

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2023

Sisällys

1.	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	1
1.1	Kunnanjohtajan katsaus	1
1.2	Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	3
1.2.1	Ilomantsin kunnan hallinto-organisaatio	3
1.2.2	Kunnanvaltuusto	4
1.2.3	Tarkastuslautakunta	5
1.2.4	Kunnanhallitus	5
1.2.5	Keskusvaalilautakunta	6
1.2.6	Hyvinvointilautakunta	6
1.2.7	Kuntaympäristölautakunta	7
1.2.8	Ilomantsin kunnan tilivelvolliset	8
1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	8
1.4	Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	15
1.5	Kunnan henkilöstö	16
1.6	Ympäristöasiat	20
1.7	Muut ei-taloudelliset asiat	21
1.8	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	21
1.9	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	23
2	Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	25
3	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	26
3.1	Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	26
3.2	Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	27
3.3	Tase ja sen tunnusluvut	29
3.4	Kokonaistulot ja -menot	31
4	Kuntakonsernin toiminta ja talous	32
4.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	32
4.2	Konsernin toiminnan ohjaus	33
4.3	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	33
4.4	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	37
4.5	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	38
4.6	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	40
4.6.1	Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut	40
4.6.2	Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	41
4.6.3	Konsernitase ja sen tunnusluvut	43
5	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	45
6	Talousarvion toteutuminen	46
6.1	Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	46
6.1.1	Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen	48
6.1.2	Kunnanvaltuusto	49
6.1.3	Tarkastuslautakunta	54
6.1.4	Kunnanhallitus	57
6.1.5	Hyvinvointilautakunta	67
6.1.6	Kuntaympäristölautakunta	72
6.2	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	75
6.3	Investointien toteutuminen	77
6.4	Rahoitusosan toteutuminen	81
6.5	Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	82
7	Tilinpäätöslaskelmat	83
7.1	Tuloslaskelma	83
7.2	Rahoituslaskelma	84
7.3	Tase	85
7.4	Konsernilaskelmat	86
7.4.1	Tuloslaskelma	86
7.4.2	Konsernin rahoituslaskelma	87
7.4.3	Konsernitase	88
8	Tilinpäätöksen liitetiedot	89
9	Eriytetyt tilinpäätökset	105
9.1	Vesilaitoksen toimintakertomus	105
9.2	Vesilaitoksen tuloslaskelma	107
9.3	Vesilaitoksen rahoituslaskelma	108
9.4	Vesilaitoksen tase	109
10	Allekirjoitukset ja merkinnät	111
11	Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista	112

1. Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Epävakaa tilanne maailmalla ja sen heijastusvaikutukset vaikuttivat myös kunnan ja kunnan tytäryhtiöiden viime vuoden toimintaan kasvaneina kustannuksina. Erityisesti kaukolämmön 20 %:n hinnannousu aiheutti haasteita. Kunta seurasi turvallisuustilannetta aktiivisesti ja ajantasaisesti sekä paikallisesti että valtakunnallisesti ja toi arjen turvallisuuteen liittyvää tietoutta esille yhdessä kumppaneidensa kanssa muun muassa yhdessä poliisin, puolustusvoimien, rajavartioston ja pelastuslaitoksen kanssa järjestetyssä turvallisuusillassa. Suomen liittyminen huhtikuussa 2023 puolustusliitto Natoon lisäsi kansallista turvallisuuden tunnetta. Kunta hyödynsi omassa toiminnassaan kumppaneidensa ohjeita ja piti omasta valmiudestaan huolta.

Vuoden 2025 alusta voimaan astuvan työllisyys- ja elinkeinopalvelujen TE2024-uudistuksen valmistelu jatkui Pohjois-Karjalan kuntien yhteisesti perustamassa TE2024-valmisteluyksikössä. Yksikön tehtävänä oli valmistella Pohjois-Karjalaan kahta työvoimapalvelujen järjestämismallia tavoitteena järjestämävastuun ratkaiseminen työ- ja elinkeinoministeriön asettamassa aikataulussa.

Valmisteluprosessin tuloksena kunnat tekivät yhtenäiset ratkaisut työvoimapalvelujen järjestämisestä 1.1.2025 alkaen maakunnallisena työllisyysalueena siten, että Joensuu toimii kuntalain 8 §:n mukaisena vastuukuntana. Maakunnallinen työllisyysalue jakautuu työnhakijoiden palvelujen osalta neljään palvelualueeseen, jotka ovat Joensuu, Joensuun seutu, Keski-Karjala ja Pielisen Karjala. Palvelujen järjestämisestä vastaavaksi yhteiseksi toimielimeksi ja työllisyysalueen työvoimaviranomaiseksi hyväksyttiin Joensuun kaupunginhallituksen alaisuuteen sijoittuva lautakunta.

Ilomantsin Vanhustentuki r.y.:n fuusioituminen Kiinteistö Oy Pogostan Vuokrataloihin saatiin lähes valmiiksi vuoden 2023 loppuun mennessä. Ilomantsin Vanhustentuki r.y. myi omistamansa vanhustentalojen rakennukset Kiinteistö Oy Pogostan Vuokrataloille, joka otti yhdistyksen aiemmin järjestämän vuokraus- ja virkistystoiminnan järjestämisen vastuulleen. Kunnanvaltuusto hyväksyi helmikuussa 2024 pitämässään kokouksessa Ilomantsin Vanhustentuen kunnan antolainan ja kunnan takaaman lainan loppuun maksamisen.

Kuntaorganisaation toimivuudesta pidetään huolta muuttamalla ja muokkaamalla sitä suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti palvelutarpeita vastaavaksi. Viime vuonna organisaatiota muutettiin sivistystoimessa yhdistämällä kansalaisopiston rehtorin tehtävä sivistysjohtaja-lukion rehtorin toimenkuvaan. Kansalaisopiston kurssien suunnitteluun, markkinointiin ja opetuksen järjestämiseen perustettiin koulutussuunnittelijan työsopimussuhteinen tehtävä huhtikuun alusta alkaen. Valtuuston vuoden 2023 talousarvioon linjaamaan mukaisesti kunnan tekemään terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyöhön perustettiin hyvinvointikoordinaattorin työsopimussuhteinen tehtävä kesäkuun alusta alkaen. Molemmat ratkaisut osoittautuivat toimiviksi.

Siun Työterveys Oy:n siirryttyä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen yhtiöksi vuoden 2023 alusta kunta kilpailutti henkilöstönsä työterveyshuollon palvelut. Palveluntuottajaksi valittiin Mehiläinen Oy, joka on tuottanut kunnan henkilöstölle sekä lakisääteisen että sairaanhoitopainotteisen työterveyshuollon 1.4.2023 alkaen.

Kunnan palveluksessa työskenteli viime vuonna 151 henkilöä. Henkilöstömäärän merkittävä väheneminen johtui pääosin ravinto- ja puhtaustalouden työntekijöiden siirrosta Polkka Oy:öön, mutta osittain myös palvelurakenteen tarkastelusta. Henkilöstön merkitys korostuu aikoina, jolloin osaavasta henkilöstä on valtakunnallinen pula. Kunnalla on toimivat ohjelmat ja suunnitelmat henkilöstönsä kehittämiseen ja tukemiseen. Rekrytointitilanteissa merkittäviksi tekijöiksi nousevat palkan lisäksi toimivat henkilöstöedut, kuten panostus työhyvinvointiin ja toimiva työterveyshuolto.

Vuoden 2023 alusta käyttöön otettu Epassi lisäsi työnhyvinvoinnin tueksi tarjottujen palvelujen käyttöä.

Kunnan säännöistä ja ohjeista päivitettiin kuntastrategia ja kotouttamisohjelma. Kuntastrategia päivitettiin laajasti osallistavana prosessina, jonka käynnisti kunnanvaltuuston ja kunnan keskeisten sidosryhmien Tulevaisuustyöpaja. Strategiatyö jalkautettiin myös neljään kyläiltaan, joissa kylät kyläryhmittäin pääsivät keskustelemaan ja ottamaan kantaa kunnan tulevaisuusvaihtoehtoihin. Kunnan tulevaisuuden vaihtoehtoista järjestettiin myös kansalaisyksely Kuutamolla-tapahtumassa.

Kunnan investoi vuonna 2023 hyvin maltillisesti, vain noin 0,3 M€:lla. Ohjelma keskittyi korjauskentämiseen. Keskiössä olivat toimitilojen kunnossapito, liikuntahallin ylläpitokorjaukset ja alakoulu-lukio -rakennuksen sisäilmakorjaukset. Kevään 2023 aikana päädyttiin Pogostan yläkoulun käytöstä poistamiseen ja siirtokoulutilojen hankkimiseen yläkoululle syyslukukauden alusta alkaen.

Sekä kunnan että kuntakonsernin tulokset vuodelta 2023 ovat ylijäämäiset. Kunta teki muutetun talousarvion mukaisen lähes 1,8 M€:n tuloksen. Kunnan ylijäämä kasvaa 9,5 M€:oon. Konsernitulos oli lähes 2,3 M€ ja ylijäämä melkein 3,8 M€.

Kaikki hallintokunnat toteuttivat vuoden aikana kunnanvaltuuston hyväksymän laajan hyvinvointikertomuksen tavoitteita. Kunnan omat ja yhteistyössä kumppaneidensa kanssa järjestämät tapahtumat ja tilaisuudet keräsivät runsaasti osallistujia. Kunta oli kumppanina useissa isoissa tapahtumissa, kuten Ilomantsi-rallissa, Pogostan Hiihdossa, Karhufestivaalissa, Villiruokafestivaalissa ja Kuutamolla -tapahtumassa. Tapahtumatoimikunta järjesti kesäisten ohjelmallisten toripäivien lisäksi yhteistyössä kylien kanssa kiertävän kylätoritapahtuman Sonkajan kylätalolla. Kylätoripäivä korostaa kylien elinvoimaisuutta ja tuo oman paikkakunnan kylä tutuksi.

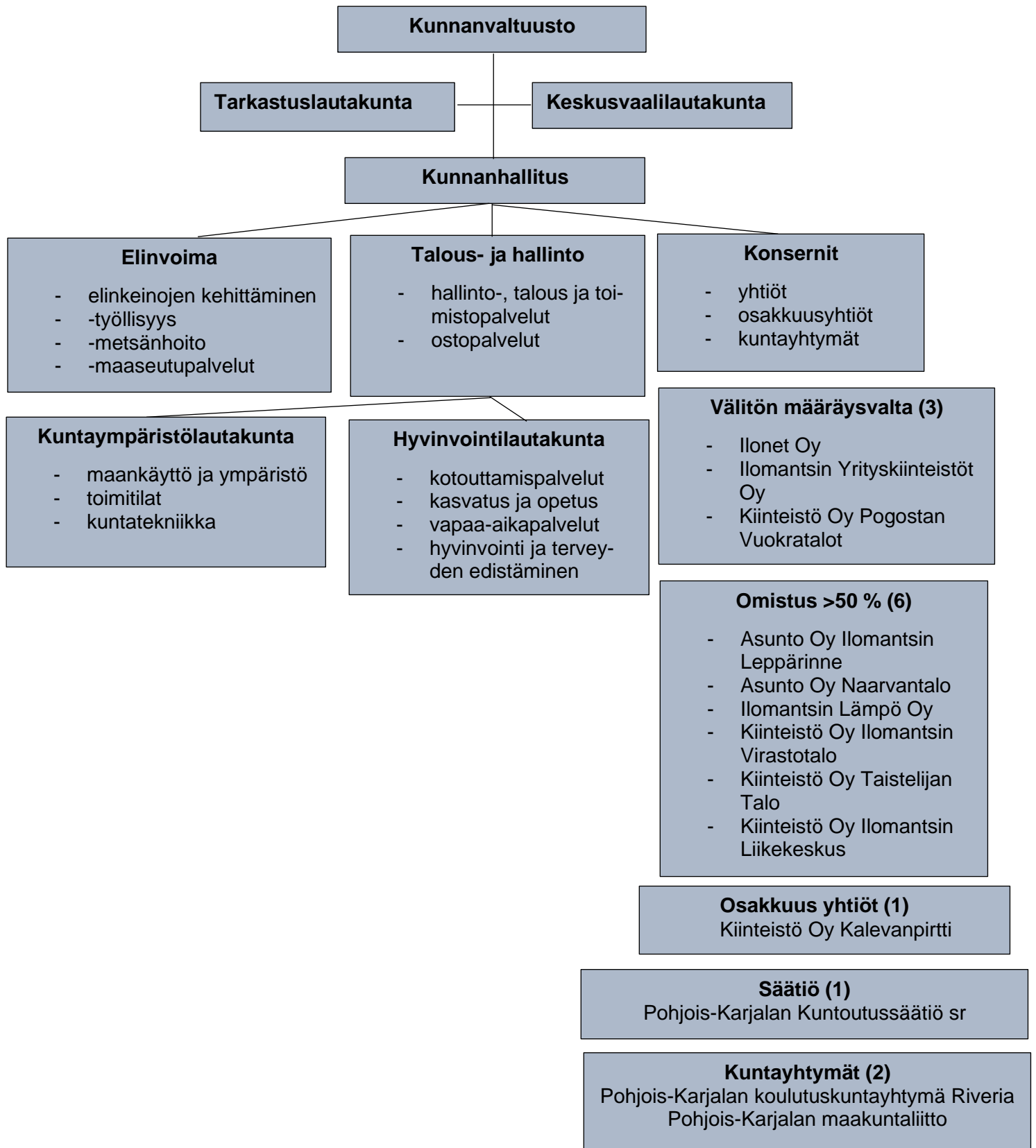
Kunnan asukasmäärä oli vuoden lopussa 4409. Väestö väheni vuoden aikana edellisvuotta vähemmän, 83 henkilöllä. Uusia kuntalaisia syntyi vuoden aikana 10, ja kunta yhteistyökumppaneineen muisti vauvan saaneita perheitä helmikuussa järjestetyssä vauvajuhlissa.

Vallinneisiin maailman- ja valtakunnan laajuisiin talouden haasteisiin nähden ilomantsilaisilla yrityksillä riitti uskoa tulevaisuuteen. Yrittäjät hyödynsivät hyvin kunnan Business Joensuu Oy:n kautta järjestämiä ja maksamia elinvoimapalveluita. Kunnan, yrittäjien ja Business Joensuu Oy:n toimivasta yhteistyöstä ja paikkakunnan elinvoimasta kertoo kunnan saama vuoden 2023 Pohjois-Karjalan vuoden yrittäjäyyskunta -palkinto.

Kunnan ja koko kuntakonsernin hyvät tulokset vuodelta 2023 kasvattavat jo ennestään vahvaa puskuria tulevien vuosien haasteita varten. Suunnitellut valtionosuusleikkaukset tuovat toteutuessaan kunnalle tappiollisia talousvuosia. Taseen ylijäämä antaa kuitenkin mahdollisuuden toimintojen maltilliseen ja pitkäjänteiseen sopeuttamiseen, jolloin kunnan ei tarvitse ottaa kovia sopeuttamisen keinoja käyttöönsä. Tulevista haasteista huolimatta Ilomantsin kunta katsoo vahvasti tulevaisuuteen.

1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

1.2.1 Iломantsin kunnan hallinto-organisaatio

1.2.2 Kunnanvaltuusto

Valtuustopaikat, kaikkiaan 21 jakautuvat seuraavasti:	
Suomen Keskusta	10
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue	6
Perussuomalaiset	3
Vasemmistoliitto	1
Kristillisdemokraatit	1
Yhteensä	21

puheenjohtaja	Hoskonen Hannu kansanedustaja	Kesk.
I varapuheenjohtaja	Hämäläinen Kari liikunta-alueiden hoitaja	SDP
II varapuheenjohtaja	Pesonen Tanja sosiaaliohjaaja	Kesk.
Kunnanvaltuuston muut jäsenet:		
Haaranen Arto	maanviljelijä/yhdistelmäajoneuvonkuljettaja	PS
Hassinen Arja	eläkeläinen	SDP
Hassinen Heidi 25.9.2023 saakka	lähihoitaja/päihdetyöntekijä	Kesk.
Hiltunen Antti	metsätalousinsinööri	Kesk.
Hurskainen Marika	sosiaaliohjaaja	Kesk.
Ikonen Risto	eläkeläinen	SDP
Kareinen Riitta	seurakuntamestari	Kesk.
Lehikoinen Irja	sairaanhoitaja/eläkeläinen	KD
Mononen Liisa	asiakasvastaava/yrittäjä	Kesk.
Piippo Eila	yrittäjä/eläkeläinen	Kesk.
Piipponen Sirpa	palvelukotivastaava	Kesk.
Piitulainen Juha Ilmari	yrittäjä	VAS
Puhakka Ville	maatalousyrittäjä	Kesk.
Purmonen Minna	lähihoitaja	PS
Purmonen Mika	sähköjärjestelmätestaaja	PS
Puruskainen-Saarelainen Anna	terveydenhoitaja	SDP
Turunen Tuula	eläkeläinen	SDP
Tykkyläinen Tapio	operaattori	SDP
Urjanheimo Hannu 25.9.2023 alkaen	yrittäjä	Kesk.

Pöytäkirjanpitäjänä toimi taloussuunnittelija Minna Kontturi. Kunnanvaltuusto kokoontui 6 kertaa ja piti 4 seminaaria. Kokouksiin käytettiin aikaa 8 h ja 20 min. Keskimääräinen kokouksen kesto 1 h 23 min. Asiakohtia 37.

1.2.3 Tarkastuslautakunta

puheenjohtaja	Piitulainen Juha Ilmari
varapuheenjohtaja	sairaanhoitaja/eläkeläinen Irja Lehikoinen
Tarkastuslautakunnan muut jäsenet:	
Hassinen Arja	eläkeläinen
Maksimainen Minna	nuoriso- ja vapaa-ajanohjaaja 25.9.2023 saakka
Torssonen Markku	kaivosmies
Viljamaa Meri	lääkäri/yrittäjä 25.9.2023 alkaen

Esittelijänä toimivat puheenjohtaja Juha Ilmari Piitulainen. Pöytäkirjanpitäjänä toimi Lilja Koskelo. Tarkastuslautakunta kokoontui 11 kertaa. Kokouksiin käytettiin aikaa 29 h ja 58 min. Keskimääräinen kokouksen kesto 2 h ja 43 min. Asiakohtia 76.

1.2.4 Kunnanhallitus

puheenjohtaja	Puruskainen-Saarelainen Anna	SDP
I varapuheenjohtaja	Mononen Liisa toimistosihteeri/yrittäjä	Kesk.
II varapuheenjohtaja	Purmonen Mika sähköjärjestelmätestaaja	PS
Kunnanhallituksen muut jäsenet:		
Hiltunen Antti	metsätalousinsinööri	Kesk.
Hurskainen Marika	sosiaaliohjaaja	Kesk.
Puhakka Ville	maatalousyrittäjä	Kesk.
Tykkyläinen Tapio	eläkeläinen	SDP

Esittelijänä toimi kunnanjohtaja Marjut Ahokas ja pöytäkirjanpitäjänä toimi taloussuunnittelija Minna Kontturi. Kunnanhallitus kokoontui 19 kertaa. Kokouksiin käytettiin aikaa 37 h ja 47 min. Keskimääräinen kokouksen kesto 1 h ja 59 min. Asiakohtia 198.

1.2.5 Keskusvaalilautakunta

puheenjohtaja	Tahvanainen Raija
varapuheenjohtaja	Torssonen Markku
Keskusvaalilautakunnan muut jäsenet:	
Hänninen Pentti	eläkeläinen
Lehikoinen Irja	sairaanhoitaja/eläkeläinen
Sorola Vesa-Pekka	lipunmyyjä

Esittelijänä toimi puheenjohtaja Raija Tahvanainen ja pöytäkirjanpitäjänä laskentasihteeri Elina Virtanen. Keskusvaalilautakunta kokoontui 6 kertaa. Kokoukseen käytettiin aikaa 5 h 54 min. Asiakohtia 31.

1.2.6 Hyvinvointilautakunta

puheenjohtaja	Kareinen Riitta seurakuntamestari
varapuheenjohtaja	Turunen Tuula eläkeläinen
Hyvinvointilautakunnan muut jäsenet:	
Hiltunen Marjatta	sairaanhoitaja
Ikonen Risto	eläkeläinen
Kärkkäinen Aleks	kokki
Määttänen Toivo	eläkeläinen 3.10.2023 saakka
Purmonen Minna	lähihoitaja
Urjanheimo Hannu	yrittäjä 30.10.2023 alkaen
Savolainen Milla	nuorisovaltuuston edustaja

Esittelijänä ja pöytäkirjanpitäjänä toimi sivistysjohtaja - lukion rehtori Päivi Nenonen. Kunnanhallituksen edustajana oli Marika Hurskainen. Hyvinvointilautakunta kokoontui 6 kertaa. Kokouksiin käytettiin aikaa 11 h ja 05 min. Keskimääräinen kokouksen kesto 1 h 51 min. Asiakohtia 49.

1.2.7 Kuntaympäristölautakunta

puheenjohtaja	Piippo Eila maaseutuyrittäjä
varapuheenjohtaja	Ikonen Risto eläkeläinen
Kuntaympäristölautakunnan muut jäsenet:	
Haaranen Arto	maanviljelijä/yhdistelmäajoneuvonkuljettaja
Hassinen Arja	eläkeläinen
Parviainen Mervi	yrittäjä, parturi-kampaaja
Piipponen Sirpa	palvelukotivastaava
Piitulainen Juha Tapani	kirvesmies
Piitulainen Aleks	nuorisovaltuuston edustaja

Esittelijänä ja pöytäkirjanpitäjänä toimi tekninen johtaja Jarno Saastamoinen 24.3.2023 saakka, tekninen johtaja Jari Ahponen ajalla 15.5. – 31.7.2023, tekninen johtaja Arttu Huttunen 1.8.2023 alkaen ja ympäristöasioiden osalta ympäristösihteeri Esko Pirinen 31.10.2023 saakka ja ympäristösihteeri Tiina Kuusiston 1.11.2023 alkaen. Kunnanhallituksen edustajana oli Antti Hiltunen. Kuntaympäristölautakunta kokoontui 9 kertaa. Kokouksiin käytettiin aikaa 18 h ja 30 min. Keskimääräinen kokouksen kesto 2 h ja 3 min. Asiakohtia 76.

1.2.8 Ilomantsin kunnan tilivelvolliset

Tilivelvollisia Ilomantsin kunnassa ovat toimielinten jäsenet sekä suoraan niiden alaisena toimivat johtavat viranhaltijat.

Toimielin	Viranhaltija
Tarkastuslautakunta	Tarkastuslautakunta
Kunnanhallitus	Kunnanjohtaja
Hyvinvointilautakunta	Sivistysjohtaja-lukion rehtori
Kuntaympäristölautakunta	Tekninen johtaja

1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Vuosi 2023 näytti kuntataloudessa edelleen vahvalta ja yleisesti ottaen kuntien tilinpäätökset näyttävät hyviltä vuodelta 2023. Kuntien verotulot koostuvat kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöveroista. Sote-uudistuksen myötä Ilomantsin kunnan vuoden 2023 verotuloista kunnallisveron osuus oli 60 %, kiinteistöveron osuus 15 % ja osuus yhteisöveron tuotosta 25 %. Ennen sote-uudistusta kunnan 2022 verotuloista kunnallisveron osuus oli 69 %, kiinteistöveron osuus 8 % ja osuus yhteisöveron tuotoista 23 %. Vuoden 2022 valtionosuus oli 23 419 857 € ja vuonna 2023 valtionosuus laski 4 989 300 €:oon. Vuoden 2023 valtionosuus pieneni 78,69 % edellisestä vuodesta.

Bruttokansantuote laski vuonna 2023 ja työttömyys kasvoi hieman. Palkat nousivat keskimäärin 4,2 % ja hintojen nousu myötä (6,2 %) palkansaajien ostovoima heikkeni pari prosenttia. Vuoden 2023 lopulla hintojen nousu oli selvässä laskussa niin, että Euroopan keskuspankki lopetti korkojen noston syksyllä ja odotukset korkojen laskusta kevään 2024 aikana voimistuivat.

Ilomantsin kunnan verotulot kertyivät 93,1 %:sti % ja valtionosuudet 98,3 %:sti muutettuun talousarvioon nähden. Kunta teki lähes 1,8 M€:n ylijäämäisen tuloksen ja konsernin tilikauden ylijäämä oli 2 225 193,82 €. Konsernin kumulatiivinen ylijäämä oli 3 768 242,39 €. Konsernin yhteiset investointimenot olivat 1 131 245,68 € ja rahavarojen muutos 553 865,45 €. Konserninelka on tilinpäätöksen mukaan 3 217 €/asukas.

Kunnan tehtävänä on edunvalvonta ja elinvoiman sekä hyvinvoinnin edistäminen. Edunvalvontatehtävä korostuu, kun palveluja annetaan tai yleisen kehityksen myötä joudutaan antamaan muiden tuotettaviksi. Kunnan talouspalveluista pääosin kunnan ja kuntakonsernin tilinpäätöksen laadintaa koskevat palvelut on ulkoistettu ja hankittu vuoden 2022 alusta Meidän IT ja talous Oy:ltä. Edellisen lisäksi kunta on ostanut palkkahallinnon palvelut 1.5.2022 alkaen Meidän IT ja talous Oy:ltä todettuaan palkkahallinnon haavoittuvuuden.

Vuoden 2023 alusta käytännön toimintansa aloittaneet hyvinvointialueet muuttivat kunnan rakennetta. Kunnan ravinto- ja laitoshuoltopalveluhenkilöstöstä osa siirtyi suoraan kunnasta Polkkaan ja osa (yli 50% hyvinvointialueen tukipalvelua tekevät) kaksivaiheisesti: ensin kunnasta hyvinvointialueelle, josta heti jatkoliikkeenluovutuksella Polkkaan.

Edunvalvonnan lisäksi yhä merkittävämpään rooliin nousee verkostoyhteistyö ja kumppanuussovimukset. Kunnan elinvoimaohjelma, valtuustokausittain uusittava hyvinvointisuunnitelma ja kuntastrategia luovat pohjan tälle työlle.

Hyvinvointipalveluilla kunta turvaa kaikenikäisten asukkaidensa hyvinvointia ja turvallisuutta. Hyvinvointityö on hallintokuntien yhteistä työtä, jota tehdään sekä kunnanvaltuuston hyväksymän

laajan hyvinvointikertomuksen että sen pohjalta asetettujen vuosittaisten tavoitteiden mukaisesti. Kannustamme jokaista pitämään huolta omasta ja läheistensä hyvinvoinnista. Hyvinvointialueiden aloitettua kunnat ja hyvinvointialue määrittävät hyvinvointityön yhdyspinnat ja sopivat työn toteuttamisesta sopimuksella. Kunta panosti viime vuonna hyvinvointityöhön palkkaamalla työtä tekemään ja koordinoimaan hyvinvointikoordinaattorin.

Kuva 1, Vuonna 2023 syntyneitä vauvoja juhlistettiin nuorisotilassa helmikuussa 2024.

Henkikirjoitetun väestön muutokset vuosina 1950–2023

31.12.	lukumäärä	Muutos %	Ikärakenne prosentteina		
			0–14 v	15–64 v	65 v -
1950	13 166				
1955	14 012	+ 6,4			
1960	14 101	+ 0,6			
1965	12 904				
1970	11 705	- 9,3	27,7	64,4	7,9
1975	9 427	- 19,5	21,2	67,9	10,9
1980	8 774	- 6,9	17,5	69,1	13,4
1985	8 542	- 2,6	17,2	68,2	14,6
1990	8 075	- 5,5	17,9	65,2	16,9
1995	7 907	- 2,1	18,2	62,2	19,6
2000	7 274	- 2,9	15,9	61,7	22,4
2005	6 422	- 11,7	12,4	61,3	26,4
2010	5 883	- 2,3	10,8	60,3	28,9
2011	5 834	- 0,8	10,7	60,3	29,0
2012	5 693	- 2,4	10,6	58,1	31,3
2013	5 622	- 1,3	10,3	57,1	32,6
2014	5 504	- 2,0	9,2	55,0	35,8
2015	5 337	- 3,1	9,7	55,1	35,2
2016	5 236	- 1,9	9,8	54,1	36,1
2017	5 128	- 2,1	10,0	53,1	36,9
2018	4 973	- 3,0	9,6	52,1	38,3
2019	4 857	- 2,3	9,2	51,3	39,5
2020	4 749	- 2,2	8,9	54,0	37,9
2021	4 676	-1,5	8,8	51,3	39,9
2022	4 492	-3,9	8,2	47,5	44,3
2023	4 409	-1,9	8,1	46,3	45,6

Suurimmat työnantajat 31.12.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ilomantsin kunta	401	408	194	193	184	209	217	201	151
Siun sote						200	199	211	202
Kesla Oy	48	43	38	38	39	38	40	41	40
Arskan Kone	30	30	30	30	27	27	30	28	30
Rajavartiosto	27	28	30	30	32	30	30	31	30
Metsä- ja maansiirto Kastinen Oy	25	27	20	25	25	25	25	27	27
Karjalan Rakentajat	19	17	15	15	15	13	13	12	12
Ilomantsin ev.lut.srk	18	17	14	14	14	13	13	11	11
Ilomantsin Osuuspankki	14	14	11	12	10	9	24	31	26
Metsähallitus	36	34	35	35	33	28	27	27	26
Pohjolan Purkutyö	13	13	12	14	17	18	26	29	29
Hassinen Veljekset Oy	9	10	10	10	10	10	12	14	11
Enerke Oy	9	10	10	13	12	11	12	13	12
Pentin Paja	5	14	15	15	15	15	10	19	19
Neova Oy (Vapo Oy 5/2021)		7	7	8	9	30– 50	15	14	17
Itä-Karelian Kuljetus Oy						21	15	13	13
Attendo Omena Oy						15	24	31	31
Hoitokoti KuikanpesäOy						13	16	10	10
Endomines AB							17	17	40

Työllisyys

Ilomantsin kunnan työvoima väheni 1.1.-31.12. välisenä aikana 86 henkilöä. Työttömyysprosentti vaihteli vuoden aikana ollen esimerkiksi tammikuussa 14,4 % ja joulukuussa 15,2 %. Työttömyys oli alimmillaan kesäkuussa, jolloin työttöminä oli työvoimasta 12,7 %. Nuorten alle 25-vuotiaiden työttömyys oli vähäistä.

Yli 50-vuotiaiden työttömien määrä oli tammikuussa 151 henkilöä ja joulukuussa 140 henkilöä. Myös yli 50-vuotiaiden työttömien määrä oli matalin kesäkuussa ollen 117 henkilöä. Vuoden aikana yli 50-vuotiaiden työttömyys laski 11 henkilöllä. Pitkäaikaistyöttömien määrässä ei ole ollut mainittavaa vaihtelua kesäkuuhun saakka, mutta vuoden lopussa määrä nousi 25 henkilöä suuremmaksi kuin tammikuussa.

Työllisyyteen budjetoitiin 446 112 euroa ja henkilötyövuosien tavoitteeksi asetettiin 13,5 henkilötyövuotta. Työllisyyden palkkakustannukset olivat tarkastelujaksolla 350 553 euroa ja henkilötyövuosia kertyi 13,32. Palkka- ja lisätukea Keha-keskus maksoi työllistämisestä 183 518 euroa.

Talousarviovuoden aikana palkkatuella työllistettiin 33 henkilöä. Kunta työllisti keskimäärin 13,31 henkilöä kuukaudessa 13,32 henkilötyövuoden verran. Palkkatukityöllistettyjen määrä jakaantui osastoittain seuraavasti: talous- ja hallinto 3,87 htv *(3,75), hyvinvointi 3,18 htv *(4,50), kuntaympäristö 4,77 htv *(6,12) ja työllistämismäärärahat 1,50 htv *(3,00). *(vuoden tavoite)

Työmarkkinatuen yli 300 ja 1000 päivien saajamäärä laski vuoden aikana 24 henkilöllä mutta maksuosuus kasvoi. Maksuosuuden kasvu johtuu yli 1000 päivää työttömänä olleiden määrän kasvusta. Työmarkkinatukea sai keskimääräinen 72,92 henkilöä / kuukausi, ja keskimääräinen kunnan maksuosuus oli 37 108,20 € / kk. Kunta maksaa osuuden työmarkkinatuen saajan työmarkkinatuesta Kelalle. Kunnan maksaman osuuden suuruus on yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneista 50 % ja yli 1000 päivää saaneista 70 % päivärahan suuruudesta.

Kyläavustajan palvelu

Kyläavustajan palvelu on tarkoitettu pientulosille eläkeläisille. Palvelua käytti 19 taloutta jatkuvasti ja tilauksesta seitsemän taloutta. Kyläavustajan palveluun kuuluu siivous, piha-alueiden siistiminen, polttopuiden tekeminen ja pinoaminen sekä rakennusten pienet kunnostustyöt.

Oppisopimuskoulutus

Kunnalla oli kaksi henkilöä oppisopimuskoulutuksessa. Paikat olivat vesilaitos sekä talous- ja hallinto-osasto.

Nuorten kesätyö

Nuorilta saapui 44 hakemusta kesätyöpaikkoihin ja kesätyösopimuksen allekirjoitti 38 nuorta. Nuorista viisi perui hakemuksen ja yksi hakija oli alaikäinen. 28 yritystä ilmoitti 76 avointa kesätyöpaikkaa ja kunta yhden paikan. 17 yritystä ja kunta sai nuoria kesätyöntekijöitä. Yrityksiin työllistyi 37 nuorta ja kuntaan yksi nuori.

Työllistämisen kuntalisä

Kuntalisä on tarkoitettu yrityksille, säätiöille ja yhdistyksille ilomantsilaisen työttömän työllistämiseen. Kuntalisää budjetoitiin käytettäväksi 5600 euroa. Työllistämisen kuntalisän tavoitteena on kannustaa työnantajaa palkkamaan ilomantsilainen työtön työnhakija tietyillä ehdoilla 4-35 viikon työsuhteeseen, vähintään 18 h/viikossa. Kuntalisää maksetaan enintään 350,00 euroa kuukaudessa. Kaksi yritystä haki lisää ja molemmat saivat hyväksytyt päätökset. Kuitenkin vain yksi yritys käytti kuntalisää.

Kuntouttava työtoiminta

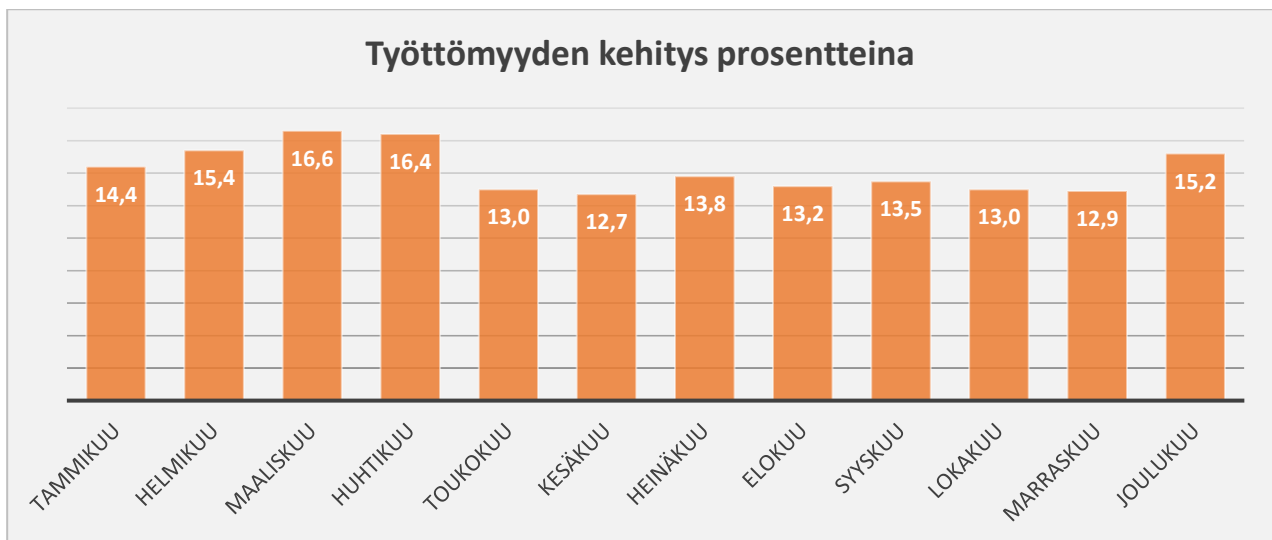
Kunnalla ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella on sopimus siitä, että kunta ottaa henkilöitä kuntouttavaan työtoimintaan kunnan työyksiköihin. Vuoden aikana kuntouttavassa työtoiminnassa kunnassa oli kolme henkilöä, kolme kuukautta / henkilö.

Työkokeilu

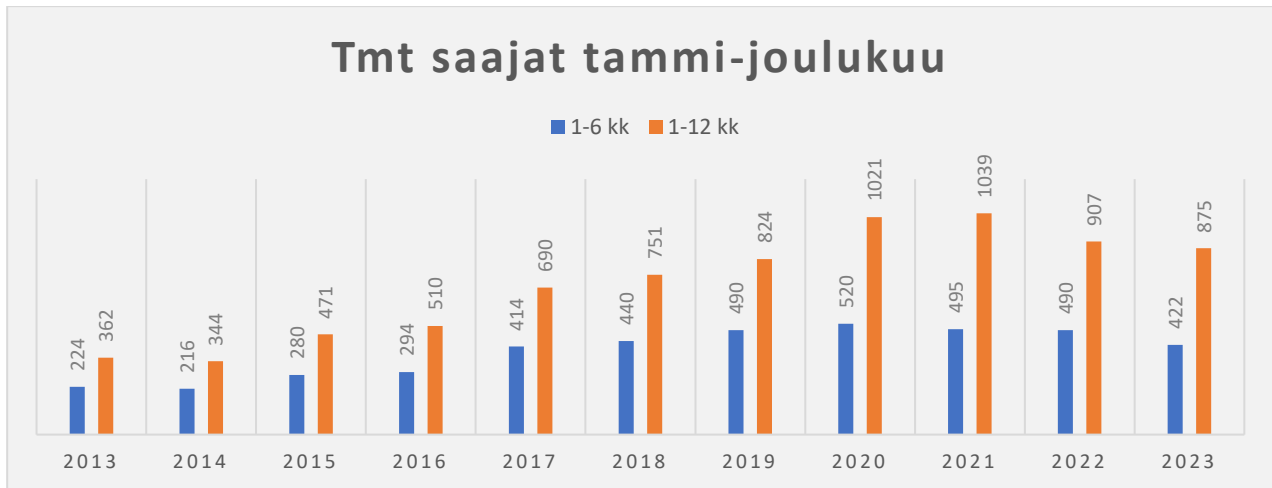
Kunta tarjoaa myös työkokeilupajakoja. Viime vuonna työkokeilussa oli kaksi henkilöä TE-palvelun ja eläkevakuutuslaitoksen kautta.

2023	Työvoima	Työttömi n osuus työvoim.%	Työnhakija t yht.	Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat					Pitkäaikais et työttömät	Vamman ja pitkäaik. sairaat	Avoimet työpaikat
				Miehet	Naiset	Alle 20-v.	Alle 25-v.	Yli 50-v			
Tammikuu	1774	14,4	255	171	84		0	151	73	37	17
Helmikuu	1688	15,4	260	171	89		0	155	76	36	22
Maaliskuu	1688	16,6	281	186	95		6	160	75	45	90
Huhtikuu	1688	16,4	277	183	94		12	155	77	41	35
Toukokuu	1688	13,0	219	134	85		5	124	73	37	24
Kesäkuu	1688	12,7	215	127	88		0	117	71	40	12
Heinäkuu	1688	13,8	233	137	96		0	125	77	43	15
Elokuu	1688	13,2	222	136	86		7	125	74	44	20
Syyskuu	1688	13,5	228	137	91		12	127	72	43	14
Lokakuu	1688	13,0	219	137	82		8	125	74	42	18
Marraskuu	1688	12,9	217	139	78		0	127	69	36	25
Joulukuu	1688	15,2	256	160	96		10	140	98	39	27
keskimäärä		14,18	240,17	151,50	88,67		0,00	5,00	75,75	40,25	26,58

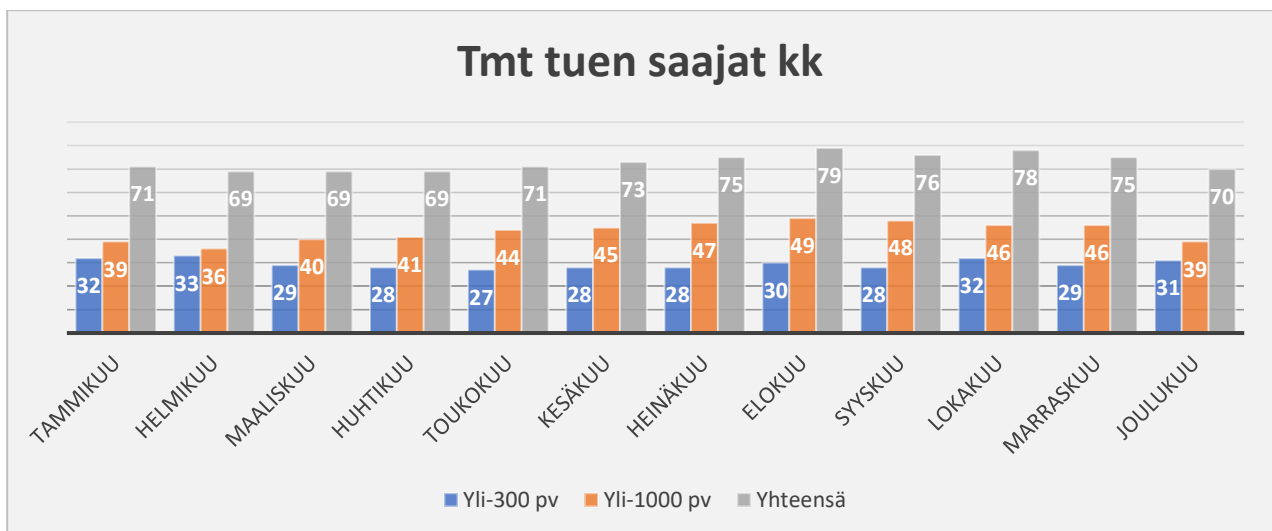
Taulukko 1, työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat

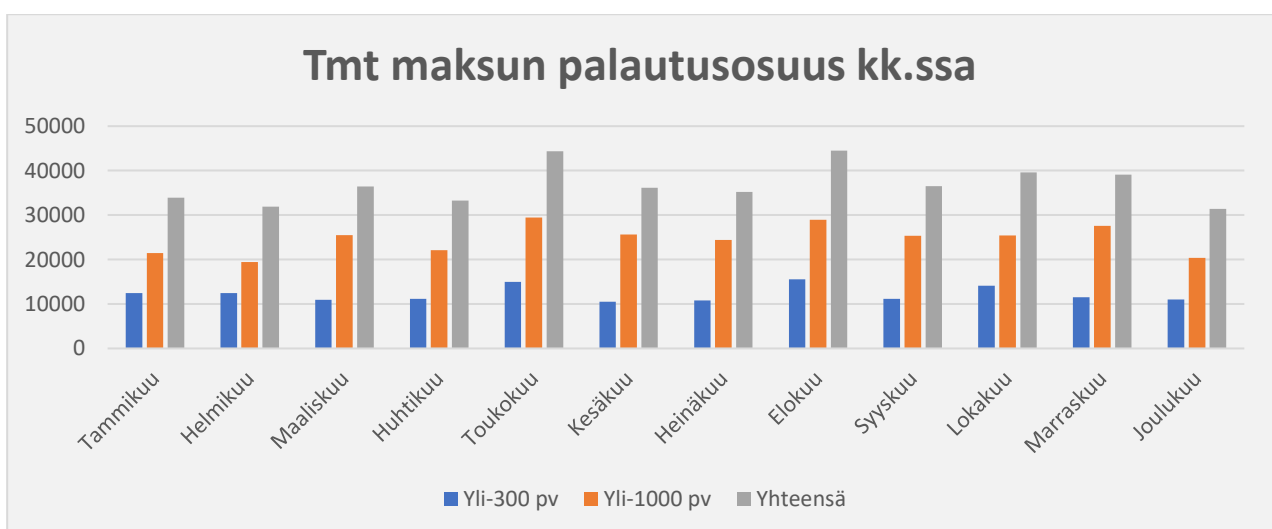
Taulukko 2, työttömyyden kehitys

Taulukko 3, työmarkkinatuen saajat vuosilta 2013-2023

Taulukko 4, työmarkkinatuen saajat yli 300 ja 1000 päivää

Taulukko 5, työmarkkinatuen kunnan maksuosuuden palautus Kelalle

1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Vuoden 2023 tilinpäätös toteutuu lähes osavuosikatsauksessa arvioidun mukaisesti. Toimintatuotot toteutuivat 99,7 %:sti ja toimintakulut 95,6 %:sti muutettuun talousarvioon nähden, jolloin toimintakatteeksi muodostui 94,1 %. Osavuosikatsausta hyväksyessään valtuusto hyväksyi talousarviomuutoksena verotulojen korotuksen + 0,8 M€:lla ja valtionosuuksien vähennyksen – 21 876 €:lla. Verotulot toteutuivat -0,7 M€ muutettuun talousarvioon nähden ja olivat 10,5 M€. Valtionosuudet toteutuivat 98,3 %:sti ja niitä kertyi reilut 4,9 M€.

Kunnan investointiohjelma vuonna 2023 oli hyvin maltillinen ollen reilut 0,6 M€. Ohjelma keskittyi korjausrakentamiseen. Keskiössä oli toimitilojen kunnossapito, liikuntahallin ylläpitokorjaukset ja alakoulu-lukio -rakennuksen sisäilmakorjaukset. Pogostan yläkoulu aloitti 1.8.2023 siirtokoulutiloissa. Tilat ovat osoittautuneet soveliaiksi opetuksen järjestämiseen. Käytöstä poistettu Pogostan yläkoulu on poistettu kunnan taseesta vuonna 2023 lisäpoistona.

Kuntaorganisaatiota muutettiin sivistystoimessa yhdistämällä kansalaisopiston rehtorin tehtävät sivistysjohtaja-lukion rehtorin toimenkuvaan. Kansalaisopiston kurssien suunnitteluun, markkinointiin ja opetuksen järjestämiseen perustettiin koulutussuunnittelijan työsopimussuhteinen tehtävä huhtikuun alusta alkaen. Valtuuston vuoden 2023 talousarvioon linjaaman mukaisesti kunnan tekemään terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyöhön perustettiin hyvinvointikoordinaattorin työsopimussuhteinen tehtävä kesäkuun alusta alkaen. Ratkaisut ovat osoittautuneet toimiviksi.

Vuoden 2025 alusta voimaan astuvan työllisyys- ja elinkeinopalvelujen TE2024-uudistuksen valmistelu jatkui Pohjois-Karjalan kuntien yhteisesti perustamassa TE2024-valmisteluyksikössä. Yksikön tehtävänä oli valmistella Pohjois-Karjalaan kahta työvoimapalvelujen järjestämismallia tavoitteena järjestämävastuun ratkaiseminen työ- ja elinkeinoministeriön asettamassa aikataulussa.

Valmisteluprosessin tuloksena kunnat tekivät yhtenäiset ratkaisut työvoimapalvelujen järjestämisestä 1.1.2025 alkaen maakunnallisena työllisyysalueena siten, että Joensuu toimii kuntalain 8 §:n mukaisena vastuukuntana. Maakunnallinen työllisyysalue jakautuu työnhakijoiden palvelujen osalta neljään palvelualueeseen, jotka ovat Joensuu, Joensuun seutu, Keski-Karjala ja Pielisen Karjala. Palvelujen järjestämisestä vastaavaksi yhteiseksi toimielimeksi ja työllisyysalueen työvoimaviranomaiseksi hyväksyttiin Joensuun kaupunginhallituksen alaisuuteen sijoittuva lautakunta.

Ilomantsin Vanhustentuki r.y.:n fuusioituminen Kiinteistö Oy Pogostan Vuokrataloihin saatiin lähes valmiiksi vuoden 2023 loppuun mennessä. Ilomantsin Vanhustentuki r.y. myi omistamansa vanhustentalojen rakennukset Kiinteistö Oy Pogostan Vuokrataloille, joka ja otti yhdistyksen aiemmin järjestämän vuokraus- ja virkistystoiminnan järjestämisen vastuulle. Patentti- ja rekisterihallitus on kirjannut Ilomantsin Vanhustentuki r.y.:n purkautuneeksi 21.12.2023 yhdistyksen PRH:lle ilmoittaman mukaisesti. Kunnanvaltuusto hyväksyi kokouksensa 12.2.2024 §:ssä 5 Ilomantsin Vanhustentuen kunnan antolainan ja kunnan takaaman lainan loppuun maksamisen.

Pohjois-Karjalan kuntoutussäätiö sr. siirtyi virallisesti kuntakonsernin osaksi sääntömuutoksensa jälkeen 1.3.2023.

Siun Työterveys Oy:n siirryttyä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen yhtiöksi vuoden 2023 alusta kunta kilpailutti henkilöstönsä työterveyshuollon palvelut. Palveluntuottajaksi valittiin Mehiläinen Oy, joka on tuottanut kunnan henkilöstölle sekä lakisääteisen että sairaanhoitopainotteisen työterveyshuollon 1.4.2023 alkaen.

Vuosina 2022-2024 toimiva Kestävä kuntatalous II-verkostohanke antoi tukea ja näkökulmia kunnan tulevaisuuteen valmistautumiseen myös viime vuoden aikana. Muutoksiin on varauduttava palvelurakenteessa, toimintaympäristössä ja rahoituksessa.

1.5 Kunnan henkilöstö

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt henkilöstöä koskevat pitkän aikavälin tavoitteet.

Osaamisen ja henkilöstön näkökulman tavoitteena on, että

- sairauspoissaolot työntekijää kohden ovat alle 10 työpäivää.
  - o Vuonna 2023 sairauspoissaolot olivat työntekijää kohden 13,40 päivää (2022: 12,53), joten tavoite ei toteutunut.
- työhyvinvointikyselyn tulos asteikolla 1–5 on 3 eli hyvä
  - o Työhyvinvointikysely toteutetaan kahden vuoden välein. Kyselyä ei toteutettu vuonna 2023.
- kehityskeskustelut toteutetaan koko henkilöstölle vuosien 2023-2024 aikana.
  - o Suuri osa aikaisemmista kehityskeskusteluista pidettiin v. 2022 ja ovat nyt ohjelmassa vuonna 2024. Tavoite joiltain osin toteutunut.
- kunta palkitsee enintään yhden ryhmän ja yhden työntekijän/osasto
  - o Kunta palkitsee yhden noin 20 henkilön työntekijäryhmän sekä yhden työntekijän jokaiselta osastolta. Palkitsemisjuhla pidetään huhtikuussa 2024.
- työterveyshuollon nettomenot ovat pienemmät, kuin 500 €/henkilö
  - o Vuoden 2023 työterveyshuollon nettomenot (arvio) olivat 231,04 €/henkilö, joten tavoite toteutui. Työterveyshuollon kustannukseen vaikutti se, että tammi-huhtikuussa palveluja ei juuri ollut tarjolla. Uusi palveluntuottaja aloitti 1.5.2023.
- täydennyskoulutusta järjestetään kaksi koulutuspäivä työntekijää kohden
  - o Täydennyskoulutuspäiviä oli 1,24 työntekijää kohden, joten tavoite ei toteutunut.

Ilomantsin kunnan henkilöstömäärä 31.12. vuosina 2022–2023

Osasto	Vakinaiset		Sijaiset		Määräaikaiset		Työllistetyt		Yhteensä	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Talous ja hallinto	14	38	0	2	2	1	8	11	24	52
Sivistys	88	94	7	8	13	7	0	0	108	109
Tekninen	16	32	1	4	2	4	0	0	19	40
Yhteensä	118	164	8	14	17	19	8	11	151	201

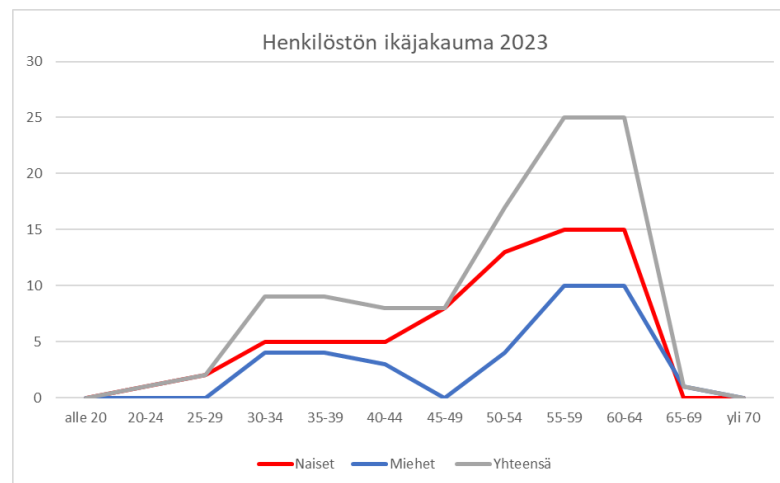
Ruokapalvelujen ja laitoshuoltajien siirtyminen Polkka Oy:n työntekijöiksi v. 2023 alussa aiheuttaa henkilömäärässä tapahtuneen merkittävän laskun.

Henkilötyövuodet

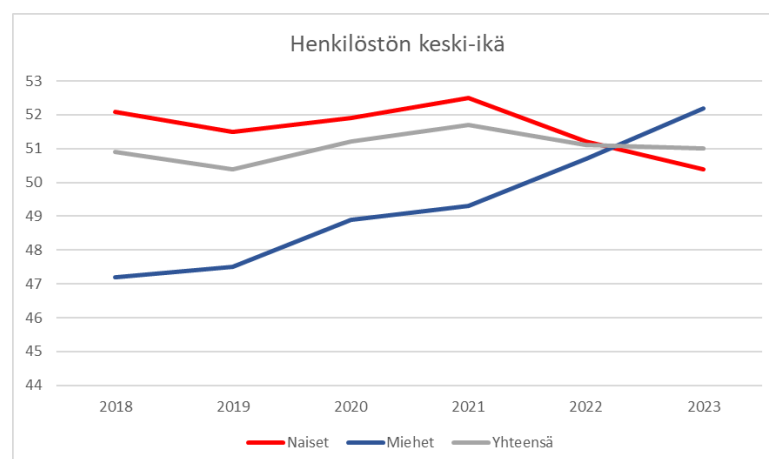
Osasto	2023	2022
Talous ja hallinto	29,42	44,99
Sivistys	93,11	88,99
Tekninen	36,24	38,23
Yhteensä	158,77	172,21

Henkilökunnan ikärakenne

Henkilökunnan keski-ikä	2023	2022	2021	2020	2019
Naiset	50,4	51,2	52,5	51,9	51,5
Miehet	52,2	50,7	49,3	48,9	47,5
Yhteensä	51,0	51,1	51,7	51,2	50,4

Taulukko 6, kunnan henkilöstön ikäjakauma

Taulukko 7, kunnan henkilöstön keski-ikä

Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma päättyneeltä tilikaudelta ja sitä edeltäneeltä kahdelta tilikaudelta.

	2023	2022	2021
PALKAT JA PALKKIOT	-6 346 411,35	-7 414 792,24	-7 341 847,14
4001 Kokouspalkkiot	-31 782,93	-24 414,71	-19 737,65
4002 Vakinaisten palkat	-2 889 388,12	-3 851 929,65	-3 992 158,76
4003 Tilapäisten palkat	-500 102,28	-431 739,91	-356 048,40
4004 Sijaisten palkat	-279 690,49	-496 699,98	-404 180,89
4005 Erilliskorvaukset	-105 704,51	-190 110,25	-214 293,78
4006 Palkkatuettujen palkat	-355 171,65	-429 737,96	-270 451,83
4007 Kesätyöntekijöiden palkat	-14 586,00	-7 175,00	-10 434,60
4008 Opettajien palkat VaEL	-1 211 579,52	-1 260 992,66	-1 297 570,19
4009 Opettajien palkat JuEL	-707 322,70	-708 353,44	-743 107,62
4011 Määräaikasiet palkat	-7 226,70	0,00	-1 938,60
4012 Tuntipalkat	-122 937,08	-124 529,34	-113 171,52
4020 Siviilipalvelusmiesten päiväraha	0,00	-2 650,00	0,00
4021 Kokouspalkkiot, ei sotua	-77 386,41	-68 560,00	-97 241,56
4060 Jaksotetut palkat ja palkkiot	-115 653,01	12 555,39	31 356,07
4230 Sairausvakuutuskorvaukset	68 540,73	146 556,55	108 642,65
4240 Tapaturmakorvaukset	1 079,32	549,90	10 242,15
4250 Muut KELAn korvaukset	2 500,00	5 000,00	997,56
4260 Muut henkilöstmen.korjauserä	0,00	11 954,70	23 057,16
4262 KEVA:n maksamat kuntoutuskorv.	0,00	5 484,12	4 192,67

Uuden henkilöstön rekrytointi

Kunnalla oli vuonna 2023 haettavana yhteensä 11 toistaiseksi voimassa olevaa virkaa tai työsuhteista tehtävää haettavana. Niihin oli yhteensä hakijaa 75 joista 60 täytti kelpoisuusehdot.

	Paikkoja haettavana	Hakijoita (pätevät hakijat)
Kunnanhallitus		
- toimistos sihteeri	1	26 (20)
Hyvinvointilautakunta		
- Kansalaisopiston koulutus suunnittelija	1	12 (10)
- Varhaiskasvatuksen opettaja	2	4 (2)
- Varhaiskasvatuksen vuorohoitaja	1	6 (3)
- Perusopetuksen koulunkäynninohjaaja	4	6 (6)
- Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1	0
Kuntaympäristölautakunta		
- ympäristösihteeri	1	21 (19)

Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus

Palvelussuhteen päättymisen syyt	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Eronnut	3	5	6	4	4	2
Erotettu/irtisanottu	0	0	0	0	0	0
Kuollut	0	0	0	0	0	0
Yhtiöittäminen tai siirtyminen toisen kunnan palvelukseen	0	33 (Polkka oy)	0	0	0	0
Eläkkeelle	5	8	7	15	10	10
Yhteensä	8	46	13	19	14	12
Lähtövaihtuvuus %	5,29	28,04	7,74	11,11	7,61	6,22

Työturvallisuus, työkyvyn ylläpitäminen, sisäinen viestintä ja työhyvinvointi

Vuonna 2023 terveystarkastajan tarkastuskäyntejä on tehty kaksi: yläkoululle, uimahallille. Aluehallintovirasto ei tehnyt vuoden 2023 aikana tarkastuksia.

Työsuojelutoimikunta on kokoontunut kolme kertaa. Työsuojelutoimikunta koostuu henkilöstön valitsemista työsuojeluvaltuutetuista ja työnantajan edustajista.

Työterveyshuolto kilpailutettiin alkuvuonna 2023 ja 1.4.2023 alkaen työterveyshuollon on järjestänyt Mehiläinen Oy. Ajalla 1.4.-31.12.2023 työterveyshuollossa on ollut KL I käyntejä työterveyslääkärillä 42 ja työterveyshoitajalla 33. Puheluita ja etävastaanottokäyntejä on ollut työterveyslääkärillä 50 ja työterveyshoitajalla 123. KL II käyntejä työterveyslääkärillä on ollut 59 ja työterveyshoitajalla 5. Puheluita ja etävastaanottoja on ollut työterveyslääkärillä 124 ja työterveyshoitajalla 15. Alkuvuoden osalta tietoja ei ole saatavissa.

Kunta palkitsi työntekijöitä, joiden palveluaika kunnassa on vuoden 2022 loppuun mennessä 10, 20, 30, 40 vuotta. Palveluvuosien perusteella palkittiin 11 työntekijää. Sen lisäksi kunta palkitsi yhden ryhmän ja yhden työntekijän osastoittain. Palkitsemisjuhla pidettiin helmikuussa 2023.

Sisäistä viestintää uudistettiin ja 1.5.2023 otettiin käyttöön kunnan henkilökunnan yhteinen intra. Intraan on koottu mm. kaikki olennaiset tiedot työsuhteesta, työsuhte-educista, työnantajasta. Ajankohtaisista asioista ja -tapahtumista tiedotetaan intran välityksellä.

Työntekijöille tarjottiin jouluaateria Ravintola Parpeinpirtillä. Joululahjatoivetta kysyttiin henkilökunnalta ja kyselyn perusteella lahjaksi valittiin 25 €:n lisäarvo Epassille. Kaikkia työntekijöitä muistettiin samanlaisella joululahjalla siksi, että jokainen kunnan palveluksessa oleva henkilö on yhtä tärkeä työntekijä.

Vuonna 2023 siirryttiin hyvinvointiseteleistä E-passin käyttöön. E-passia käytettiin 87,8% henkilökunnalle myönnetystä arvosta. Epassia on ollut mahdollista käyttää 150 € arvosta työntekijää kohti ja sitä on voinut hyödyntää liikunta-, kulttuuri- ja hyvinvointipalveluiden hankintaan. Epassia käytettiin yhteensä 21884,14 € arvosta. Vuonna 2022 hyvinvointiseteleitä jaettiin henkilökunnalle yhteensä 17 980 € arvosta.

Henkilöstöllä on ollut vuoden 2023 aikana mahdollisuus osallistua erilaisiin tyky-tapahtumiin ja ohjauksiin. Tyky-tapahtumien suunnittelusta ja järjestelystä on vastannut henkilökunnasta koostunut tyky-tiimi.

1.6 Ympäristöasiat

Ilomantsin kunnan suurimmat ympäristöriskit liittyvät vesihuoltolaitokseen, jossa riskitasoa madalletaan laitoksen säännöllisellä huollolla ja korvaavilla investoinneilla. Jätevedenpuhdistamon toimintaa seurataan tarkoin. Puhdistamo on monin tavoin riskikartoitettu kohde eikä muodosta ympäristön kannalta mainittavaa riskiä. Talousarvion investointiosaan varataan vuosittain rahoitus niin verkostojen saneeraukseen kuin jätevesiaseman toiminnan kehittämiseen. Vesihuoltolaitoksen työntekijäresurssi on riittävä.

Kunnan ympäristöviranomaisen tehtävät kuuluvat kuntaympäristölautakunnan alaisuuteen. Ympäristöterveydenhuoltopalvelut kunnalle järjesti Pohjois-Karjalan hyvinvointialue, jolle kunnat siirsivät tehtävän vuoden 2023 alusta erillissopimuksella.

Puhtaan käyttöveden turvaaminen toteutetaan vuosien 2024 – 2025 aikana rakennettavalla alavesisäiliöllä. Rakentamiseen on varauduttu talousarvion 2024 investointiosassa, vuoden 2025 taloussuunnitelmassa ja taseeseen tehdyllä investointivarauksella.

Kunta osallistuu aktiivisesti Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 -vaihekaavojen valmisteluun. Valmistunut vaihekaava 1 kattaa soiden käytön, soidensuojeluohjelman ja maakunnallisesti arvokkaat rakennukset. Valmisteilla oleva vaihekaava 2 käsittelee muun muassa maakunnan sähkönsiirtoverkosta, uusiutuvan energian, erityisesti tuulivoiman ja aurinkoenergian, tuotantoa ja niiden maankäytöllisiä tarpeita sekä maisema-alueita ja pohjavesialueita. Kunnan kannalta toimiva sähkönsiirron kantaverkko ja uusiutuvan energian käyttö luovat pohjaa yrityselämän sijoittumiselle ja kestäväälle kehitykselle. Turvetuotannosta poistuneen Mekrijärvensuon alueelle on suunnitteilla 140 MW:n aurinkovoimala, jota varten kunta on vuokrannut maa-alueen.

Kuva 2, Kunta vuokrasi turvetuotantokäytöstä poistuneen Mekrijärvensuon alueelta noin 300 hehtaarin alueen Neova Oy:lle aurinkopuiston rakentamiseen.

1.7 Muut ei-taloudelliset asiat

Kunnassa on laadittu yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelma, jossa on toimintatavoitteita muun muassa ihmisoikeusasioista.

1.8 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sote- ja valtionosuusjärjestelmän uudistuksen vuoksi kuntatalouden tulevaisuuteen liittyy edelleen huomattavaa epävarmuutta. Käännös heikompaan on kuitenkin edessä suotuisan tulokehityksen hiipuesssa talouskasvun vaimentuessa ja kuntien saamien poikkeuksellisen suurien verohäntien poistuesssa. Talouden tasapainottamista on tehty pitkällä aikavälillä muun muassa siten, ettei kaikkia vapautuneita tehtäviä / virkoja ole täytetty vaan ne on tarkasteltu tapauskohtaisesti. Organisaattiorakennetta on myös päivitetty vastaamaan tulevaa palvelun tarvetta.

Kuntien talousarvion suunnitelmavuosien ennusteet osoittavat merkittävää toimintakatteen heikkenemistä tulevina vuosina. Kuntataloutta verottaa myös kustannusten nopea nousu palkkojen korotuksien ja inflaation myötä. Palkkojen korotusten kasvu jää vuonna 2024 kuluvaan vuoteen huomattavasti maltillisemmalle tasolle kunta-alan henkilöstölle vuonna 2023 maksettujen kertaerien poistumisen vuoksi. Henkilöstökustannusten kasvua hillitsee vuonna 2024 työttömyysvakuutusmaksujen alentaminen. Inflaation vaikutukset näkyvät kuntapuolella osin viiveellä pitkien ostopalvelusopimusten vuoksi.

Kuntatalouden toimintamenot kasvavat pääasiassa hintojen nousun vuoksi, sillä varhaiskasvatuksen ja koulutuksen palvelutarve vähenee syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pienenemisen myötä. Palvelutarpeen lasku haastaa kuntia, joissa lapsi- ja nuorisoiäluokat pienenevät, toiminnan ja palveluverkon sopeuttamiseen. Opetustoimessa tehtiin luokkakohtaisten oppilasmäärien tarkastelu syntyvyyden näkökulmasta. Oppilasmäärien pienenemisen vuoksi oli tarkoitus toteuttaa virkarakennetta koskeva tarkastelu tulevien opetuksenjärjestelyjen kartoittamiseksi. Poikkeuksen muodostaa vuonna 2025 kunnille siirtyvä vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan.

Hallitusohjelman mukaan kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote- ja TE-uudistusten jälkeistä tilannetta. Uudistuksen lähtökohdaksi on tavoite varmistaa eri kokoisten kuntien edellytykset järjestää lakisääteiset peruspalvelut kaikkialla Suomessa, ottaa huomioon muuttotappiokuntien tarpeet ja eri alueiden demografisen kehityksen sekä vahvistaa kasvavien kuntien ja kaupunkien edellytyksiä investoida kasvuun ja hoitaa sosiaalisia ongelmia. Hallitusohjelmaan sisältyy niin kuntien tehtäviä ja rahoitusta lisääviä kuin vähentäviä toimenpiteitä. uusiin ja laajeneviin valtionosuustehtäviin osoitetaan täysimääräinen rahoitus. Myös valtion päättämät veroperustemuutokset kompensoidaan kunnille. Uuden lainsäädäntö tulisi voimaan 1.1.2026.

Hallitus päätti yleisen maapohjan kiinteistöveron alarajan korottamisesta vuodesta 2024 alkaen kuntatalouden vahvistamiseksi. Hallitusohjelman mukaisesti käynnissä olevaa kiinteistöverouudistusta jatketaan ja uudistus toteutetaan pitkällä siirtymäajalla.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan vaikuttaa edelleen kuntatalouteen. Venäjän hyökkäyssodasta aiheutunut energiapula ja poikkeuksellisen korkea inflaatio nosti tuotteiden ja palvelujen hintoja. Keskuspankki hillitsi inflaatiota nostamalla ohjaukorkoa ja nyt keskuspankilta odotetaan koron laskua kevään 2024 aikana. Suomen itärajan turvallisuustilanteen muuttumisen myötä hybridi- ja kyberturvallisuushat sekä informaatiovaikuttaminen ovat lisääntyneet ja näyttäytyneet palvelues-tohyökkäyksinä.

Investoinneissa oleellista on uudis- ja korvaavien investointien suunnitelmallinen toteuttaminen 1–2 M€:n vuositasolla, jolloin merkittävää korjausvelkaa ei synny ja poistojen määrä pysyy hallit-tuna. Vesihuolto valittiin vuosien 2024 ja 2025 investointien painopisteeksi ja vesihuolto uudiste-taan kahden seuraavan vuoden aikana. Vuoden 2020 tilinpäätöksessä tehtiin 0,5 M€ investointi-varaus vesitornin korjaamiseksi ja muu osuus investoinnista rahoitetaan kunnan rahavaroista.

Uudet työpaikat eivät synny julkiselle sektorille, joten olennaista on turvata yritysten toimintaedel-lytykset siten, että olemassa olevat työpaikat säilyvät ja uusia syntyy. Tätä turvaa kunnan ja Busi-ness Joensuu Oy:n välinen sopimus, jolla kunta hankkii yritysten neuvonta- ja ohjauspalvelut os-topalveluna Business Joensuulta. Haaste sekä julkisella että yksityisellä sektorilla on ja tulee ole-maan osaavan henkilöstön saatavuus.

Vuoden 2024 talousarviossa on varauduttu talouden tasapainosta huolehtimiseen varautumalla vuosien 2024-2026 valtionosuusmuutoksiin sekä konsernirakenteen selvitystyön käynnistämi-seen ja koordinoimiseen tavoitteena kuntakonsernin tiivistäminen osana talouden tasapainotta-mistoimia. Talouden sopeuttaminen tulee edellyttämään myös tuloveroprosentin tarkastelun vuo-delle 2025.

Kunnanhallitus on antanut kokouksessaan 26.2.2024 § 29 kunnanjohtajalle ja taloussuunnitteli-jalle valtuudet peruspalvelujen valtionosuuden oikaisuvaatimuksen tekemiseen. Oikaisuvaatimuk-sella pyritään oikaisemaan muutoksenhaun alaista päätöstä siltä osin kuin valtiovarainministeriö on oikaissut kuntien tilinpäätöstietoihin perustuvien siirtolaskelmien kustannustietoja palkkahar-monisaatiokulujen osalta. Talouden kehitystä seurataan ajantasaisesti ja kehityksestä informoi-daan kunnanhallitusta ja lautakuntia kokousten yhteydessä.

1.9 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Suomen Kuntaliiton riskienarviointilomakkeeseen pohjautuva laaja koko kunnan riskienarviointi toimii riskienarvioinnin pohjana. Arviointiin on kuvattu riskit ja arvioitu niiden vaikutus ja todennäköisyys sekä vastuuhenkilöt ja tehtävät toimenpiteet. Johtoryhmä käsittelee riskienarviointia aina, kun riskiksi koettu ilmiö nousee esille, laajemmin kuitenkin vuosittain. Riskienhallinnassa kunta seuraa Pohjois-Karjalan riskiarviota ja Suomen Kuntaliiton Turvallinen ja kriisinkestävä verkoston ohjeistuksia.

Seuraavassa ovat arviot suurimmista riskeistä ja muut keskeiset johtopäätökset kohteittain:

1. Toimintaympäristö (sisäinen ja ulkoinen) ja toiminnan organisointi

Sekä ulkoinen että sisäinen toimintaympäristö ovat viime vuosina olleet jatkuvassa muutoksessa. Viime vuoden ulkoiset muutokset painottuvat turvallisuustilanteeseen ja edelleen jatkuneeseen talouden epävarmuuteen. Kunnan haasteena viime vuonna olivat kaukolämmön suuret hinnankorotukset, joita ei kyetty taittamaan, vaikka lämmitettävien tilojen määrä väheni. Sähkö- ja lämpöenergian sekä polttoaineiden hintakehitys ovat tarkassa seurannassa, ja keinoja energiankulutuksen vähentämiseen haetaan.

Kuntalaisten huoleen arjen turvallisuudesta vastattiin helmikuussa viranomaisyhteistyössä järjestetyssä turvallisuusillassa, jossa rajavartiolaitoksen, puolustusvoimien, poliisin ja pelastuslaitoksen asiantuntijat jakoivat tietoa turvallisuudesta. Kunnan ja eri viranomaisten välinen yhteistyö ja tarvittava tiedonsiirto on toimivaa. Kunta tarkastelee valmiussuunnitelmaansa säännöllisesti sekä noudattaa Kuntaliiton Turvallinen ja kriisinkestävä kunta -verkoston ohjeistusta toiminnassaan. Valtakunnan tasolla merkittävä kansalliseen turvallisuudentunteeseen vaikuttava päätös oli Suomen liittyminen puolustusliitto Natoon.

Iso muutos kunnan kannalta tulee olemaan TE-palvelujen siirtyminen vuoden 2025 alusta kuntien hoidettaviksi. Pohjois-Karjalan kunnat hyväksyivät syksyllä maakunnallisen työllisyysalueen perustamisen, jonka myös Työvoima- ja elinkeinoministeriö hyväksyi.

Kun kaikki sosiaali- ja terveystalvet siirtyivät vuoden 2023 alusta valtionrahoitteisiksi hyvinvointialueen vastuulle, muuttui kunnan talousarvio merkittävästi pienemmäksi. Kunnan kunnallisveroprosentti laski 8,36 %:iin, ja rahoitusperusteena kunnan lasten ja nuorten painoarvo kasvoi.

Kunta teki tilinpäätökseen 2022 pakollisen varauksen Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvet kuntayhtymä Siun soten alijäämän kattamiseen ja kirjasi palkkaharmonisaation tilinpäätöksen liitetietoihin voimaantulon 20 §:n perusteella. Kyseisen lainkohta määrittelee kuntayhtymän lakkautushetken velat ja varat siirtyviksi hyvinvointialueen vastuulle. Palkkaharmonisaatioasia jäi keskeneräiseksi vuoden 2023 lopussakin, sillä sopimusta hyvinvointialueen ja työntekijäjärjestöjen kesken ei ole syntynyt.

Kunnan säännöt, ohjeet, vastuut ja tehtävät sekä konsernivalvonta ovat kunnossa ja ajan tasalla. Kunnanvaltuusto hyväksyi päivitetyn kuntastrategian kokouksensa 4.12.2023 §:ssä 36 ja kotouttamisohjelman päivitykset kokouksessaan 19.6.2024 § 18.

2. Suunnittelu- ja seurantajärjestelmät

Kuntastrategiaa toteutetaan ohjeilla ja toimenpideohjelmilla. Strategia luo pohjan tavoitteiden asettamiselle. Talouden seuranta- ja raportointijärjestelmät ovat ajantasaiset. Lautakunnat seuraavat talouden toteutumista osastotasolla ja kunnanhallitus koko kunnan osalta.

Tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit ovat tunnistettavissa, mutta osaan niistä kunta ei voi itse vaikuttaa. Kunta pyrkii jatkuvasti parempaan ennakkointiin ja seurannan tehostamiseen. Talousarviomuutokset ennakoidaan jo osavuosisikatsauksen yhteydessä.

Talouteen liittyvät asiat johtamisessa ja toteuttamisessa ovat viime vuosina parantuneet huomattavasti ohjeistuksen ja uusien ohjelmien kautta.

3. Päätöksenteko

Kunnassa on kiinnitetty huomioita päätöksenteon johdonmukaisuuteen ja päätöksistä viestintään. Asioiden valmistelussa on otettu entistä enemmän huomioon kuntalaisten osallisuus. Esittelytekstien laatijoita on opastettu asioiden riittävän laajaan avaamiseen ja selkeiden päätösehdotusten tekemiseen. Valtuuston kokoukset striimataan ja talousarvion investointiosaan varattu osallistavan budjetoinnin määräraha käytettiin kuntalaiskyselyn pohjalta.

4. Henkilöstö

Henkilöstön riittävyys ja saatavuus ovat muutamaa tehtävää lukuun ottamatta ohjeiden ja strategioiden mukaisella tasolla. Henkilöstön työhyvinvoinnista, turvallisuudesta, perehdyttämisestä sekä työterveyshuollosta huolehditaan voimassa olevien käytäntöjen mukaisesti. Työterveyshuollon järjesti Siun Työterveys Oy 31.3.2023 saakka ja 1.4.2023 alkaen Mehiläinen Oy. Työterveyspalvelujen kustannuksia ja toimivuutta seurataan kunnan ja Mehiläisen yhteisessä työterveyshuollon ohjausryhmässä.

5. Tietojärjestelmät

Tietoturva-asiakirjat on päivitetty ja jokainen uusityöntekijä / viranhaltija perehdytetään tietoturvaan. Kunnan tietojärjestelmät, laitteet ja muut ict-palvelut hankitaan ostopalveluna yhdessä Pohjois-Karjalan kuntien kanssa omalta yhtiöltä Meita Oy:ltä. Yhtiö vastaa tietojärjestelmien ajantasaisuudesta. Tietoturvallisuus ja käyttöoikeuksien ylläpito on vastuutettu osastoille. Ohjeistus ja lomakkeet ovat kunnossa. Tietotekniset laitteet tilataan myös Meitan kautta. Tietohallinnossa on jatkettu yhteisten ohjelmien käyttöönottoa ja yhtäaikaista päivittämistä sekä yhtäläistetty toimintatapoja ja käytäntöjä.

6. Talous

Kunnan talouden tasapainossa pitäminen edellyttää toimintojen ja palvelutarpeiden jatkuvaa tarkastelua. Kunta on mukana Kestävä kuntatalous -hankkeessa, joka tuottaa tietoa päätöksenteon tueksi.

Taloudelliset vastuut ovat selvät. Hallintokunnat vastaavat omista palvelutuotannostaan ja hankinnoistaan. Valtionavustukset (ns. lisärahoitukset) haetaan kunnassa asianmukaisesti. Talous- ja henkilöstöhallinnon prosessit ovat kunnossa. Kassojen osalta sekä palkkakirjanpidossa tehdään pistokokeita ja tarkistuksia.

7. Hankinnat

Pohjois-Karjalan hankintatoimi kilpailuttaa kunnan tavara- ja palveluhankinnat hallintokunnan hyväksymiä vaatimuksia ja valintakriteereitä käyttäen. Pienhankinnat kilpailutetaan omana työnä sähköisesti ClouDia-pienhankintaportalissa.

8. Sopimukset ja projektit

Hankintatoimi tekee hankintasopimukset voimassa olevien säännösten ja kilpailutusasiakirjojen mukaisesti. Optioiden käytöstä tehdään eri päätökset.

Kunnalla on käytössä Dynasty 10 -sopimushallinta. Kaikki sopimukset eivät ole järjestelmässä. Kunnan eri hallintokuntien sopimusten sisällöissä ja säilyttämisessä on edelleen kehitettävää. Sopimukset kartoitetaan ja ohjeistetaan uudelleen EU:n tietosuoja-asetuksen mukaiseksi.

Kunnanhallitus on antanut talousarvion täytäntöönpano-ohjeita antaessaan myös projektiohjeet. Projektien etenemistä seurataan talousarvion seurannan yhteydessä.

9. Omaisuus

Omaisuu den hoidon osalta kunnanhallitus on määritellyt turvatasot. Kiinteistöjen kuntoarviot laaditaan aina ennen kunnossapitokorjauksia. Kunta on asettanut tavoitteekseen tarpeettomista rakennuksista ja kiinteistöistä luopumisen. Kulunvalvonta niissä kiinteistöissä, joissa siihen on tarve, on kunnossa.

Investointisuunnitelma päivitetään vuosittain talousarvion laatimisen yhteydessä. Omaisuu den valvonta/ inventoinnit tarkastellaan vuosittain.

2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnalla tarkoitetaan kunnan ja kuntakonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joiden avulla pyritään varmistamaan, että toiminta on taloudellista, tuloksellista ja lainmukaista ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Hallintosäännön 10 luvun mukaan kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kunnanhallitus ohjeistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmällisen toimintatavan sekä valvoo sen toimeenpanoa ja tuloksellisuutta. Kunnanvaltuusto on 17.9.2018 §:ssä 30 hyväksynyt Ilomantsin kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Kunnanhallitus on päivittänyt sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeen kokouksensa 12.12.2022 § 170 päätöksellä.

Toimintakertomuksessa tulee selvittää, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa ja kuntakonsernissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää taloussuunnittelukaudella.

Lautakunnilla on velvollisuus valvoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanoa. Johtavien viranhaltijoiden velvollisuus on toimeenpanna sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa vastuualueillaan ja raportoida kirjallisesti lautakunnalle ja kunnanhallitukselle.

Kunnanjohtaja ja toimialajohtajat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan ja tulosalueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kunnanhallituksen antamien ohjeiden mukaan.

Kunnassa on noudatettu voimassa olevaa lainsäädäntöä ja hyvää hallintotapaa. Kunnanvaltuuston ja muiden hallintokuntien päätöksistä ei ole tällä hetkellä meneillään olevia valitusprosesseja.

Tavoitteiden toteutumista on seurattu talouden seurannan yhteydessä. Hallintokunnat ovat seuranneet taloutta taloushallinnon ohjelmien avulla kuukausittain. Myös lautakunnille on annettu taloustiedot kokouksittain. Tarkempi talousarvion ja tavoitteiden seuranta on tehty osavuositarkastuksen valmistelun yhteydessä, jolloin on ennakoitu myös loppuvuoden toteutumaa sekä tehty tarvittavat talousarviomuutokset. Valtuuston asettamat tavoitteet ovat keskeisiltä osiltaan toteutuneet.

3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

3.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

TULOSLASKELMA

	2023	2022
	1 000 €	1 000 €
TOIMINTATUOTOT	3 261	4 710
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	55	28
TOIMINTAKULUT	-15 895	-45 028
TOIMINTAKATE	-12 579	-40 290
VEROTULOT	10 519	19 051
VALTIONOSUUDET	4 989	23 420
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT		
KORKOTUOTOT	7	0
MUUT RAHOITUSTUOTOT	581	465
KORKOKULUT	-373	-135
MUUT RAHOITUSKULUT	-5	-224
VUOSIKATE	3 139	2 288
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-1 369	-1 123
TILIKAUDEN TULOS	1 770	1 165
TILINPÄÄTÖSSIIRROT	11	11
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	1 781	1 176

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	20,6	10,5
Vuosikate/Poistot, %	229	204
Vuosikate euroa/asukas	0,13	0,23
Asukasmäärä	4 409	4 492

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
 = 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut – Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista
 = 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate euroa/asukas
 = Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Aiempien vuosien vuosikate euroa/asukas on laskettu suoraan vuosikatteesta eikä keskimääräisestä vuotuisesta investointitasosta. Vuoden 2022 vuosikate euroa/asukas on laskettu vuoden 2023 luvun mukaisesti. Aiempien vuosien vuosikate euroa/asukas ei ole vertailukelpoinen nyt ilmoitettuihin lukuihin nähden.

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä.

Investointien tulo-rahoitus, %

= $100 * \text{Vuositake} / \text{Investointien omahankintameno}$

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuositake} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} * \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut}$

3.3 Tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
	milj. €	milj. €		milj. €	milj. €
PYSYVÄT VASTAAVAT	26	28	OMA PÄÄOMA	28	27
Aineettomat hyödykkeet	2	2	Peruspääoma	19	20
Muut pitkävaikutteiset menot	2	2	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	8	6
Aineelliset hyödykkeet	12	13	Tilikauden yli-/alijäämä	2	1
Maa- ja vesialueet	4	4			
			POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Rakennukset	7	8	VARAUKSET	1	1
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1	1	Poistoero	0	0
Koneet ja kalusto	0	0	Vapaaehtoiset varaukse	1	1
Enn.maksut ja keskeneräiset hankinnat	0	0	PAKOLLISET VARAUKSET		
Sijoitukset	12	13	Muut pakolliset varaukset	0	1
Osakkeet ja osuudet	11	12			
Muut lainasaamiset	1	1	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1	1
Muut saamiset	0	0	Valtion toimeksiannot		
	0	0	Muut toimeksiantojen pääomat	1	1
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	0	0			
Valtion toimeksiannot			VIERAS PÄÄOMA	8	11
Muut toimeksiantojen varat	0	0	Pitkäaikainen	5	6
			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5	6
VAIHTUVAT VASTAAVAT	0	11	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Vaihto- omaisuus	0	0	Muut velat ja liittymismaksut	0	0
Aineet ja tarvikkeet	0	0	Siirtovelat	0	0
Ennakkomaksut			Lyhytaikainen	3	5
Saamiset	0	1	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1	1
Pitkäaikaiset saamiset	0	0	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Lainasaamiset	0	0	Saadut ennakot	0	0
Siirtosaamiset	0	0	Ostovelat	0	1
Lyhytaikaiset saamiset	0	0	Muut velat	0	0
Myyntisaamiset	0	1	Siirtovelat	2	3
Lainasaamiset	0	0			
Muut saamiset	0	0	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	38	40
Siirtosaamiset	0	0			
Rahoitusomaisuus ja arvopaperit	4	2	TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Osakkeet ja osuudet	0	0	Omavaraisuusaste, %	76,8	70,8
Muut arvopaperit	4	2			
Rahat ja pankkisaamiset	7	7	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	43,4	23,2
			Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	9 512	7 731
VASTAAVAA YHTEENSÄ	38	40	Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	2 157	1 721
			Lainakanta 31.12., 1000 €	5 749	6 880
			Lainakanta 31.12., €/asukas	1 304	1 532
			Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	9 161	8 857
			Lainat ja vuokravastuut 31.12., €/asukas	2 077	1 972
			Lainasaamiset, 1000 €	1 017	1 017
			Asukasmäärä	4 409	4 492

Taseen tunnusluvut

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 \cdot (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \cdot (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Lainat euroa/asukas

= Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymissä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu kainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

3.4 Kokonaistulot ja -menot

Kunnan kokonaistulot ja menot

TULOT		MENOT	
Toiminta	milj. €	Toiminta	milj. €
Toimintatuotot	3	Toimintakulut	16
Verotulot	11	- Valmistus omaan käyttöön	
Valtionosuudet	5	Korkokulut	
Korkotuotot		Muut rahoituskulut	
Muut rahoitustuotot		Satunnaiset kulut	
Satunnaiset tuotot		Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		Pakollisten varausten muutos	
Pysyvien vastaavien		- Pakollisten varausten lis. (+),	
hyödykkeiden luovutusvoitot		väh. (-)	
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin		Investointimenot	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus- tulot		Rahoitustoiminta	
Rahoitustoiminta		Antolainasaamisten lisäys	
Antolainasaamisten vähennys		Pitkäaikaisten lainojen vähen- nys	1
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		Oman pääoman vähennys	0
Kokonaistulot yhteensä	19	Kokonaismenot yhteensä	18

Täsmäytys:

Kokonaistulot-Kokonaismenot = 19282 - 17 661= 1621

Rahavarojen muutos - Muut maksuvalmiuden muutokset = 265 - (-1357) = 1621

4 Kuntakonsernin toiminta ja talous

4.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Konsernirakenne

Ilomantsin kunnalla on välitön määräysvalta seuraavissa yhtiöissä:

As. Oy Ilomantsin Leppärinne
 As. Oy Naarvantalo
 Ilomantsin Lämpö Oy
 Ilomantsin Yrityskiinteistöt Oy
 Ilonet Oy
 Kiinteistö Oy Ilomantsin Virastotalo
 Kiinteistö Oy Pogostan Vuokralot
 Kiinteistö Oy Taistelijan Talo
 Kiinteistö Oy Ilomantsin Liikekeskus

Lisäksi Pohjois-Karjalan kuntoutussäätiö sr. kuuluu kuntakonserniin 1.3.2023 alkaen.

Ilomantsin kunta oli vuonna 2023 jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä
 Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Kuntalain 114 §:n mukaan kuntakonsernin tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseen konsernitilinpäätös. Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Kuntakonsernin muodostavat kunta ja sen tytäryhteisöt. Tytäryhteisöjä ovat yhteisöt, joissa kunnalla on kirjanpitolain mukainen määräysvalta. Konsernitilinpäätökseen on yhdistettävä myös kunnan osuus niistä kuntayhtymistä, joissa kunta oli jäsenenä vuonna 2023.

Kunnalla on yhdeksän tytäryhtiötä. Näistä kunnan 100-prosenttisesti omistamia on kolme: Ilonet Oy, Ilomantsin Yrityskiinteistöt Oy ja Kiinteistö Oy Pogostan Vuokralot. Enemmistöosakkaana kunta on kuudessa osakeyhtiössä: Asunto Oy Ilomantsin Leppärinteessä, Asunto Oy Naarvantalossa, Ilomantsin Lämpö Oy:ssä, Kiinteistö Oy Ilomantsin Virastotalossa, Kiinteistö Oy Taistelijan Talossa ja Kiinteistö Oy Ilomantsin Liikekeskuksessa. Kunnalla on omistusta myös yhdessä osakeyhtiössä, Kiinteistö Oy Kalevanpirtissä, jonka enemmistöomistaja on Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiö.

Pohjois-Karjalan Kuntoutussäätiö sr. kuuluu kuntakonserniin 1.3.2023 voimaan astuneen sääntömuutoksen jälkeen.

4.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Ilomantsin kunnan konserniohje on nykyiseen toimintaan ja yhtiörakenteeseen ajantasainen, mutta se uudistetaan sen jälkeen, kun vuoden 2024 tavoitteeksi asetetun yhtiöittämisselvityksen toimenpide-ehdotukset on käsitelty ja pantu täytäntöön. Konserniohjeen mukaisesti omistajaohjauksella huolehditaan siitä, että tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Annettu konserniohje on omistajaohjauksen keskeinen väline.

Konserniohje luo puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Se muun muassa yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa konsernin johtamisen edellytyksiä tavoitteenaan kokonaisuuden johtaminen yhtenäisin periaattein. Kunta asettaa vuosittain toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet määräysvallassaan oleville yhtiöille ja osallistuu kuntayhtymien ohjaamiseen yhtymien perussopimusten mukaisesti.

Kunta saa kuntayhtymien valtuustoihin asukasluokuaan vastaavan paikkamäärän, hallituspaikat jyvittyvät käytännössä poliittisin ja kuntakoon mukaisin periaattein. Kuntayhtymien toiminnan ohjaus toteutuu konserniohjeen mukaisesti.

4.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä (omistusosuus 3,5 %)

Kuntayhtymän koulutustehtävä käsittää lähes kaikki ammatillisen koulutuksen koulutusalat. Oppilaitosverkosto on maakunnallisesti kattava. Kuntayhtymän vuoden 2023 tulos on ylijäämäinen 4 275 552,36 €.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto (omistusosuus 4,29 %)

Kuntayhtymällä on maakunnan aluesuunnittelu-, aluekehitys- ja edunvalvontatehtävä. Kuntayhtymän kautta suunnataan EU-rakennerahasto- ja valtionrahoitusta maakunnan hankkeisiin. Kuntayhtymän tulos vuodelta 2023 on ylijäämäinen 325 120,31 €.

Tytäryhtiöiden vuokra-asunnot

Kiinteistö Oy Pogostan Vuokratalot (kuntaomistus 100 %)

Kiinteistö Oy Pogostan Vuokratalot on kiinteistöosakeyhtiö, jonka perustehtävä on tarjota kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja Ilomantsin kunnan alueella. Yhtiön hallussa on 278 asuinhuoneistoa, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 15 819 m². Yhtiön tilikauden kirjanpidollinen tulos oli 204 344,59 €.

Yhtiön arvio vuoden 2023 vuokratuotoista piti paikkansa 99 prosenttisesti. Sen sijaan energiakustannukset, erityisesti lämmityskustannukset olivat yli 74 392 € arvioitua suuremmat, vaikka kaksi kerrostaloa oli poistunut asuinkäytöstä. Rahoituskulut ovat kasvaneet edellisestä vuodesta 68.225,71 €.

Vuonna 2023 yhtiön toteuttamien korjausten suurimmat kohteet olivat Laiduntien sadevesijärjestelmien kunnostaminen ja piharemontti, Kanneltie 7 yleisen saunan saneeraus, Palstatien ja Kanneltien huoneistosaneeraukset, keskuskoulun rivitalojen puuosien uusimien kuistien osalta ja Soihtulantien IV-kanavien nuohoukset. Saneerauksesta isoimmat kohteet, 77 598,22 € aktivoitiin taseeseen. Kaikkiaan yhtiö käytti vuonna 2023 saneerauksiin 123 161,47 €. Tilikauden jälkeen korjaustarpeita on arvioitu entistä kriittisemmin.

Olellainen muutos tilikauden aikana ja sen jälkeen oli Ilomantsin Vanhustentuki r.y.:n 61 huoneiston yhdistäminen Kiinteistö Oy Pogostan Vuokratalojen yhteyteen.

Patentti- ja rekisterihallitus on kirjannut Ilomantsin Vanhustentuki r.y.:n purkautuneeksi 21.12.2023 yhdistyksen PRH:lle ilmoittaman mukaisesti. Ilomantsin Vanhustentuki r.y.:n toiminnan vastattavakseen ottanut Kiinteistö Oy Pogostan Vuokratalot jatkaa asuntojen vuokraustoimintaa sekä vastaa siitä, että vanhustentalojen asukkaille järjestetään viriketoimintaa. Kiinteistö Oy Pogostan Vuokratalot varaa vuosittain talousarvioonsa määrärahan viriketoiminnan järjestämiseen.

Kunnan puolelta fuusioituminen saatettiin loppuun kunnanvaltuuston 12.2.2024 §:n 5 päätöksellä, jossa valtuusto hyväksyi Ilomantsin kunnan Ilomantsin Vanhustentuki r.y.:lle takaaman pääomaltaan 55 248,00 €:n lainan takaisin maksamisen rahalaitokselle korkoineen ja pankin kuluineen.

Yhtiö on saanut asuntojen asuinkäytöstä poistamisella / kerrostalojen purkamisella energian kuluista pienemmäksi, mutta vakuutuksien, veden, sähkön ja erityisesti kaukolämmön hintojen korotukset johtavat edelleen kustannuspaineeseen, minkä seurauksena asuntoja on saatava edelleen vähennettyä. Yhtiön asuntojen käyttöaste on 82 %. Kuntarahoitus on päättännyt siirtää kolme seuraavaa lainanlyhennyserää lainakauden loppuun eli vuodelle 2039. Yhtiöllä on rahalaitoslainoja yhteensä 2.727.547,00

Asunto Oy Naarvantalo (kuntaomistus 54,72 %)

Yhtiössä on tilikauden tehty tavanomaisia huolto- ja kunnossapitotöitä. Yhtiöllä ei ole pitkäaikaisia velkoja ja sen tilikauden tulos on 0 €.

Asunto Oy Ilomantsin Leppärinne (kuntaomistus 70,5 %)

Yhtiön tilikauden alun haasteina ovat olleet kirjanpito sekä suuri energiankulutus. Kirjanpito ei ollut ajan tasalla, ja vuoden 2021 yhtiökokous pidettiin vuonna 2023. Yhtiön vuoden 2022 tilinpäätös laadittiin uudestaan tilioimiston vaihduttua.

Toimintansa sujumiseksi yhtiö on joutunut keräämään kaksi ylimääräistä yhtiövastiketta tilikautensa aikana. Sähkösovimuksen muutoksista ja ylimääräisistä vastikkeita huolimatta yhtiön tilikausi muodostui tappiolliseksi -7 466, 01 €. Yhtiö arvioi, että lämmitys- ja kiinteistönhoitokustannukset tulevat aiheuttamaan korotuspaineita yhtiövastikkeeseen. Yhtiössä on paljon korjausvelkaa, pitkäaikaista vierasta pääomaa ei ole.

Muut tytäryhtiöt

Ilonet Oy (kuntaomistus 100 %)

Ilonet Oy:llä oli aktiivisia valokuituliittymiä joulukuun 2023 lopussa 1091 kappaletta, joten liittymämäärä on pysynyt entisellään. Lisäksi yhtiövastikkeellinen talokaistatuote on käytössä 24 taloyhtiössä, joissa on 282 huoneistoa. Talokaistaan tuli lisäksi 12 huoneiston verran.

Yhtiön operaattori- ja ylläpitopalvelusopimus Cinia Oy:n kanssa, siirtyi Lounealle 1.1.2023 alkaen Lounea Palvelut Oy:n ja Cinia Oy:n allekirjoitettua kauppakirjan, jolla Cinia Oy:n kuituverkkojen ja taloyhtiöiden operaattoriliiketoiminta siirtyy Lounealle. Liiketoimintakauppa tukee Cinian strategiaa ja mahdollistaa sen, että kuitupohjaiset kuluttajaliittymät ovat toiminnan keskiössä. Sopimus pitää sisällään jatkossakin IPTV-palvelut, jotka tuottaa Maxivision Oy. Rekisteröityjä digibokseja Ilonet Oy:n verkossa oli vuoden 2023 lopussa yhteensä 1275 kpl. Yhtiö päätti jatkaa sopimustaan Cinian kanssa kolme + kaksi (3+2) vuotta.

Viankorjaus- ja kaapelinäyttösopimus Ilonet Oy:llä on JPM Cyberservice Oy:n kanssa, joka käyttää alihankkijanaan Pogostan Tietoverkkopalvelut Oy:tä. Sopimus pitää sisällään myös uusien liittymien käyttöönotot. Liittymien korjauksia, rakentamista ja kaapelinäyttöjä oli tilikaudella odotettua vähemmän ja näiden vaikutuksesta tilikauden tulos kasvoi aikaisemmista vuosista. Valokuituverkon toimintavarmuuteen on varauduttu tilaamalla kaksi uutta kytkintä keskuksen laitetilaan. Näiden asennus tapahtuu kevään 2024 aikana.

Yhtiön tilikauden tulos on 50 408,68 €. Vierasta pääomaa on 1 447 605,96 €. Valokuituverkon toimintavarmuus pidetään yllä keskuslaitteiden päivittämisellä ja varaosien varmistamisella.

Ilomantsin Lämpö (kuntaomistus 94,17 %)

Tilikauden aikana yhtiö ei ole harjoittanut lämmöntuotantoa ja jakelua omana liiketoimintana, vaan yhtiön omistamat kaukolämpöverkosto, kaukolämpölaitteistot ja lämpökeskukset ovat olleet vuokrattuina liiketoiminnan vuokrasopimuksella Nevel Oy:lle. Vuokrasopimus on voimassa vuoden 2024 loppuun saakka, joten toiminnan odotetaan olevan samankaltaista viimeisen sopimusvuoden ajan.

Yhtiön talous on vakaa ja sen maksuvalmius on erittäin hyvä. Yhtiöllä ei ole muita pitkäaikaisia velkoja tai muita vastuita ulkopuolisille kuin 906 665,90 €:n pitkäaikaiseen velkaan kirjatut kaukolämpöliittymämaksut kaukolämpöön liittyneiltä asiakkailta. Tilikauden 2023 tulos oli voitollinen 210 235,34 €.

Kuluvan vuoden aikana yhtiö on suorittanut Hutunniemen varavoimalan poltinkyksikön ja käytönnhallinnan korjauksen. Muihin kohteisiin tarvittiin varsin vähäinen määrä vuosittaisia huolto- ja korjaustoimenpiteitä. Verkoston korjauksia jatketaan aina kadunkunnostustöiden yhteydessä. Laitosten ja kaukolämpöverkoston ikääntyessä varaudutaan kunnossapitokulujen nousuun tulevina vuosina.

Yhtiö on lisännyt sijoitusomaisuuttaan tilikaudella 2023 hankkimalla sijoituksia pieniriskisemmistä yhdistelmärahastoista. Korkosidonnaisten sijoitusten arvon odotetaan kohenevan tilikaudella 2024. Yhtiö on aloittanut myös muiden sijoitusvaihtoehtojen selvityksen.

Kuluvalla tilikaudella oli asetettu tavoitteeksi liiketoimintaa koskevan tukkulämmön hankintasopimuksen aikaan saaminen kilpailutuksen perusteella. Sopimus allekirjoitetaan kevään 2024 aikana.

Kiinteistö Oy Taistelijan Talo (kuntaomistus 78,57 %)

Kiinteistö Oy Taistelijan Talo on ollut kesäajan vuokrattuna yrittäjälle, joka on vastannut ravintola- ja näyttelytoiminnasta. Yritys on vuokra-ajallaan vastannut kiinteistön käyttö- ja huoltokustannuksista. Yhtiön tulos on -6 657,42 € alijäämäinen. Yhtiöllä on 50 000,00 €:n pääomalaina Ilomantsin kunnalta. Yhtiö on sopinut vuokralaisen kanssa, että taloa lämmitetään talviaikaan vain yrittäjän käyttötarpeen mukaan ja tuolloin yrittäjä vastaa lämmityskustannuksista.

Kiinteistö Oy Ilomantsin Virastotalo (kuntaomistus 71,32 %)

Kiinteistö Oy Ilomantsin Virastotalon omistajia ovat Ilomantsin kunta (71,32 %), Visamare Oy (25,4 %) ja Kela (3,28 %). Yhtiön tilikauden tulos on heikentynyt yli puolella edelliseen tilikauteen verrattuna ollen -61 538,97 € tappiollinen. Yhtiöllä on vastikesaamisista 140 059,20 €:n lähipiirisaaminen, joka on käsitelty käräjäoikeudessa ja viety ulosottoon. Yhtiö on ottanut vastikesaamisen kohteena olevat osakkeet haltuunsa tammikuussa 2024. Yhtiöllä on paljon korjausvelkaa ja omistajien on varauduttava vastikkeiden nousuun. Yhtiöllä ei ole lainoja.

Kiinteistö Oy Ilomantsin Liikekeskus (kuntaomistus 90,4 %)

Kiinteistö Oy Ilomantsin Liikekeskus on 90,4 %:n omistusosuudella Ilomantsin kunnan tytäryhtiö. Yhtiön tilikauden tulos on 816,77 € voitollinen. Yhtiöllä oli tilikauden lopussa pitkäaikaista vierasta pääomaa 53 806,00 €.

Tilikauden aikana yhtiö on teettänyt huoltotoimenpiteitä huopakatteeseen sekä huollattanut ilmanvaihtokoneet ja automaatiolaitteita.

Ilomantsin Yrityskiinteistöt Oy (kuntaomistus 100 %)

Ilomantsin Yrityskiinteistöt Oy:n tulos oli -30 495,37 € tappiollinen €. Tulos on edellisiä vuosia merkittävästi heikompi, koska vuokraustilanteessa tapahtui isoja muutoksia tilikauden aikana. Vuokra- tuotot pienentyivät edellisestä vuodesta 89 336, 22 €. Tulojen pienentyminen johtui paitsi Pampalon hallin lunastussopimuksen päättymisestä, myös alkuvuodesta kolmen suurehkon hallitilan vuokrasopimusten päättymisestä. Vasta vuoden 2023 lopulla ja alkuvuodesta 2024 näihin tiloihin saatiin uudet vuokralaiset.

Energian käyttöä yhtiö sai pienennettyä laittamalla osa tiloista kylmilleen ja alentamalla hallin lämpötilaa. Säästöjä vähensi energian, erityisesti lämmön hinnan nousu.

Yhtiön taseessa näkyy rakennusten arvon pienentyminen 1 064 079,17 €:sta 556 648,40 €:oon. Omaisuudesta ovat poistuneet Pampalon halli ja toimistorakennus poistuneet. Vuokralaiset ovat maksaneet vuokransa sekä lämmitys- ja sähkökulunsa melko hyvin, osa muutaman kuukauden viiveellä. Luottotappioita ei ole. Yhtiöllä oli tilikauden lopussa pitkäaikaista lainaa 300 000 €.

Yhtiön hallitus esitti konsernijohdon suostumuksella Asematien hallissa lunastusvuokralla oleville vuokralaisille hallitilojen lunastamista alennettuun hintaan. Vain yksi vuokralainen ilmoitti valmiutensa lunastamiseen, toisilta yhtiö odottaa vastauksia.

Pohjois-Karjalan Kuntoutussäätiö sr.

Pohjois-Karjalan Kuntoutussäätiö sr. on kuntakonsernin osa 1.3.2023 voimaan astuneen sääntömuutoksen jälkeen. Säätiön kunnan kautta hyvinvointialueelle vuokratassa terveyskeskussairaalassa on vuoden aikana tehty normaalit huoltotyöt ja valmistauduttu jakelukeittiön saneeraukseen.

Terveyskeskuksen saneerauksen valmistumisesta tulee kuluneeksi maaliskuussa 2024 kaksi vuotta. Tilikauden päättymisen jälkeen tilojen toinen ja viimeinen takuutarkastus on suoritettu ja havaitut puutteet on korjattu. Lasikuisti 2. ja 3. kerroksen parvekkeille on saatu valmiiksi ja alakertaan vievän hissin tilaus on tehty.

Säätiö huolehtii kiinteistöomaisuudesta ja merkittävästä vieraasta pääomasta, josta pitkäaikaisen lainan osuus on 3 551 059,34 euroa. Vuokrasopimukset on laadittu siten, että niissä on sekä ylläpito-, että pääomavuokra. Maksuvalmius on kohentunut aiemmista vuosista merkittävästi, eikä luottolista tiliä ole tarvinnut käyttää. Säätiön vuoden 2023 tulos oli voitollinen 244 939,67 €.

Ilomantsin terveysasema on määritelty täyden palvelun soteasemaksi, joka palvelee asiakkaita Ilomantsin kunnan aluetta laajemminkin. Haasteeksi voi muodostua tulevaisuudessa terveyskeskussairaalalle vuokrattavien tilojen määrä. Määrään vaikuttaa käyttöaste, henkilöstön saatavuus ja hyvinvointialueen valtiolta saama rahoitus.

4.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Kunnan vuoden 2023 talousarvion yhtenä tavoitteena oli Kiinteistö Oy Ilomantsin Liikekeskuksen fuusioituminen Ilomantsin Yrityskiinteistöt Oy:öön. Tavoite ei toteutunut. Valtuusto määritteli vuoden 2024 talousarvioon tavoitteeksi koko konsernirakenteen tiivistämiseen tähtäävän laajan selvitystyön. Sen tavoitteena on konserniyhtiöiden lukumäärän vähentäminen ja toimintojen tarkoituksenmukainen järjestäminen. Selvitys on myös osa kunnan hyvinvointialueelle vuokraamien tilojen yhtiöittämisveloitteen tarkastelua. Konsernirakenteessa tavoitteena ovat omat yhtiöt valokuidulle, lämmölle, vuokra-asunnoille sekä tilapalveluille sote-toimitiloissa ja yritystiloiissa.

Riskialttiita yhtiöitä ovat erityisesti pienet asunto-osakeyhtiöt, joiden energiakustannukset ja / tai korjaustarpeet muodostuvat suuriksi. Asunto Oy Leppärinne on edelleen haasteellisessa tilanteessa: sen asunnot ovat vuokratut, mutta yhtiön sähkölämmityksen kustannukset ovat niin korkeat, etteivät vastikkeet riitä laskuihin ilman ylimääräisten vastikkeiden keräämistä. Lisäksi yhtiöllä on paljon korjausvelkaa.

Kiinteistöyhtiö Kiinteistö Oy Taistelijan Talo on tehnyt talouttaan korjaavia ratkaisuja muuttamalla Taistelijan Talon pääosin kesäajan käyttöön. Muutoksista huolimatta yhtiön tulos on tappiollinen. Kiinteistö Oy Ilomantsin Liikekeskuksen toimintaa ei ole tullut muutoksia, sillä kunnan ja pienosakkaiden väliset osakekaupat eivät ole toteutuneet erilaisten hintanäkemyksen takia. Yhtiö on keskinäinen yhtiö, jossa kunnan vuokralle tarjoamia tiloja on vapaana. Kiinteistö Oy Ilomantsin Virastotalon haasteena ovat tulevat korjaukset ja 140 000 €:n lähipiirisaaminen.

Toiminta on ollut vakaata Ilonet Oy:ssä, Ilomantsin Lämpö Oy:ssä ja Kiinteistö Oy Pogostan Vuokrataloissa. Ilonet Oy:n kuituliittymien määrä on säilynyt entisellä tasolla ja yhtiö pitää huolta verkon kunnosta. Lämpöyhtiö on kilpailuttanut lämmöntoimittajan ja uusi kaukolämpösopimus solmitaan kevään 2024 aikana. Kunnan vuokrataloyhtiö, Kiinteistö Oy Pogostan Vuokratalojen on jatkettava asuntokannan käytöstä pois ottamista / purkamista paikkakunnan vuokra-asuntotarjonnan saamiseksi tarvetta vastaavaksi. Ilomantsin Yrityskiinteistöt Oy:n riskiä lisää sen pieni koko ja yritysten tilanteisiin vaikuttavat suhdannevaihtelut.

Yksikään kuntayhtiöistä ei esitä osingonjakoa vuoden 2023 tuloksestaan.

Sekä kunnanhallitus että kunnan omistajaohjaus- ja elinvoimajaosto ovat ohjeistaneet yhtiöitä riskien välttämiseksi ja kuntakonsernin kannalta parhaiden ratkaisujen saavuttamiseksi. Riskien arvioinnissa käytettävissä olleet tiedot perustuvat edellä esiteltyjen yhtiöiden tilinpäätöksiin ja yhtiöiden edustajien kanssa käytyihin keskusteluihin.

Paitsi yhtiörakenteen tiivistämistä, myös kunnan panostusta tarvitaan jatkossakin kulttuurisesti ja museaalisesti tärkeiden kohteiden ylläpitoon ja toiminnan mahdollistamiseen. Näiden kohteiden arvo näkyy kulttuurimatkailun edistäjänä ja kunnan elinvoimana, ja siten kunnan osallistuminen ylläpitoon on perusteltua.

Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalouden Kuntayhtymä Siun soten toiminnan lakattua ja siirryttyä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueelle, on palkkaharmonisaation tilanne edelleen avoin. Hyvinvointialue on laskuttanut kunnilta osan arvioimansa palkkaharmonisaation kuntakohtaisista määristä, jotka eivät perustu päätöksiin tai sopimuksiin. Kunnalle haitallista on, että Valtiovarainministeriö on ottanut valtionosuuksien siirtolaskelmiin pohjaksi lakkautuneen kuntayhtymän tilinpäätöstiedot eikä nimenomaan pyytämäänsä kunnan tilinpäätöstietoja. Kunta hakee peruspalvelujen valtionosuuteen muutosta oikaisuvaatimuksella. Kunnan tulokinnan mukaan Siun sote -kuntayhtymän palkkaharmonisaatio siirtyi hyvinvointialueen vastattavaksi varojen ja velkojen siirryttyä hyvinvointialueelle voimaantulon 2024:n perusteella.

4.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Ilomantsin kunnan voimassa oleva konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä. Ohjeen mukaisesti kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joissa kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta. Myös kunnan määräysvallassa olevat säätiö kuuluu konserniohjauksen piiriin. Konserniin kuuluvat yhteisöt toimivat osaltaan valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttajina. Määräysvalta merkitsee kunnan mahdollisuutta ohjata tytäryhteisöjen toimintaa.

Kunnanvaltuuston tehtävänä kuntakonsernissa on päättää omistajapolitiikasta, hyväksyä omistajaohjauksen periaatteet, toimia kuntakonsernin toiminnan ylläpitäjänä ja hyväksyä koko kuntakonsernia koskevat tavoitteet talousarviossa ja taloussuunnitelmassa.

Kunnanhallituksen tehtävät kuntakonsernissa on määritelty hallintosäännössä.

Kunnanhallitus:

1. vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle,
2. vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan,
3. määrää konsernijohtoon kuuluvien viranhaltijoiden tytäryhteisö- ja osakkuusyhteisökohtaisen työnjaon,
4. antaa valtuustolle puolivuositteittäin raportin yhtiöiden tavoitteiden toteutumisesta ja taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvion tulevasta kehityksestä ja riskeistä,

5. arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta sekä

6. käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa.

Kunnanhallituksen alaisuudessa toimii omistajaohjaus- ja elinvoimajaosto, joka seuraa ja arvioi yhtiöiden tavoitteiden toteutumista ja taloudellisen aseman kehitystä ja tekee niiden perusteella tarvittaessa esityksiä kunnanhallitukselle sekä antaa kunnan ennakkokannan konserniohjeen edellyttämissä asioissa.

Kunnanjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Kunta on kiinnittänyt vuodesta 2019 alkaen erityistä huomiota konserniriskeihin ja - ohjaukseen. Kunnan hallintosääntö ja konserniohje toimivat selkeinä työkaluina konserniohjauksessa. Kunnan omistajaohjaus- ja elinvoimajaosto ja kunnanhallitus ovat saaneet ajantasaista tietoa konserniyhtiöiden ja yhteisöjen tilanteista.

Kuntalain (410/2015) § 115 mukaan toimintakertomuksessa on annettava tietoja myös sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Kuntalain 116 §:n mukaan kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot. Kaikki tytäryhteisöt ovat toimittaneet tietonsa, joskin osalla tytäryhtiöitä on edelleen ollut viiveitä raportoinnissa.

4.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

4.6.1 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

KONSERNINTULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Konsernin tuloslaskelma	2023	2022
Toimintatuotot	8 254 010,02	38 493 486,16
Toimintakulut	-19 379 991,25	-77 326 188,63
Osuus osakkuusyhtiön voitosta	-1 037,25	-8 174,18
Toimintakate	-11 127 018,52	-38 840 876,65
Verotulot	10 518 506,80	19 051 137,23
Valtionosuudet	4 989 300,00	23 419 857,00
Rahoitustuotot ja -kulut	0,00	-154 877,33
Korkotuotot	51 603,40	32 655,74
Muut rahoitustuotot	619 532,03	404 592,01
Korkokulut	-400 862,10	-240 386,97
Muut rahoituskulut	-121 625,27	-351 738,11
Vuosikate	4 529 436,35	3 475 240,25
Poistot ja arvonalennukset	-2 164 445,98	-2 749 941,77
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 975 610,69	-2 645 545,44
Omistuksen eliminointierot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	-188 835,29	103 396,33
Satunnaiset erät	4 305,35	55 070,15
Tilikauden tulos	2 369 295,71	670 228,33
Tilinpäätössiirrot	-12 538,96	7 618,49
Tilikauden verot	-119 227,80	-56 303,49
Laskennalliset verot	0,00	-60 398,93
Vähemmistöosuudet	-12 335,13	35 180,68
Tilikauden yli (alijäämä)	2 225 193,83	595 738,08
Toimintatuotot/Toimintakulut %	42,6	49,8
Vuosikate/poistot, %	209	126
Vuosikate, €/asukas	1 027	774
Asukasmäärä 31.12.	4409	4 492

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
= 100 * Toimintatuotot / Toimintakulut

Vuosikate prosenttia poistoista
= 100 * Vuosikate / (Suunnitelman mukaiset poistot + Arvonalentumiset)

Vuosikate euroa/asukas
= Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulo-rahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Konsernikohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

4.6.2 Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernin rahoituslaskelma	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 529 436,35	3 475 240,25
Satunnaiset erät	4 305,35	-55 070,15
Tilikauden verot	-119 227,80	-56 303,40
Tulorahoituksen korjauserät	-76 279,31	756 594,46
	4 338 234,58	4 120 461,16
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 131 245,68	-2 096 081,70
Rahoitusosuudet investointeihin	0,00	32 949,84
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	137 317,56	116 137,96
	3 344 306,47	-2 173 467,26
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainsaamisten lisäykset	-256,55	-3 249,47
Antolainsaamisten vähennys		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	1 463 531,34
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 856 118,45	-1 844 945,70
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 385,37	-333 617,15
Oman pääoman muutokset	3 759,14	-17 983,23
Muut maksuvalmiuden muutokset	-940 210,53	567 613,42
	-2 790 441,02	-168 650,79
Rahavarojen muutos	553 865,45	2 004 816,38
Rahavarat 31.12.	12 444 506,46	13 872 281,23
Rahavarat 1.1.	11 890 641,01	11 867 464,85
	553 865,45	2 004 816,38

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	13705	11 097
Investointien tulorahoitus, %	455,7	168,4
Laskennallinen lainanhoitokate	2,27	1,4
Kassan riittävyys, pv	198	62

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

= *Toiminnan ja investointien rahavirta* -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä siltä osin kuin kertymä on laskettavissa

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

4.6.3 Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
	1 000 €	1 000		1 000 €	1 000
PYSYVÄT VASTAAVAT	32 104	35 324	OMA PÄÄOMA	26 803	24 461
Aineettomat hyödykkeet	687	952	Peruspääoma	18 775	19 617
Aineettomat oikeudet	82	182	Säätiöiden ja yhd. Peruspääoma	2 550	2
Muut pitkävaikutteiset menot	605	770	Arvonkorotusrahasto	117	117
Aineelliset hyödykkeet	28 248	31 265	Muut omat rahastot	1 592	1 442
Maa- ja vesialueet	4 193	4 205	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 543	2 687
Rakennukset	22 773	24 817	Tilikauden yli-/alijäämä	2 225	596
Kiinteät rakenteet ja laitteet	824	68			
Koneet ja kalusto	27	1 009	VÄHEMMISTÖOSUUDET	317	392
Muut aineelliset hyödykkeet	218	181			
Enn.maksut ja keskeneräiset hankinnat	213	984	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0	0
Sijoitukset	3 169	3 107	Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Osakkeet ja osuudet	2 951	2 889			
Muut lainasaamiset	0	0	PAKOLLISET VARAUKSET	0	985
Muut saamiset	218	218	Eläkevaraukset	0	4
			Muut pakolliset varaukset	0	981
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	444	269			
			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	914	728
VAIHTUVAT VASTAAVAT	13 527	19 715			
Vaihto- omaisuus	14	197	VIERAS PÄÄOMA	18 041	28 742
			Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	12 270	16 630
Saamiset	1 068	5 646	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	991	994
Pitkäaikaiset saamiset	2	4	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	1 914	2 017
Lyhytaikaiset saamiset	1 066	5 642	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	2 866	9 103
Rahoitusarvopaperit	4 396	3 281	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	46 075	55 308
Rahat ja pankkisaamiset	8 048	10 591	TASEEN TUNNUSLUVUT:		
			Omavaraisuusaste, %	59	45,0
VASTAAVAA YHTEENSÄ	46 075	55 308	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	75,5	35,4
			Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	3 768	3 283
			Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	855	731
			Konserni lainat, €/asukas	3 217	4 151
			Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	14 184	18 647
			Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	17 582	22 298
			Lainat ja vuokravastuut 31.12., €/asukas	3 988	4 964
			Lainasaamiset, 1000 €	0	0
			Asukasmäärä	4 409	4 492

Konsernitaseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat konsernin omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Konsernin lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Konsernin lainat, euroa/asukas

= Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$

Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= Sijoiuksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Konsernin henkilöstömäärä

Toimintakertomuksessa on suositeltavaa esittää kunnan ja sen tytäryhteisöjen palveluksessa olevien henkilöiden keskimääräinen lukumäärä

5 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle tilikauden 2023 ylijäämäisen 1 780 683,24 €:n tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- 1 780 683,24 M€ tulos lisätään kunnan yli-/alijäämätilille.

6 Talousarvion toteutuminen

6.1 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Näkökulma	Menestystekijä	Arviointikriteerit	Tavoite 2023	Toteutuma
Vaikuttavuus ja palvelukyky	Palvelujen järjestäminen	Asiakastyytyväisyyskyselyt: koululaiskyljetuskysely	70 % vastaajista tyytyväisiä	Kyllä
	Toimiva asiointiliikenne Kylätoiminta	Asiointiliikenne Kylätoimikuntien avustukset	Asiointi 1 krt/viikko Perusavustus jokaiselle hakijakylälle	Kyllä Kyllä
	Luontaisille vahuuksille perustuva yritystoiminta	Omistajanvaihdoksissa opastetut yritykset	Kontaktoidaan yritykset, joissa omistajanvaihdos on lähivuosina todennäköinen	Kyllä (26)
		Aktiivinen asiakashankinta keinoina tilaisuudet, kampanjat ja yritysvierailut	120 kpl/vuosi; näistä valikoituu 80 asiakasta, joista 40 valitsee Business Joensuu Oy:n ja ohjautuu itse palveluihin	Kyllä (192, joista 104 pidempikeskitoisessa palvelussa.)
	Talousveden laatu	Täyttää laatuvaatimukset	Täyttää STM:n asetuksen mukaiset raja-arvot	Kyllä
	Rakennuslupa	Joustava ja sujuva prosessi	Lupapäätös 2 kuukauden jälkeen hakemuksen jättämisestä	Kyllä (3 pvä)
	Hiilineutraalius	Teollisen tuotannon sivuvirtojen hyödyntäminen lämmitysenergiana	Kohtuuhintainen vähähilisen lämpöenergian käyttö kaukolämmössä	Ei, lämmön hinta noussut 20 % vuonna 2023
	Energiasäästöt ja energiatehokkuus	Kunnan energiatehokkuussopimus KETS	Energiankulutuksen vähentäminen 7,5 % vuoden 2025 loppuun mennessä	Kyllä (11,70 %)
	Ruoka- ja laitoshuollon palvelujen toimivuus	Palveluiden tehokas organisointi ja toiminta	Laadukkaat ateria- ja laitoshuoltopalvelut	Kyllä
Näkökulma	Menestystekijä	Arviointikriteerit	Tavoite 2023	Toteutuma
Resurssien hallinta	Tasapainoinen ja joustava talous	Ylijäämä	Vähintään 6 M€	Kyllä (9,4 M€)
	Kehittämishankkeet	€/asukas	Vähintään 10 €/asukas	Ei (8,98 €)
	Toiminnan tehokkuus ja taloudellisuus	Tarjonta vastaa palvelujen tarvetta	Henkilöstöresurssien kohdentaminen palvelutarpeita vastaavaksi	Kyllä
	Henkilöstöresurssien varmistaminen	Avoimet virat/toimet	=> vähintään 1 kelpoinen hakija/avoin tehtävä	Ei
		Ennenaikaiset eläköitymiset	< 1 % vakinaisista	Ei (1,32)

	Kuntaimago/Kiinnostava työnantaja	Kelpoiset työntekijät	>95 %	Kyllä
Näkökulma	Menestystekijä	Arviointikriteerit	Tavoite 2023	Toteutuma
Osaaminen ja henkilöstö	Osaaminen ja henkilöstön työhyvinvointi	Sairauspoissaolot	< 10 pv (työpäivää)	Ei (13,4)
		Työhyvinvointikysely	Hyvä (3)	Työhyvinvointikyselyä ei toteutettu vuonna 2023
		Kehityskeskustelut	100 % kahden vuoden aikana (2023–2024)	Kyllä

		Palkitseminen ryhmässä ja yksilöinä	yksi ryhmä/kunta ja yksi työntekijä/osasto	Kyllä
		Työterveyshuolto netto/työntekijä	Enintään 500 €	Kyllä (215 €)
		Täydennyskoulutus	2 pv/työntekijä	Ei (1,24)
Näkökulma	Menestystekijä	Arviointikriteerit	Tavoite 2023	Toteutuma
Prosessit ja rakenteet	Kunnallisen demokration toimivuus	Luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden yhteistyön itsearviointi	> 3	Kyllä (3,3)
	Edunvalvonta	Maakunnallisissa tehtävissä	> 4 luottamushenkilöä	Kyllä
		Yhteiskuntasuhteet	Kontaktit > 5 tahoja	Kyllä
		Tiestön kunto	Ympärivuotinen kunnosapito	Kyllä
Näkökulma	Menestystekijä	Arviointikriteerit	Tavoite 2023	Toteutuma
Hyvinvoinnin edistäminen	Työllisyyden hoito	Kunnan omiin yksiköihin työllistäminen	13,5 htv	Ei (11,02 htv)
		Yhdistykseen työllistäminen	2 htv	2,3 htv
	Aktiiviset ja hyvinvoivat kuntalaiset	Elintapaohjaus	Ylipainoisten lasten osuus vähenee 10 %	Ei (ylipaino %, 8.–9.lk oppilailta muutos vuodesta 2021 (32,7 %) vuoteen 2023 (27,1 %) 5,6 %)
		Arjen turvallisuus	Turvallisuudelta kuntalaisille. Valaistus ja liikukauden torjunta kunnossa.	Kyllä
		Harrastus- ja virkistystoiminnan tarjonta	Jokaisella ikäryhmällä mahdollisuus edulliseen	Kyllä

			tai ilmaiseen harrastukseen.	
		Osallisuuden kasvataminen	Yksi investointi osallistavan budjetin määrärahalta	Kyllä
		Järjestöavustukset	Matalan kynnyksen toiminnan tukeminen	Kyllä

6.1.1 Kuntakonsernille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Konsernijohtolle asetetut tavoitteet

Kunta on vuonna 2023 päivitettyssä strategiassaan määritellyt kunnan omistajaohjauksen päälinjaksi, että kunnan omistamien yhtiöiden omistajaohjaus on jämäkkää ja tavoitteellista. Kuntayhtiöiden ja -yhteisöjen hallitusten jäsenillä pitää olla yhtiöiden toimialaan liittyvää kokemusta ja osaamista, jota hyödynnetään yhtiöiden päätöksenteossa. Lähitulevaisuuden tavoitteena on valtuuston linjauksen mukaisesti tiivistää kunnan konsernirakennetta toimintojen tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi.

Valtuuston 26.11.2018 §:ssä 45 hyväksymän konserniohjeen mukaan valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä.

Kunnanvaltuuston 28.11.2022 §:ssä 41 hyväksymässä kunnan hallintosäännössä on määritelty konsernijohto, sen tehtävät ja toimivallan jako. Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanhallituksen omistajaohjaus- ja elinvoimajaosto sekä kunnanjohtaja ja tarvittaessa muut johtoryhmän jäsenet.

Omistajaohjaus- ja elinvoimajaosto on seurannut yhtiöiden vuoden 2023 tavoitteita ja niiden toteutumista kokouksissaan 10.1.2023, 21.2.2023 ja 11.9.2023. Kunnanhallitus on antanut konserniohjausta ja asettanut ehdokkaitaan eri yhtiöiden ja yhteisöjen hallituksiin.

Tytäryhteisöille kunnan talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kaikille konserniyhtiöille ja -yhteisöille asetettu yhteinen talouden tavoite oli tilikauden vähintään nol-latulos. Kunnan yhdeksästä tytäryhtiöstä viisi saavutti tuloksen. Yhtiöistä neljä ei päässyt asetettuun tulostavoitteeseen. Myös 1.3.2023 lähtien kuntakonserniin kuuluvan Pohjois-Karjalan kuntoutussäätiö sr.:n tilinpäätös on voitollinen. Tytäryhtiöiden tavoitteiden saavuttaminen on kuvattu tilinpäätöksen luvussa neljä.

6.1.2 Kunnanvaltuusto

Toiminta-ajatus

Tehtävä sisältää kunnanvaltuuston toiminnan ja siitä aiheutuvat menot ja tulot.

Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet

1. Kuntastrategian päivittäminen sisältäen kuntaviestinnän, hyvinvoinnin ja kulttuurihyvinvoinnin näkökulmat

Kuntastrategia päivitettiin osallistavana prosessina, jonka käynnisti kunnanvaltuuston ja kunnan keskeisten sidosryhmien Tulevaisuustyöpaja. Työpajatyöskentelyn tulosten pohjalta muodostettiin kunnan tulevaisuuden skenaariot.

Strategiatyö jalkautettiin myös neljään kyläiltaan, joissa kylät kyläryhmittäin pääsivät keskustelemaan ja ottamaan kantaa skenaarioissa kuvattuihin kunnan tulevaisuusvaihtoehtoihin. Lisäksi skenaarioista järjestettiin kansalaiskysely Kuutamolla-tapahtumassa. Kyselyyn saatiin lähes sata vastausta.

Valtuusto hyväksyi kuntastrategian kokouksessaan 4.12.2024.

2. Talouden tasapainon turvaaminen taloussuunnitelmakaudella 2024–2025

Kuntastrategian mukaisesti tasapainoinen talous on hyvinvoivan kunnan perusta ja kunnan organisaatorakenne muuttuu maailman mukana. Taloudellisuus on myös yksi kuntastrategian arvoista. Talouden tasapainoa tavoitellaan johdonmukaisella ja pitkäjänteisellä kunnan viranhaltijoiden, työntekijöiden ja luottamushenkilöiden yhteistyöllä, jossa organisaatiota uudistetaan väestömäärää ja palvelutarpeita vastaavaksi.

Vuoden 2024 talousarviossa on varauduttu talouden tasapainosta huolehtimiseen varautumalla vuosien 2024-2026 valtionosuusmuutoksiin sekä konsernirakenteen selvitystyön käynnistämiseen ja koordinoimiseen tavoitteena kuntakonsernin tiivistäminen.

Kuva 3, Kuntastrategian päivittäminen aloitettiin Möhkössä järjestetyssä Tulevaisuustyöpajassa, johon osallistuivat kunnanvaltuusto, ensimmäiset varavaltuutetut, kunnan keskeiset sidosryhmät ja johtoryhmä.

Kunnanvaltuusto perehtyi vuoden 2023 seminaareissaan ja koulutuksessa seuraaviin kokonaisuuksiin:

20.2.2023 FCG:n johtava konsultti Jussi Sallinen esitelmöi kuntataloudesta ja sen tulevista haasteista. Business Joensuu Oy:n toimintaa Ilomantsissa vuonna 2023 esitteli toimitusjohtaja Tomi Haring. Ilo asua ja yrittää Ilomantsissa -herättelyä ja taustoitusta kuntastrategian päivittämiseen kuultiin myyntikuiskaaja Pasi Raution esityksessä.

3.4.2023 luotiin katsaus vuoden 2022 tilinpäätökseen, käynnisteltiin kuntastrategian päivittäminen ja kuultiin Kolin Matkailu Oy:n esittely.

28.8.2023 valtuusto ja keskeiset kunnan yhteistyökumppanit osallistuivat kuntastrategian Tulevaisuustyöpajaan Manttan majatalolla.

4.9.2023 kuultiin Business Joensuu Oy:n elinvoimakatsaus ja osallistuttiin asianajaja Jyrki Piiparisen kuntastrategian toimeenpanoon liittyvään koulutukseen.

18.9.2023 valtuusto tutustui Pampalossa sijaitsevaan Endomines Oy:öön sekä vieraili Taistelijan Tallolla kuulemassa Arhippan Elämys Oy:n kuulumiset kesän 2023 matkailukaudesta ja tutustui Taistelijan Talon sotahistorialliseen näyttelyyn.

9.10.2023 valtuustoseminaarissa työstettiin kuntastrategian päivitystä ja annettiin valmistelijoille jatkoehdotukset valmisteluun. Seminaarin aiheena oli myös talousarvion 2024 ja taloussuunnitelmien 2025-2026 valmistelu- sekä investointiraami, jossa keskeisenä esille nousi vesihuollon uudistaminen.

Kuva 4, Kunnanvaltuutetut tutustuivat Endomines Oy:n tiloihin ja kaivostoimintaan Ilomantsin Pampalossa syyskuussa 2023.

Kuva 5. Laskentasihteeri Elina Virtaselle luovutettiin Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitali, ja Ilomantsin Matkailuyhdistys ry ja kunta luovuttivat Pekka Junnilaiselle Ilomantsin Sotatien muistotaulun n:o 2.

Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

10 KUNNANVALTUUSTO	TP 2022	TA 2023	TP 2023
TOIMINTATUOTOT			
MYYNTITUOTOT	11 181	8 800	9 458
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	11 181	8 800	9 458
TOIMINTAKULUT			
HENKILÖSTÖKULUT	-57 814	-57 087	-54 838
PALKAT JA PALKKIOT	-53 256	-52 563	-51 477
HENKILÖSIVUKULUT	-4 559	-4 524	-3 361
ELÄKEKULUT	-3 974	-3 561	-2 867
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-584	-963	-494
PALVELUJEN OSTOT	-17 666	-26 856	-37 999
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 215	-3 400	-3 458
MUUT TOIMINTAKULUT	-857	-1 170	-2 401
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-78 553	-88 513	-98 696
TOIMINTAKATE	-67 372	-79 713	-89 237

Tilivelvolliset

Kunnanhallitus
Kunnanjohtaja Marjut Ahokas

Käyttötalouden toteutuminen

KUNNANVALTUUSTO

Menot ilman poistoja	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	8 800	0	8 800	9 458	658
Toimintakulut	-88 513	0	-88 513	-98 696	-10 183
Toimintakate	-79 713	0	-79 713	-89 237	-9 524
Käyttöomaisuus €					
Arvo 1.1.2022					
Siirto toimielimien välillä					
Hankinnat					
Vähennykset					
Poistot					
Arvo 31.12.2022					

Kunnanvaltuuston käyttötalouden toimintatuotot ja -kulut toteutuivat alkuperäistä talousarviota suurempina. Vaaleista aiheutuneet tuotot ja kulut sisältyvät kunnanvaltuuston käyttötalouteen. Palvelujen ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä muut toimintakulut ylittivät alkuperäiseen talousarvioon nähden. Henkilöstökulut toteutuivat 96,1 %:sti.

Kuva 6, Turvallisuusilta pidettiin 23.2.2023. Tilaisuudessa olivat asiantuntijoina Itä-Suomen poliisin, pelastuslaitoksen, puolustusvoimien sekä Pohjois-Karjalan rajavartioston edustajat.

Kuva 7, Helmikuussa myyntikuiskaaja Pasi Rautio vieraili puhumassa kunnanvaltuustolle ja yrittäjille.

6.1.3 Tarkastuslautakunta

Toiminta-ajatus

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten.

Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Tärkeimpinä lautakunnan toimintatapoina tehtävänsä täyttämiseksi ovat katselmukset, kuntalaisten kuuleminen, viranhaltijoiden kuuleminen, toimielinten toimintojen tarkastus ja ajantasainen puuttuminen epäkohtiin.

Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

11 TARKASTUSLAUTAKUNTA	TP 2022	TA 2023	TP 2023
TOIMINTATUOTOT			
MYYNITUOTOT	0	0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	0
TOIMINTAKULUT			
HENKILÖSTÖKULUT	-8 179	-7 038	-6 987
PALKAT JA PALKKIOT	-7 927	-6 771	-6 746
HENKILÖSIVUKULUT	-251	-267	-241
ELÄKEKULUT	-232	-209	-221
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-19	-58	-20
PALVELUJEN OSTOT	-17 489	-17 753	-12 885
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-54	-300	-121
MUUT TOIMINTAKULUT	-86	-200	-290
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-25 808	-25 291	-20 283
TOIMINTAKATE	-25 808	-25 291	-20 283

Tilivelvolliset

Tarkastuslautakunta

Tavoitteet

Määrätavoitteet	TP2021	TP2022	TP2023
Tilintarkastajan lakisääteiset tarkastuspäivät	10	10	10
Kokousten määrä	7	10	11
Työjaoston kokoontumiset	2	0	0
Kuntalaisten kuuleminen	>30	>30	23
Katselmukset	0	2	2
Viranhaltijoiden kuuleminen	5	15	5

Toimenpiteet

1. Kuntalaisten kuuleminen
Ei erillisiä kuulemistilaisuuksia, vaan kuullaan kuntalaisia turuilla ja toreilla tavatessa.
2. Päätösten ajantasainen seuranta ja epäkohtiin puuttuminen
Luetaan toimielinten kokouspöytäkirjat ja seurataan muutoinkin esillä olevia asioita.
3. Asioiden valmistelu työjaostossa
Ei ole käytössä työjaostoa.
4. Hallinnonalojen ja tulosityksiköiden johtajien kuuleminen
Olemme kullekin kokouksissamme kaikkien toimialueiden johtajat.
5. Katselmukset toimintayksiköissä
Tutustuttiin viipalekouluun ja kirjastoon.
6. Lautakunnan jäsenten kouluttaminen
Kaikki jäsenet Eduhousen Teams-koulutus, puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja Itä-Suomen tarkastuslautakuntien Joensuun kaupungin järjestämässä koulutuksessa

Käyttötalouden toteutuminen

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Menot ilman poistoja	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot					
Toimintakulut	-25 291	0	-25 291	-20 283	5 008
Toimintakate	-25 291	0	-25 291	-20 283	5 008
Käyttöomaisuus €					
Arvo 1.1.2023					
Siirto toimielimien välillä					
Hankinnat					
Vähennykset					
Poistot					
Arvo 31.12.2023					

Tarkastuslautakunnan käyttötalouden kustannukset toteutuivat arvioitua pienempinä ollen 80,2 %. Tarkastuslautakunnalla ei kerry toimintatuottoja.

6.1.4 Kunnanhallitus

Toiminta-ajatus

Kunnanhallitus johtaa kunnan toimintaa ja vastaa kuntalaissa säädetyistä tehtävistä. Kunnanhallituksen alaisena toimivat palvelukokonaisuudet tuottavat laadukkaita ja ajantasaisia palveluita sisäisille ja ulkoisille asiakkaille. Elinvoima- ja maaseutupalvelut tukevat ja kasvattavat yritysten toimintaa. Työllisyyden hoidossa tavoitteena on toimivan asiakasprosessin ja toimijoiden hyvän yhteistyön kautta monipuolinen keinovalikoima työttömyyden vähentämiseen.

Toiminta-ajatus tulosalueittain

Luottamushenkilöstöhallinto

Toimiva luottamushenkilöhallinto tekee tarvittavat päätökset oikea-aikaisesti selkeän ja johdonmukaisen valmistelun pohjalta.

Työllisyys, elinvoima- ja maaseutupalvelut

Kunta edistää työllistymistä yhteistyössä TE-toimiston ja muiden työllisyyttä edistävien kumppaneidensa kanssa uusia toimintamalleja ja työtapoja hakien. Yrityskentällä tavoitteena on uusien työpaikkojen luominen ja nykyisten työpaikkojen ja palveluiden turvaaminen muun muassa yritysten omistajanvaihdostilanteissa.

Kehittämisen painopisteenä on luonnonvaroihin ja osaamiseen perustuva yrittäjyys. Yrittäjyyttä edistetään luomalla aitoja kilpailuetuja ja turvaamalla yrittäjille maksuttomat ohjaus- ja neuvontapalvelut Business Joensuu Oy:ltä.

Maaseutupalvelut hoitavat maatalousyrittäjien EU- ja kansallisten tukien haku- ja maksatusprosesseja sekä edistävät yhdessä elinvoimatoiminnan kanssa kylätoimintaa sekä maaseutu- ja kausiasumista.

Hallinto-, talous- ja toimistopalvelut

Hallinto-, talous- ja toimistopalvelut tuottavat ajantasaista ja luotettavaa tietoa hallinnon tueksi sekä laadukasta palvelua niin sisäisille kuin ulkoisille asiakkaille tavoitteenaan hyvä hallintokulttuuri ja tasapainoinen talous. Kunta ostaa palkkahallinnon ja osan kirjanpito- ja talouspalvelusta Meidän IT ja talous Oy:ltä. Ruokapalvelut ja laitoshuolto siirtyvät vuoden 2023 alusta Polkka Oy:n tuottamiksi palveluiksi.

Konserni

Kuntakonserniin kuuluvien yhtiöiden ja säätiöiden tehtävänä on tuottaa niille määrätty tai annetut tehtävät tuloksekkaasti kuntakonsernin kokonaisuutena huomioiden.

Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

15 KUNNANHALLITUS	TP 2022	TA 2023	TP 2023
TOIMINTATUOTOT			
MYYNITITUOTOT	2 359 913	693 149	617 156
MAKSUTUOTOT	22 474	0	0
TUET JA AVUSTUKSET	279 575	270 271	228 412
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 160	0	3 437
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 665 122	963 420	849 005
TOIMINTAKULUT			
HENKILÖSTÖKULUT	-2 356 872	-1 552 703	-1 408 615
PALKAT JA PALKKIOT	-1 876 537	-1 215 946	-1 111 289
HENKILÖSIVUKULUT	-480 334	-336 757	-297 326
ELÄKEKULUT	-416 570	-285 760	-259 327
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-63 764	-50 997	-37 999
PALVELUJEN OSTOT	-29 060 577	-1 374 471	-1 045 785
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-451 171	-28 600	-16 819
AVUSTUKSET	-1 210 139	-588 300	-552 885
MUUT TOIMINTAKULUT	-400 338	-169 021	-169 870
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-33 479 096	-3 713 095	-3 193 974
TOIMINTAKATE	-30 813 975	-2 749 675	-2 344 968

Tilivelvolliset

kunnanjohtaja Marjut Ahokas

Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet

1. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinointi sekä toimivien yhteistyörakenteiden kehittäminen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen kunnan ja hyvinvointialueen kesken

Terveyden ja hyvinvoinnin koordinoimista ja edistämistä varten kunta täytti kesäkuun alusta alkaen hyvinvointikoordinaattorin työsopimussuhteisen tehtävän. Uuden työntekijän tehtävänkuvan keskeisiksi tavoitteiksi määriteltiin muun muassa kunnan hyvinvointikertomustyön koordinoiminen, hyvinvointikertomuksen- ja suunnitelman raportin valmistelu, poikkihallinnollinen yhteistyö kunnassa sekä sidosryhmäyhteistyö eri toimijoiden kanssa.

Kunnan ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen välisten yhteistyörakenteiden kehittämistä on jatkettu Siun sote -kuntayhtymän aikana luotujen rakenteiden pohjalta. Yhteistyötä tehdään kaikilla terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen sektoreilla. Tässä työssä ja hyteyden jalkauttamisessa kuntalaisten arkeen on iso rooli hyvinvointikoordinaattorilla.

2. Talouden tasapainosta huolehtiminen ja taloussuunnitelmavuosien 2024 – 2025 valtion-osuusmuutoksiin varautuminen

Talouden tasapainosta on huolehdittu suunnitelmallisilla ja pitkäjänteisillä organisatiomuutoksilla väestömäärää ja palvelutarpeita vastaavaksi. Tämä työ jatkuu myös talousarviovuonna 2024 ja taloussuunnitelmavuosina 2025-2026.

Vuoden 2024 talousarviossa on varauduttu talouden tasapainosta huolehtimiseen varautumalla vuosien 2024-2026 valtionosuusmuutoksiin sekä konsernirakenteen selvitystyön käynnistämiseen ja koordinoimiseen tavoitteena kuntakonsernin tiivistäminen.

3. Monipuolisten yrityspalvelujen järjestäminen Business Joensuu Oy:n ostopalveluna tavoitteena työpaikkojen säilyminen sekä uusien syntyminen

Kunta on tarjonnut paikkakunnan yrittäjille maksuttomat yritysneuvonnan palvelut ostamalla ne Business Joensuu Oy:ltä. Business Joensuun tehtävänä on palvella kaikkia ja kaikissa elämänkaarensa vaiheissa olevia yrityksiä.

Ilomantsin kuntavastaava yritysasiantuntija tuottaa paikalliset palvelut yrityksille sekä toimii yhteyshenkilönä muihin yhtiön asiantuntijoihin ja palveluvalikoimaan. Sovittaessa kuntavastaava tai muu yhtiön edustaja osallistuu myös kuntaorganisaation toimintaan, mikä Ilomantsissa tarkoittaa asiantuntijajäsenyyttä omistajaohjaus- ja elinvoimajaostossa ja laajennetussa johtoryhmässä. Ilomantsin kuntavastaavana toimi Timo A. Hartikainen. Yhteistyön kulujen kattamiseksi kunta maksaa vuosittain Business Joensuu Oy:lle vuosimaksua, joka vuonna 2023 oli 28,89 € iäl/ asukas.

Yritysneuvontapalvelujen lisäksi kunnan rooli elinvoimatyössä on tonttien ja tilojen järjestäminen yrityksille. Toimitilojen vuokraamisesta vastaa kunnan tytäryhtiö Ilomantsin Yrityskiinteistöt Oy.

Yrittäjille kohdistetuissa kampanjoissa tavoitettiin 192 asiakasta. Business Joensuu Oy:n palveluja hyödynsi 104 yritystä. Kampanjoista ja tilaisuuksista näkyvin oli Business Joensuun, TE-palvelujen ja kunnan yhteistyössä toteuttama Mitä kuuluu yrittäjä -kampanjaviikko.

Kunta ja Business Joensuu järjestivät yhdessä myyntikuiskaaja Pasi Raution yrittäjäillan teemalla ”Yrittäjä lopeta aggressiivinen odottaminen – myy ja markkinoi”, matkailuillan, rahoitusillan sekä autoilijoille kohdistetun sähköisen laskutuksen illan. Valtuuston kanssa toteutettiin yritysvierailu Endominex Oy:n Pampalon kultakaivokselle ja Taistelijan Talolle, jossa tutustuttiin matkailuyritys Arhippan Elämykseen ja sotahistorialliseen näyttelyyn.

Viime vuonna Ilomantsissa oli 249 yritystä. Luku sisältää ennakkoperintärekisteriin kuuluvat yritykset pois lukien maa-, metsä-, ja kalatalousyritykset.

Vuonna 2023 Ilomantsiin perustettiin yhdeksän uutta yritystä ja 17 yritystä lopetti toimintansa. Omistajanvaihdosprosessissa asiakkaita oli 26, mutta vain yksi omistajanvaihdos toteutui.

Business Joensuun tarjoamaan kasvuvalmennukseen osallistui kaksi yritystä ja digivalmennukseen 12 yritystä / yrittäjää. Uuden yrityksen perustamisneuvonnan asiakkaina oli 19, ja julkisten hankintojen yksilövalmennukseen osallistui kuusi yritystä.

4. Kumppanuuksien vahvistaminen tapahtumien järjestämisessä ja arjen turvallisuuden parantamisessa

Kunnanhallituksen alainen tapahtumatoimikunta on löytänyt hyvin roolinsa kesätorien ja muidenkin tapahtumien ideoimisessa. Yhteistyökumppaneiden kanssa toteutetut kesätorit ja torikauden päättäneet Sonkajassa järjestetty kiertävä toripäivä saivat paljon hyvää palautetta.

Arjen turvallisuus oli keskiössä helmikuussa järjestetyssä turvallisuusillassa, jossa poliisin, puolustusvoimien, rajavartiolaitoksen ja pelastuslaitoksen asiantuntijat kertoivat turvallisuudesta ja sen edistämisestä edustamansa organisaation näkökulmasta. Kunta hyödynsi myös Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen ylläpitämää riskiarviota ja varautumisen yhteistyötä Joensuun ja vaara-alueiden paikallisessa valmiustyöryhmässä sekä hyödynsi Suomen Kuntaliiton Turvallinen ja kriisinkestävä verkoston ohjeita toiminnassaan.

Kunta toimi kumppanina useissa eri tapahtumissa, muun muassa Pogostan Hiihdossa, Blueberry Hill -festivaalissa, Karhufestivaalissa ja Villiruokafestivaalissa. Kunta oli mukana myös paikallislehti Pogostan Sanomien organisoimassa Kuutamolla -tapahtumassa, joka on kasvanut monipuoliseksi ja merkittäväksi syksyn tapahtumaksi.

Kuva 8, Kymmenettä kertaa järjestetyn Ilomantsin Karhufestivaalin alueella liikuttiin myös Ilomantsin Matkailuyhdistyksen omistamalla traktorivetoisella katujunalla. Myös pienimmille osanottajille oli järjestetty karhufestivaaleilla ohjelmaa.

Kuva 9, Sonkajan kylätalolla järjestettiin 2.9.2023 kylätoripäivä, jossa oli mahdollista ostaa syksyn satoa ja seurata työnäytöksiä.

Maaseutuasiat

Alkutuotanto

Tukia hakeneiden maatilojen lukumäärä väheni kymmenellä ollen 84 tilaa vuonna 2023. Maksettujen tukien ja korvausten kokonaismäärä väheni 334 057 eurolla 1,5 milj. euroon. Kokonaistuesta yhteistointi-alueella käsiteltävän tuen osuus oli 1,4 milj. euroa, loput 99 319 euroa tuista on käsitelty ELY-keskuksessa.

Tilojen keskipeltoala kasvoi 3,32 hehtaarilla 27,81 hehtaariin ja peltoala kasvoi 28 hehtaarilla 2281 hehtaariin. Kokonaispinta-ala oli 2465 ha. Rehunurmikasvien pinta-ala oli 1564 ha. Seuraavaksi suurin kasvilajiryhmä oli hedelmä- ja marjakasvit 213 ha. Viljakasvien viljelyala oli 105 ha ja kesantojen ja luonnonhoitonurmien pinta-ala 217 ha. Ilomantsissa oli vuonna 2023 viljelyksessä 151 ha mustaherukkaa, 35 ha punaherukkaa, 4 ha valkoherukkaa ja 16 ha karviaista. Herukka-ala kasvoi 21 hehtaaria edellisestä vuodesta. Pohjois-Karjalan kunnista herukkaa ja karviaista on eniten Ilomantsissa. Luomusopimusten määrä väheni kuuteen tilaan ja luomutuotannossa oli n. 310 ha, mikä on n. 13 % kokonaisalasta.

Lypsykarjatilojen lukumäärä väheni yhdellä viiteen. Maidon kokonaistuotanto väheni 1,33 miljoonaan litraan. Tilakohtainen maitomäärä oli keskimäärin 265 719 litraa. Kotieläimiä oli 18 tukea hakevalla tilalla. Eläinten hyvinvointikorvausta haki 7 tilaa. Suurpetojen aiheuttamia vahinkoja ilmoitettiin v. 2023 kolme kappaletta ja korvattava summa oli yhteensä noin 7200 euroa. Valkoposkihanhiin aiheuttamia vahinkoja ilmoitettiin neljältä tilalta vuonna 2023, yhteensä 69 hehtaarilta.

Maatilojen omistajanvaihdoksia tapahtui vuonna 2023 yksi. Maatalouden investointitukia ei myönnetty yhtään. Ilomantsin kunta tukea maatilojen suunnittelupalveluihin ei haettu eikä myönnetty.

Hanke- ja pienyritystoiminta

Ilomantsin osalta on oltu mukana 10 hankkeessa. Leaderista ei rahoitettu Ilomantsiin hankkeita. Maaseuturahaston yritysrahoitusta ei myönnetty lainkaan. Ilomantsin kunta maksoi kylätoimikuntien investointi- ja toiminta-avustusta 19 kylätoimikunnalle yhteensä 30 000 euroa.

Käyttötalouden toteutuminen

KUNNANHALLITUS

Menot ilman poistoja	Alkuperäinen talousarvio	Talousarviomuutokset	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	974 994	-11 574	963 420	849 005	-114 415
Toimintakulut	-3 713 095	0	-3 713 095	-3 193 974	519 121
Toimintakate	-2 738 101	-11 574	-2 749 675	-2 344 968	404 707
Käyttöomaisuus €					
Arvo 1.1.2023					5 291 511
Siirto toimielimien välillä					
Hankinnat					0
Vähennykset					-30 000
Poistot					-144 993
Arvo 31.12.2023					5 116 518

Toimintatuotot toteutuivat 88,1 %:sti muutettuun talousarvioon nähden ja toteutuivat 114 415 € pienempinä. Metsän myyntituotot toteutuivat 64 375 € pienempinä, sisäiset myyntituotot toteutuivat 22 357 € pienempinä ja ELY-keskukselta saatu palkkatuki 48 439 € pienempänä. Vastaavasti valtiolta saadut myyntituotot toteutuivat 6 000 € suurempana. Myös Kelan korvaus työterveyshuollon järjestämisestä toteutui 4 615 € suurempana.

Toimintakulut toteutuivat 86 %:sti. Henkilöstökulut toteutuivat 90,7 %:sti ollen 144 088 € pienemmät. Palvelujen ostot toteutuivat 76,1 %:sti ollen 328 686 € alkuperäistä talousarviota pienemmät. Asiakaspalvelujen ostot kuntayhtymiltä ja muilta toteutuivat 358 087 € pienempinä. Edellisten lisäksi verotuskustannukset toteutuivat 56 217 € pienempänä. Aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat 58,8 %:sti ja avustukset toteutuivat 94 %:sti. Muut toimintakulut toteutuivat 100,5 %:sti.

Verotulot toteutuivat 93,1 %:sti ja valtionosuudet 98,3 %:sti muutettuun talousarvioon nähden. Kunnan tulovero ja osuus yhteisöveron tuotosta toteutuivat pienempinä. Korkotuotot ja muut rahoitustuotot toteutuivat muutettua talousarviota suurempina kuin myös korkokulut.

Kuva 10, Kunta ja Business Joensuu Oy olivat mukana yrittäjien arjessa ja juhlassa, osa 1.

Kuva 11, Kunta ja Business Joensuu olivat mukana yrittäjien arjessa ja juhlassa, osa 2.

Kuva 12, Ilomantsin Yrittäjät ry palkitsi Parpeinpirtillä pitämässään yrittäjäjuhlassa vuoden 2023 yrittäjäksi valitsemansa maatalous- ja koneyrittäjä Joonas Potkosen. Kuvassa Ilomantsin Yrittäjien puheenjohtaja Suvi Hassinen, palkittu yrittäjä Joonas Potkonen sekä Ilomantsin Yrittäjien sihteeri Tiina Savinainen.

Kuva 13, Pohjois-Karjalan Yrittäjät valitsi Ilomantsin maakunnan vuoden yrittäjyyskunnaksi vuonna 2023 jo neljännen kerran.

6.1.5 Hyvinvointilautakunta

Toiminta-ajatus

Ilomantsi tarjoaa laadukkaat varhaiskasvatuspalvelut sekä mahdollisuuden elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen sekä järjestää aktiivista elämää edistäviä palveluita kuntalaisille.

Toiminta-ajatus tulosalueittain

Hallinto

Hallinto johtaa ja kehittää tasapuolisesti sivistystoimen eri sektoreita sekä luo henkilökunnalle mahdollisuudet toteuttaa asetetut tavoitteet. Pielisen-Karjalan musiikkiopisto tarjoaa lapsille ja nuorille korkeatasoista musiikinopetusta.

Maahanmuutto

Maahanmuuttajapalvelu tarjoaa neuvontaa maahanmuuttajille ja auttaa hoitamaan viranomaisasioita.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus tarjoaa hyvää ja turvallista perushoitoa ja lapsen ikä- ja kehitystasoa vastaavaa toimintaa.

Perus- ja lukio-opetus

Perus- ja lukio-opetus tarjoavat laadukasta perus- ja yleissivistävää opetusta.

Kirjasto

Kirjasto edistää väestön yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen sekä tukee paikallista kulttuuritoimintaa ja kansalaisaktiivisuutta.

Liikunta ja nuoriso

Tarjoaa monipuolisia liikuntaharrastuksia ja järjestää nuorten ja erityisnuorten kasvua edistävää toimintaa.

Kansalaisopisto

Kansalaisopisto järjestää vapaan sivistystyön koulutusta.

Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

32 HYVINVOINTILAUTAKUNTA	TP 2022	TA 2023	TP 2023
TOIMINTATUOTOT			
MYYNNTITUOTOT	204 187	78 034	170 345
MAKSUTUOTOT	226 424	197 897	219 091
TUET JA AVUSTUKSET	116 243	81 900	60 603
MUUT TOIMINTATUOTOT	30 312	23 038	44 165
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	577 166	380 869	494 204
TOIMINTAKULUT			
HENKILÖSTÖKULUT	-5 223 234	-5 477 688	-5 470 083
PALKAT JA PALKKIOT	-4 180 048	-4 348 478	-4 385 525
HENKILÖSIVUKULUT	-1 043 186	-1 129 210	-1 084 558
ELÄKEKULUT	-894 239	-941 754	-928 067
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-148 947	-187 456	-156 490
PALVELUJEN OSTOT	-2 465 765	-3 093 644	-2 671 385
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-185 565	-222 938	-222 444
AVUSTUKSET	-111 075	-113 500	-131 406
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 214 031	-1 309 873	-1 346 775
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-9 199 670	-10 217 643	-9 842 092
TOIMINTAKATE	-8 622 504	-9 836 774	-9 347 888

Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet

1. Toimivien yhteistyörakenteiden kehittäminen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen kunnan ja hyvinvointialueen kesken

Yhteistyörakenteet ovat muodostuneet yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Kunta palkkasi terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyöhön hyvinvointikoordinaattorin kesäkuun alusta. Kuntien ja hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelmien tavoitteita yhtenäistetään vähitellen.

2. Yhtenäisessä perusopetuksessa varautuminen koulutuspalveluiden muutokseen sekä palveluiden järjestäminen oppilasmäärää vastaavaksi

Perusopetuksessa on päätetty siirtyä asteittain yksisarjaisuuteen, ja samalla on tarkasteltu aiempaa ennakoivammin opettajien ja ohjaajien tarvetta vastaamaan oppilasmääriä.

3. Digitaitojen kehittäminen ja ylläpito nuoriso- ja kirjastotoimessa

Kirjaston työntekijät ovat osallistuneet monipuolisesti Vaara-kirjaston sisäisiin digivartteihin sekä muihin digi-koulutuksiin, joiden sisällöt painottuvat lasten ja nuorten lukemisen innostamiseen ja tiedonhaun opettamiseen. Uusia sovelluksia, mm. Sivulla-lukusuositteleva sovellus nuorille, on otettu käyttöön. Myös Informaatiolukutaidon suunnitelma päivitettiin.

Nuorisotoimen aktiviteeteissa on pyritty tuomaan toimintoja lähemmäs nuorten arkea ja kokemusmaailmaa hyödyntäen enemmän älypuhelimien ominaisuuksia, esimerkiksi geokätköilyä ja QR-koodeja. Peli- ja mediakasvatusta on harjoitettu aktiivisesti. Konsolipelien

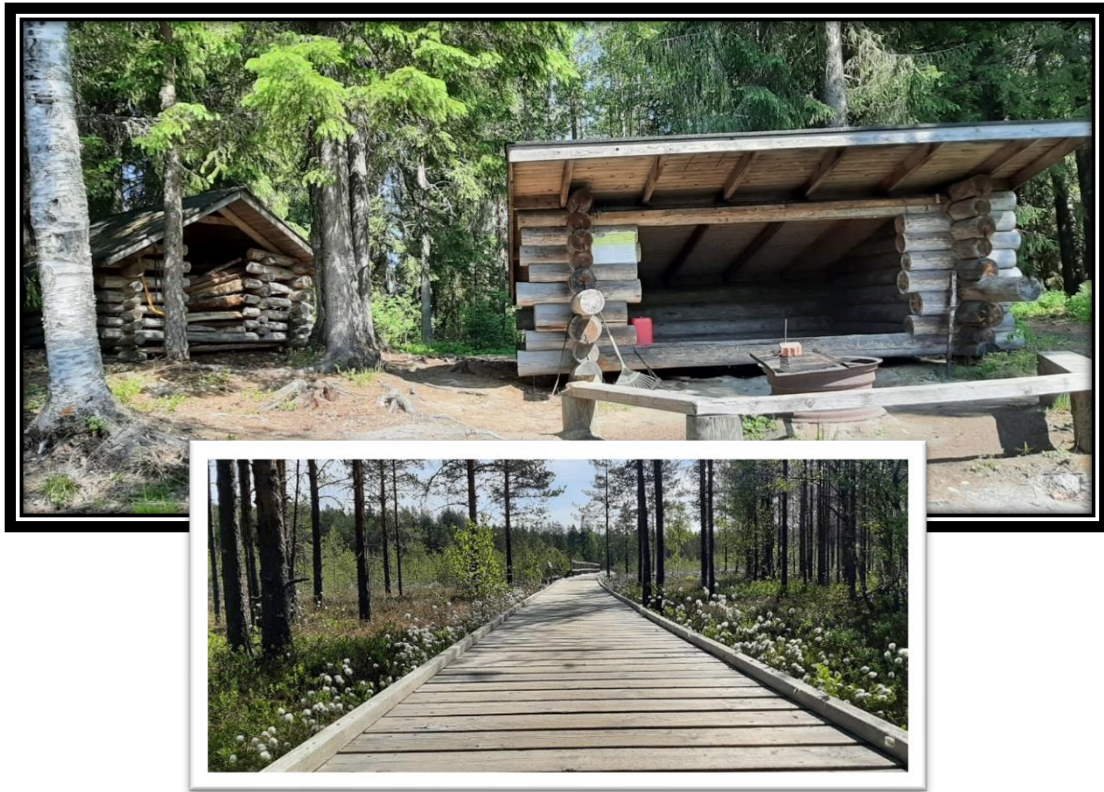
pelaamisen yhteydessä on keskusteltu nuorten kanssa pelaamisen hyvistä käytännöistä ja pelaamiseen liittyvästä elämäntilanteesta.

Kuva 14, Vanhalla Pogostan yläkoululla tutustuttiin Riverian ammatilliseen koulutustarjontaan.

Kuva 15, Vanhustenpäivää vietettiin 4.10. evankelisluterilaisella seurakuntatalolla esittelyiden ja näyttelyiden merkeissä.

Kuva 16, Ilomantsi tarjoaa retkeilijöille luonnonkauniit retkeilyreitit päiväretkeilyyn ja pidempiin vaelluksiin. Reittien varrella on mahdollisuus pysähtyä laavuille tai autiotuvalle.

Kuva 17, Kunta järjesti yhteistyössä SPR:n Ilomantsin osaston kansainvälisyystyön kanssa maahanmuuttajille suunnatun illan. Illan aikana maahanmuuttajat tutustuivat toisiinsa ja ideoivat tulevia tapahtumia kunnassa viihtymisen parantamiseksi.

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

Menot ilman poistoja	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- viomuutokset	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	397 731	-16 862	38 089	494 194	113 325
Toimintakulut	-10 207 116	-10 527	-10 217 643	-9 842 092	375 551
Toimintakate	-9 809 385	-27 389	-9 836 774	-9 347 898	488 876
Käyttöomaisuus €					
Arvo 1.1.2023					565 689
Siirto toimielimien välillä					
Hankinnat					41 581
Vähennykset					
Poistot					-29 146
Arvo 31.12.2023					578 124

Käyttötalouden toteutuminen

Toimintatuotot toteutuivat 129,8 %:sti muutettuun talousarvioon nähden ollen 113 335 € muutettua talousarviota suurempina. Saadut ja laskutetut kotikuntakorvaukset toteutuivat 79 201 € suurempina. Pääsymaksut toteutuivat 28 572 € suurempina ja muut tuotot 17 932 € suurempina. Tuet ja avustukset toteutuivat 21 297 € pienempinä.

Toimintakulut toteutuivat 96,3 %:sti. Henkilöstökulut toteutuivat 99,9 %:sti ollen 7 605 € pienemmät alkuperäiseen talousarvioon nähden. Palvelujen ostot toteutuivat 86,4 %:sti ollen 422 259 € alkuperäistä talousarviota pienemmät. Asiakaspalvelujen ostot kotikuntalain korvauksista toteutuivat 25 413 € suurempina. Majoitus- ja ravitsemuspalvelut toteutuivat 309 434 € pienempinä ja kuljetuspalvelut toteutuivat 66 470 € pienempinä. Aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat 99,8 %:sti ollen 222 444 €. Avustuksia myönnettiin 131 406 € edestä, mikä ylitti talousarvion 15,8 %:lla. Muut toimintakulut toteutuivat 102,8 %:sti ollen 1 346 775 €, josta ylitys 36 902 €.

Kuva 18, Ilomantsin uimahallilla järjestetään erilaisia tapahtumia kuntalaisille.

6.1.6 Kuntaympäristölautakunta

Toiminta-ajatus

Ilomantsin rakennettu ympäristö on hyvin hoidettu ja viihtyisä. Sisäisille asiakkaille annettavilla palveluilla tuetaan kunnan peruspalveluiden tuottamista.

Toiminta-ajatus tulosalueittain

Maankäyttö ja ympäristö

Tulosalue vastaa kunnan maa-alueiden käytöstä ja kaavoitusasioista, huolehtii rakennusvalvonnan, ympäristönsuojelun ja asuntotoimen viranomaistehtävistä, tarjoaa sisäisille asiakkaille suunnittelu-, rakennuttamis- ja toimistopalveluita ja kehittää teknisen sektorin toimintoja.

Toimitilat

Tulosalue huolehtii kunnan kiinteistöjen huolto- ja kunnossapidon tehtävistä sekä tarjoaa rakentamispalveluita sisäisille asiakkaille.

Kuntatekniikka

Tulosalue huolehtii muun muassa kunnallistekniikan sekä taajaman liikenne- ja viheralueiden kunnosta.

Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

40 KUNTAYMPÄRISTÖLAUTAKUNTA	TP 2022	TA 2023	TP 2023
TOIMINTATUOTOT			
MYYNITUOTOT	1 329 789	887 192	881 107
MAKSUTUOTOT	52 491	41 100	30 055
TUET JA AVUSTUKSET	631	0	1 423
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 854 949	2 923 380	2 923 016
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	4 237 861	3 851 672	3 835 601
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN			
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	27 861	62 000	54 691
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN YHTEENSÄ	27 861	62 000	54 691
TOIMINTAKULUT			
HENKILÖSTÖKULUT	-1 679 799	-1 082 840	-1 043 417
PALKAT JA PALKKIOT	-1 297 023	-815 977	-791 375
HENKILÖSIVUKULUT	-382 776	-266 863	-252 042
ELÄKEKULUT	-335 971	-232 064	-224 624
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-46 806	-34 799	-27 418
4190 Jaksotetut sos.vak.maksut	840	0	1 082
PALVELUJEN OSTOT	-879 961	-1 188 439	-1 270 092
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 284 104	-1 108 682	-1 197 336
AVUSTUKSET	-121 543	-123 500	-118 490
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 060 672	-1 091 403	-1 038 074
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-5 026 080	-4 594 864	-4 667 409
TOIMINTAKATE	-760 359	-681 192	-777 117

Toiminnan painopistealueet ja kehittämiskohteet

1. Henkilöstön osaamiskartoitus ja tulevaisuuden henkilöstösuunnittelu kustannustehokkaan toiminnan turvaamiseksi

Henkilöstön osaamiskartoitusta ei tehty vuoden 2023 aikana, mutta tulevaisuuden henkilöstösuunnittelu käynnistettiin selvittämällä lähivuosina eläköityvien työntekijöiden määrä. Vakinaisia paikkoja ei täytetä ennen kuin kunnan konsernirakenteen tiivistämiseen tähtäävät päätökset on tehty ja on selvinnyt, minkä verran kunnan nykyisiä toimintoja siirtyy hyvinvointialueelle vuokrattujen tilojen osalta konserniyhtiöihin.

2. Toimitilojen järjestelmällisten ylläpitokorjausten jatkaminen

Toimitilojen ylläpitokorjauksia on jatkettu. Toimitiloista poistui käytöstä Pogostan yläkoulu, jonka osalta todettiin, ettei tilaa korjauksillakaan saada toimivaksi eikä terveysturvalliseksi. Korjauksissa keskiössä on ollut alakoulu-lukio -rakennus, jossa on tehty sisäilman laadun parantamiseen tähtäviä korjauksia.

3. Vesihuollon toimitusvarmuuden varmistaminen suunnitelmallisilla ylläpitokorjauksilla ja investoinneilla

Ramboll Oy teki vaihtoehtoiset laskelmat vesihuollon uudistamisen vaihtoehtoista ja kustannuksista. Suunnitelmat esiteltiin vuoden 2024 talousarvion laatimisen yhteydessä kuntaympäristölautakunnalle ja valtuustolle. Vesihuolto valittiin vuosien 2024 ja 2025 investointien painopisteeksi. Kunnan vesihuolto uudistetaan kahden vuoden aikana muun muassa rakentamalla vesitornin korvaajaksi alavesisäiliö.

Käyttötalouden toteutuminen

KUNTAYMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Menot ilman poistoja	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Toimintatuotot	3 954 559	-40 887	3 913 672	3 890 292	-23 380
Toimintakulut	-4 342 229	-252 635	-4 594 864	-4 667 409	-72 545
Toimintakate	-387 670	-293 522	-681 192	-777 117	-95 925
Käyttöomaisuus €					
Arvo 1.1.2023					19 975 193
Siirto toimielimien välillä					
Hankinnat					381 284
Vähennykset					-257 571
Poistot					-937 195
Arvo 31.12.2023					19 161 711

Toimintatuotot toteutuivat 99,6 %:sti muutettuun talousarvioon nähden ollen 16 071 € muutettua talousarviota pienemmät. Vesi- ja jätevesimaksut toteutuivat muutettuun talousarvioon nähden 67 804 € pienempinä kun taas myyntituotot muilta toteutuivat 154,6 %:sti ollen 59 597 € suuremmat. Muut toimintatuotot toteutuivat 100 %:sti.

Toimintakulut toteutuivat 101,6 %:sti. Henkilöstökulut toteutuivat 96,4 %:sti ollen 39 423 € alkuperäistä talousarviota pienemmät. Palvelujen ostot toteutuivat 106,9 %:sti ollen 81 653 € muutettua talousarviota suuremmat. ICT-palvelut toteutuivat 34 959 € suurempina, puhtaanapalvelut 31 541 € suurempina ja siivouspalvelut 13 915 € suurempina. Kuljetuspalvelut toteutuivat 29 300 € pienempinä. Aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat 108 %:sti ollen 1 197 336 €. Muutettuun talousarvioon nähden lämmitys toteutui 111,4 %:sti ollen 482 196 € ja sähkö ja kaasu toteutui 89,5 %:sti ollen 419 040 €. Avustuksia myönnettiin 118 490 € edestä, mikä oli 95,9 % alkuperäisestä talousarviosta. Muut toimintakulut toteutuivat 95,1 %:sti ollen 1 038 074 €.

Kuva 19, Pogostan yläkoulu sai uudet siirtokoulutilat käyttöönsä 1.8.2023 alkaen. Avoimien ovien päivää vietettiin 7.8.2023, jolloin kuntalaisilla oli mahdollisuus tutustua koulun tiloihin.

6.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma 2023	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT					
MYYNTITUOTOT	1 763 980,00	-96 805,00	1 667 175,00	1 678 066,44	10 891,44
MAKSUTUOTOT	228 600,00	10 397,00	238 997,00	249 145,42	10 148,42
TUET JA AVUSTUKSET	357 745,00	-5 574,00	352 171,00	290 437,93	-61 733,07
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 923 759,00	22 659,00	2 946 418,00	2 970 619,25	24 201,25
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	62 000,00	0,00	62 000,00	54 690,86	-7 309,14
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-8 177 355,58	0,00	-8 177 355,58	-7 983 938,95	193 416,63
PALVELUJEN OSTOT	-5 676 163,48	-25 000,00	-5 701 163,48	-5 038 146,71	663 016,77
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 266 111,00	-97 809,00	-1 363 920,00	-1 440 177,10	-76 257,10
AVUSTUKSET	-825 300,00	0,00	-825 300,00	-802 780,57	22 519,43
MUUT TOIMINTAKULUT	-2 431 314,00	-140 353,00	-2 571 667,00	-2 557 410,75	14 256,25
TOIMINTAKATE	-13 040 160,06	-332 485,00	-13 372 645,06	-12 579 494,18	793 150,88
VEROTULOT	10 494 000,00	800 000,00	11 294 000,00	10 518 506,80	-775 493,20
VALTIONOSUUDET	5 100 000,00	-21 876,00	5 078 124,00	4 989 300,00	-88 824,00
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT					
KORKOTUOTOT	3 392,00	-10,00	3 382,00	8 755,30	5 373,30
MUUT RAHOITUSTUOTOT	378 168,00	122 049,00	500 217,00	613 781,99	113 564,99
KORKOKULUT	-124 768,00	-190 232,00	-315 000,00	-374 267,15	-59 267,15
MUUT RAHOITUSKULUT	-82 372,00	-19 844,00	-102 216,00	-37 551,09	64 664,91
VUOSIKATE	2 728 259,94	357 602,00	3 085 861,94	3 139 031,67	-53 169,7
POISTOT JA ARVONALENTUMISET					
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-1 033 753,00	-275 000,00	-1 308 753,00	-1 111 334,60	197 418,40
ARVONALENTUMISET			0,00	-257 570,03	-257 570,03
TILIKAUDEN TULOS	1 694 506,94	82 602,00	1 777 108,94	1 770 127,04	-6 981,90
POISTOERON MUUTOS	10 556,00	0,00	10 556,20	10 556,20	0,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALI-JÄÄMÄ	1 705 062,94	82 602,00	1 787 664,94	1 780 683,24	-6 981,70

Verotulojen erittely

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Verotulojen erittely					
Kunnan verotulo	6 230 000,00	720 019,00	6 950 019,00	6 335 321,61	614 697,39
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 749 000,00	79 981,00	2 828 981,00	2 605 229,12	223 751,88
Kiinteistövero	1 515 000,00	0,00	1 515 000,00	1 577 956,07	-62 956,07
Yhteensä	10 494 000,00	800 000,00	11 294 000,00	10 518 506,80	775 493,20

Verotettava tulo, sen muutos sekä tuloveroprosentit edellisiltä vuosilta

Vuosi	Tuloveroprosentti	Verotettava tulo M€	Muutos %
2014	20,25	72,1	+3 %
2015	20,75	68,1	-5,5 %
2016	20,75	68,5	+0,6 %
2017	20,75	65,5	-4,4 %
2018	20,75	65,4	-0,2 %
2019	21	65,1	-0,5 %
2020	21	64,1	-1,5 %
2021	21	63,6	-0,8 %
2022	21	63,9	+0,5 %
2023	8,36	57,3	-10,3 %

Kiinteistöveroprosentit

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vakituinen asunto	0,40	0,40	0,41	0,41	0,45	0,45	0,45	0,45	0,45
Muu vakituinen asunto	0,90	0,90	0,93	0,93	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Voimalaitosrakennus	2,85	2,85	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10	3,10
Yleishyöd. käytössä (rakennus)	0,00	0,00	0,00	0,30	0,30	1,00	0,00	0,00	0,00
Yleishyöd. käytössä (maapohja)	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	1,00	0,00	0,00	0,00
Rakentamaton rakennuspaikka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yleinen kiinteistövero (rakennus)	0,85	0,85	0,93	0,93	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Yleinen kiinteistövero (maapohja)	0,85	0,85	0,93	0,93	1,00	1,00	1,00	1,00	1,30

Valtionosuuksien erittely

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarviomuutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaus					
Valtionosuudet					
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml tasaukset	4 107 269,00	-21 876,00	4 107 269,00	4 219 674,00	-112 405,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-48 166,00	0,00	-48 166,00	-258 045,00	209 879,00
Verotulomenetysten korvaus	1 040 897,00	0,00	1 040 897,00	1 027 671,00	13 226,00
Yhteensä	5 100 000,00	-21 876,00	5 078 124,00	4 989 300,00	88 824,00

6.3. INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN

vs = kunnanvaltuustoon sitova määräraha

s = hankekohtaisesti sitova määräraha

Toimielin/tehtäväalue	Kustannusarvio ja sen muutok- set	Edellisten vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio 2023	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Kustannus- arviosta käytetty 31.12.2023
KUNNANHALLITUS										
Aineeton omaisuus										
3602 Osakkeet ja osuudet		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
Menot	vs	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Tulot	vs	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Yht.	vs	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Aineellinen omaisuus										
Irtain omaisuus										
KUNNANHALLITUS										
3621 Osallistava budjetointi		-15 000,00	-15 000,00	0,00	-15 000,00	-6 783,50	8 216,50	54,8%	45,2%	8 416,50
Menot	vs	-15 000,00	-15 000,00	0,00	-15 000,00	-6 783,50	8 216,50	54,8%	45,2%	
Tulot	vs	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Yht.	vs	-15 000,00	-15 000,00	0,00	-15 000,00	-6 783,50	8 216,50			
HYVINVOINTILAUTAKUNTA										
3616 Perusopetuksen ICT-laitteisto		-13 000,00	-13 000,00	0,00	-13 000,00	-20 870,79	-7 870,79	-60,5%	160,5%	-13000,00
3617 Varhaiskasv. ergonomiakalust.		-10 000,00	-10 000,00	0,00	-10 000,00	-7 254,00	2 746,00	27,5%	72,5%	-7254,00
3621 Osallistava budjetointi						-1 632,85	-1 632,85			
3629 Pogostan yläkoulun piha-al. kalusteet		-20 000,00	0,00	-20 000,00	-20 000,00	-13 852,00	6 148,00	30,7%	69,3%	-13852,00
Menot	vs	-43 000,00	-23 000,00	-20 000,00	-43 000,00	-43 609,64	-609,64	-1,4%	101,4%	
Tulot	vs	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
Yht.	vs	-43 000,00	-23 000,00	-20 000,00	-43 000,00	-43 609,64	-609,64			-34106,00

Toimielin/tehtäväalue	Kustannusarvio ja sen muutokset	Edellisten vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio 2023	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Kustannusarviosta käytetty 31.12.2023
KUNTAYMPÄRISTÖLAUTAKUNTA										
3793	Maa-alueiden ostot ja myynnit					0,00	0,00			
TOIMITILAT										
Kunnanhallitus										
3618	Elinkeinoitoimen investoinnit	-20 000,00	-20 000,00	0,00	-20 000,00	0,00	20 000,00	100,0%	0,0%	0,00
3603	Kalevanpirtti Oy, invest.	-15 000,00	-15 000,00	0,00	-15 000,00	0,00	15 000,00	100,0%	0,0%	0,00
3612	Kuntakonsernin tilaselvitys	0,00	-30 000,00	30 000,00	0,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%	0,00
Menot	vs	-35 000,00	-65 000,00	30 000,00	-35 000,00	0,00	35 000,00			0,00
Tulot	vs	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			0,00
Yht.	vs	-35 000,00	-65 000,00	30 000,00	-35 000,00	0,00	35 000,00			0,00
P-K:n hyvinvointialue ja Polkan tilat										
3614	Toimitilat/hyvinvointialue	-20 000,00	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-37 167,73	-17 167,73	-85,8%	185,8%	20000,00
Menot	vs	-20 000,00	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-37 167,73	-17 167,73			
Tulot	vs	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			
Yht.	vs	-20 000,00	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-37 167,73	-17 167,73			
Sivistys ja hyvinvointi										
3607	Koulujen yl.turvall.parantaminen	-10 000,00	-10 000,00	0,00	-10 000,00	0,00	10 000,00	100,0%	0,0%	0,00
3608	Uimahallin korjaustoimenpiteet	0,00	-20 000,00	20 000,00	0,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%	
3702	Perusop. ja varhaiskasv.pihalueiden kunnostukset	-15 000,00	-15 000,00	0,00	-15 000,00	-7 834,13	7 165,87	47,8%	52,2%	-7834,13
3779	Liikuntahallin ylläpitokorjaukset	-20 000,00	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-40 505,63	-20 505,63	-102,5%	202,5%	-20000,00
3613	Vunukan turva-, paloilm. uusinta	-35 000,00	-35 000,00	0,00	-35 000,00	0,00	35 000,00	100,0%	0,0%	0,00
3892	Alakoulu-lukio sisäilmakorjaukset	-50 000,00	-50 000,00	0,00	-50 000,00	-22 714,10	27 285,90	54,6%	45,4%	-22714,10
3901	Yläkoulun kuntotutkimukset	0,00	-25 000,00	25 000,00	0,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%	0,00
Menot	vs	-130 000,00	0,00	-175 000,00	45 000,00	-71 053,86	58 946,14	45,3%	54,7%	-50 548,23
Tulot	vs	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			0,00
Yht.	vs	-130 000,00	0,00	-175 000,00	45 000,00	-71 053,86	58 946,14			-50 548,23

Toimielin/tehtäväalue	Kustannusarvio ja sen muutokset	Edellisten vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio 2023	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Kustannusarviosta käytetty 31.12.2023	
Tekninen											
3855	Varaus korjausinvestointeihin		-15 000,00	0,00	-15 000,00	-13 760,97	1 239,03	8,3%	91,7%	-13 760,97	
3611	Varikon varastorak. katon korj.		-25 000,00	0,00	-25 000,00	-6 759,44	18 240,56	73,0%	27,0%	-6 759,00	
3615	Varavoimak. siirto ruokalarak.		-30 000,00	0,00	-30 000,00	-1 050,00	28 950,00	96,5%	3,5%	1 050,00	
3624	Tyhjien rak. haitta-ainekart.		0,00	-35 000,00	35 000,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%		
3908	Lotinakosken silta (Möhkö)	-7 997,65	-15 000,00	0,00	-15 000,00	0,00	15 000,00	100,0%	0,0%	-7 997,65	
3900	Möhkön Pytingin kunnossapito		-10 000,00	0,00	-10 000,00	-5 458,88	4 541,12	45,4%	54,6%	-5 458,88	
Menot	vs	-95 000,00	-7 997,65	-130 000,00	35 000,00	-95 000,00	-27 029,29	67 970,71	71,5%	28,5%	-32 926,50
Tulot	vs	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
Yht.	vs	-95 000,00	-7 997,65	-130 000,00	35 000,00	-95 000,00	-27 029,29	67 970,71		-32 926,50	
Toimitilat yhteensä											
Menot	vs	-280 000,00	-7 997,65	-390 000,00	110 000,00	-280 000,00	-135 250,88	144 749,12	51,7%	48,3%	-83 474,73
Tulot	vs	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
Yht.	vs	-280 000,00	-7 997,65	-390 000,00	110 000,00	-280 000,00	-135 250,88	144 749,12		-83 474,73	
KUNTATEKNIikka											
Liikennealueet											
3641	Valaistukset:valo-ohj.järj.		-30 000,00	0,00	-30 000,00	-19 045,16	10 954,84	36,5%	63,5%	-19 045,16	
3653	Kaavateiden kunnostukset		-50 000,00	0,00	-50 000,00	-34 192,00	15 808,00	31,6%	68,4%	-34 192,00	
3903	Pajatieen peruskorjaus	-138033,03	-35 000,00	0,00	-35 000,00	-29 647,91	5 352,09	15,3%	84,7%	-125 000,00	
Menot yht.	vs	-205 000,00	-138033,03	-115 000,00	0,00	-115 000,00	-82 885,07	32 114,93	27,9%	72,1%	-178 237,16
Tulot yht.	vs	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		0,00	
Netto yht.	vs	-205 000,00	-138033,03	-115 000,00	0,00	-115 000,00	-82 885,07	32 114,93		-178 237,16	

Toimielin/tehtäväalue	Kustannusarvio ja sen muutok- set	Edellisten vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio 2023	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12 / 2023	Poikkeama	Poikk-%	Tot-%	Kustannus- arviosta käytetty 31.12.2023
Puistot ja yleiset alueet										
3646 Leikkipuistot	0,00		-20 000,00	20 000,00	0,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%	0,00
Menot	vs 0,00		-20 000,00	20 000,00	0,00	0,00	0,00			0,00
VESIHUOLTOLAITOS										
3647 Verkostojen saneeraus väh.uudi	-50 000,00		-50 000,00	0,00	-50 000,00	-26 655,09	23 344,91	46,7%	53,3%	-26 655,09
3865 Jätevedenpuhd./lieteas. toiminnan kehittäminen	-40 000,00	-25 399,85	-20 000,00	0,00	-20 000,00	-16 737,17	3 262,83	16,3%	83,7%	-40 000,00
3895 Vesitorin peruskorjaus	-98 000,00	-87 875,61	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%	-87 875,61
Menot	vs -188 000,00	-113 275,46	-70 000,00	0,00	-70 000,00	-43 392,26	26 607,74	38,0%	62,0%	-154 530,70
Tulot	vs 0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			0,00
Yht.	vs -188 000,00	-113 275,46	-70 000,00	0,00	-70 000,00	-43 392,26	26 607,74			-154 530,70
Kuntatekniikka yhteensä										
Menot	vs -393 000,00	-251 308,49	-205 000,00	20 000,00	-185 000,00	-126 277,33	58 722,67	31,7%	68,3%	-332 767,86
Tulot	vs 0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			0,00
Yht.	vs -393 000,00	-251 308,49	-205 000,00	20 000,00	-185 000,00	-126 277,33	58 722,67			-332 767,86
Irtain omaisuus										
Kuntaympäristölautakunta										
Koneet ja kalusto										
3737 Konekeskus	-15 000,00		-15 000,00	0,00	-15 000,00	0,00	15 000,00	100,0%	0,0%	
Koneet ja kalusto yhteensä										
Menot	vs -15 000,00		-15 000,00	0,00	-15 000,00	0,00	15 000,00	100,0%	0,0%	0,00
Tulot	vs 0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			0,00
Yht.	vs -15 000,00		-15 000,00	0,00	-15 000,00	0,00	15 000,00			0,00
Kuntaympäristölautakunta yhteensä										
Menot	vs -688 000,00	-259 306,14	-610 000,00	130 000,00	-480 000,00	-261 528,21	218 471,79			-416 242,59
Tulot	vs 0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			0,00
Yht.	vs -688 000,00	-259 306,14	-610 000,00	130 000,00	-480 000,00	-261 528,21	218 471,79			-416 242,59
INVESTOINNIT YHTEENSÄ										
Menot	-746 000,00	-259 306,14	-648 000,00	110 000,00	-538 000,00	-311 921,35	226 078,65			-450 348,59
Tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			0,00
Yht.	-746 000,00	-259 306,14	-648 000,00	110 000,00	-538 000,00	-311 921,35	226 078,65	42,0%	58,0%	-450 348,59
Rahoitusosuudet			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			0,00
Pysyvien vastaavien myynnit			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00			0,00

6.4. Rahoitusosan toteutuminen

Talousarvion rahoitusosan toteutumisvertailu

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	2023	Poikkeama
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
VUOSIKATE	2 728 259,94	375 963,00	3 104 222,94	3 139 031,67	34 808,73
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	0,00	0,00	0,00	-4 999,00	-4 999,00
	2 728 259,94	357 602,00	2 543 259,94	3 134 032,67	29 809,73
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
INVESTOINTIMENOT	-648 000,00	110 000,00	-538 000,00	-311 921,35	226 078,65
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIN	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	0,00	0,00	0,00	35 000,00	35 000,00
	-648 000,00	110 000,00	-538 000,00	-276 921,35	261 078,65
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHA- VIRTA	2 080 259,94	485 963,00	2 566 222,94	2 857 111,32	290 888,38
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-1 131 600,00	0,00	-1 131 600,00	-1 131 213,84	386,16
	-1 131 600,00	0,00	-1 131 600,00	-1 131 213,84	286,16
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET					
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	0,00	0,00	0,00	15 066,30	15 066,30
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	0,00	0	0,00	34 035,64	34 035,64
SAAMISTEN MUUTOS	64 700,00	0,00	64 700,00	109 573,89	44 873,89
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	0,00	0,00	0,00	-1 515 413,09	-1 515 413,09
	64 700,00	0,00	64 700,00	-1 356 737,26	-1 421 437,26
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-1 066 900,00	0,00	-1 066 900,00	-2 487 951,10	-1 421 051,10
RAHAVAROJEN MUUTOS	1 013 359,94	485 963,00	1 499 322,94	369 160,22	-1 130 162,72

6.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta											
Tilinpäätös 2023 (ilman poistoja)	Sito vuus 1) B	Määrärahat (1000 €)					Tuloarviot (1000 €)				
		Alkup. talousarvio	Ta:n muutos	Ta. muut.jälkeen	Toteuma	Poik- keama	Alkup. talousarvio	Ta:n muutos	Ta. muut.jälkeen	Toteuma	Poik- keama
Käyttötalousosa											
Kunnanvaltuusto	B	89	0	89	99	10	9	0	9	9	0
Tarkastuslautakunta	B	25	0	25	20	5					
Kunnanhallitus	B	3 713	0	3 713	3 194	519	975	-12	963	849	-114
Hyvinvointilautakunta	B	10 207	11	10 218	9 842	376	398	-17	381	493	113
Kuntaympäristölautakunta	B	4 342	253	4 595	4 667	-72	3 955	-41	3 914	3 891	-23
Tuloslaskelmaosa											
Verotulot	B						10 494	800	11 294	10 519	-775
Valtionosuudet	B						5 100	-22	5 078	4 989	-89
Korkotulot	B						3	0	3	9	6
Muut rahoitustulot	B						378	122	500	614	113
Korkomenot	B	125	190	315	374	-59					
Muut rahoitusmenot	B	82	20	102	38	65					
Investointiosa											
yhteensä	B	648	-110	538	312	226	0	0	0	30	30
Rahoitusosa											
Antolainauksen muutokset	B										
Lainakannan muutokset	B	1 131	0	1 131	1 131	0					0
Oman pääoman muutokset					0						
Vaikutus maksuvalmiuteen	B						-950	-466	20 726	19 677	1 809
Yhteensä		20 362	364	20 726	19 677	1 070	20 362	364	42 868	41 080	1 070

7 Tilinpäätöslaskelmat

7.1 Tuloslaskelma

	2023		2022	
TOIMINTATUOTOT				
MYYNTITUOTOT	1 044 503,43		2 487 656,90	
MAKSUTUOTOT	245 470,62		300 534,13	
TUET JA AVUSTUKSET	290 437,93		396 448,63	
MUUT TOIMINTATUOTOT	1 680 361,25	3 260 773,23	1 525 757,47	4 710 397,13
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN		54 690,86		27 860,85
TOIMINTAKULUT				
HENKILÖSTÖKULUT				
PALKAT JA PALKKIOT	-6 346 411,35		-7 414 792,24	
HENKILÖSIVUKULUT				
ELÄKEKULUT	-1 415 105,45		-1 650 985,68	
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-222 422,15		-260 120,04	
PALVELUJEN OSTOT	-4 449 023,87		-31 077 263,69	
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 407 120,52		-1 889 003,85	
AVUSTUKSET	-802 780,57		-1 442 757,39	
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 252 094,36	-15 894	-1 293 352,52	-45 028
		958,27		275,41
TOIMINTAKATE		-12 579		-40 290
		494,18		017,43
VEROTULOT		10 518 506,80		19 051 137,23
VALTIONOSUUDET		4 989 300,00		23 419 857,00
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
KORKOTUOTOT	7 084,06		362,53	
MUUT RAHOITUSTUOTOT	581 340,33		465 100,65	
KORKOKULUT	-372 595,91		-134 832,52	
MUUT RAHOITUSKULUT	-5 109,43	210 719,05	-223 966,14	106 664,52
VUOSIKATE		3 139 031,67		2 287 641,32
POISTOT JA ARVONALENTUMISET				
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-1 111 334,60			-1 122 506,39
ARVONALENTUMISET	-257 570,03	-1 368 904,63		
TILIKAUDEN TULOS		1 770 127,04		1 165 134,93
POISTOERON MUUTOS		10 556,20		10 556,20
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ		1 780 683,24		1 175 691,13

7.2 Rahoituslaskelma

	2023		2022	
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
VUOSIKATE	3 139 031,67		2 287 641,32	
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	-4 999,00	3 134 032,67	-734 370,13	1 553 271,19
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
INVESTOINTIMENOT	-311 921,35		-683 840,93	
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIN	0,00		0,00	
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	35 000,00	-276 921,35	0,00	-683 840,93
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		2 857 111,32		869 430,26
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET				
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	0,00	0,00	-3060,00	-3060,00
LAINAKANNAN MUUTOKSET				
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	0,00		0,00	
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-1 131 213,84	0,00	-1 131 074,47	-1 131 074,47
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET				
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	15 066,30		431 756,60	
VAIHTO-OMAISUUDEN MUUTOS	34 035,64		63,21	
SAAMISTEN MUUTOS	109 573,89		142 935,94	
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-1 515 413,09	-1 356 737,26	1 352 554,70	7 927 310,45
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		-2 487 951,10		793 175,98
RAHAVAROJEN MUUTOS		369 160,22		1 662 606,24
	31. 12.	10 280 872,62	9 911 712,40	
	1. 1.	9 911 712,40	369 160,22	8 249 106,16
				1 662 606,24

7.3 Tase

VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
	2023	2022		2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	26 235 121,38	28 322 032,29	OMA PÄÄOMA	28 286 768,58	27 348 414,19
Aineettomat hyödykkeet	1 575 133,93	1 717 618,61	Peruspääoma	18 775 002,75	19 617 331,60
Muut pitkävaikutteiset menot	1 575 133,93	1 717 618,61	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	7 731 082,59	6 555 391,46
Aineelliset hyödykkeet	12 408 013,74	13 322 513,34	Tilikauden yli-/alijäämä	1 780 683,24	1 175 691,13
Maa- ja vesialueet	3 780 661,85	3 780 662,85			
Rakennukset	7 391 277,61	8 099 279,82	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	668 246,97	678 803,17
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 041 142,85	1 143 326,16	Poistoero	168 246,97	178 803,17
Koneet ja kalusto	46 569,74	39 938,37	Vapaaehtoiset varaukset	500 000,00	500 000,00
Enn.maksut ja keskeneräiset hankinnat	148 361,69	259 306,14	PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
Sijoitukset	12 251 973,71	13 281 900,34	Muut pakolliset varaukset	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	11 021 566,63	12 051 493,26			
Muut lainasaamiset	1 017 000,00	1 017 000,00	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	614 967,78	600 877,71
Muut saamiset	213 407,08	213 407,08	Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
			Lahjoitusrahastojen pääomat	462 748,00	447 681,70
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	152 219,78	153 196,01	Muut toimeksiantojen pääomat	152 219,78	153 196,01
Valtion toimeksiannot	0,00				
Muut toimeksiantojen varat	152 219,78	153 196,01	VIERAS PÄÄOMA	8 179 878,25	10 984 102,96
			Pitkäaikainen	4 962 234,64	6 088 060,69
VAIHTUVAT VASTAAVAT	11 362 520,42	11 136 969,73	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 617 618,00	5 740 856,00
Vaihto- omaisuus	0,00	34 035,64	Lainat julkisyhteisöiltä	290,26	8 266,10
Aineet ja tarvikkeet	0,00	34 035,64	Muut velat ja liittymismaksut	333 981,01	329 706,82
Ennakkomaksut	0,00	0,00	Siirtovelat	10 345,37	9 231,77
Saamiset	1 081 647,80	1 191 221,69	Lyhytaikainen	3 217 643,61	4 896 042,27
Pitkäaikaiset saamiset	326 220,50	326 197,05	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 123 238,00	1 123 238,00
Lainasaamiset	325 595,85	325 595,85	Lainat julkisyhteisöiltä	7 975,84	7 975,84
Siirtosaamiset	624,65	601,20	Saadut ennakot	47 001,80	48 394,12
Lyhytaikaiset saamiset	755 427,30	865 024,64	Ostovelat	415 881,87	540 703,34
Myyntisaamiset	409 971,84	577 756,89	Muut velat	156 725,77	143 830,01
Lainasaamiset	21 774,40	52 174,40	Siirtovelat	1 466 820,33	3 031 900,96
Muut saamiset	132 569,25	60 913,49			
Siirtosaamiset	191 111,81	174 179,86	Vastattavaa yhteensä	37 749 861,58	39 612 198,03
Rahoitusomaisuus ja arvopaperit	3 553 036,16	2 442 189,63			
Osakkeet ja osuudet	53 036,16	46 835,06			
Muut arvopaperit	3 500 000,00	2 395 354,57			
Rahat ja pankkisaamiset	6 727 836,46	7 469 522,77			
Vastaavaa yhteensä	37 749 861,58	39 612 198,03			

7.4 Konsernilaskelmat

7.4.1 Tuloslaskelma

	2023	2022
Toimintatuotot	8 254 010,02	38 493 486,16
Toimintakulut	-19 379 991,28	-77 326 188,63
Osuus osakkuusyhtiön voitosta	-1 037,25	-8 174,18
Toimintakate	-11 127 018,51	-38 840 876,65
Verotulot	10 518 506,80	19 051 137,23
Valtionosuudet	4 989 300,00	23 419 857,00
Rahoitustuotot ja -kulut	148 648,06	-154 877,33
Korkotuotot	51 603,40	32 655,74
Muut rahoitustuotot	619 532,03	404 592,01
Korkokulut	-400 862,10	-240 386,97
Muut rahoituskulut	-121 625,27	-351 738,11
Vuosikate	4 529 436,35	3 475 240,26
Poistot ja arvonalennukset	-2 164 445,98	-2 749 941,77
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 975 610,69	-2 646 545,44
Omistuksen eliminointierot	0,00	0,00
Arvonalentumiset	-188 835,29	-103 396,33
Satunnaiset erät	4 305,35	-55 070,15
Tilikauden tulos	2 369 295,71	670 228,32
Tilinpäätössiirrot	-12 538,96	7 618,49
Tilikauden verot	-119 227,80	-56 303,49
Laskennalliset verot	0,00	-60 985,93
Vähemmistöosuudet	-12 335,13	35 180,68
Tilikauden yli (alijäämä)	2 225 193,82	595 738,07

7.4.2 Konsernin rahoituslaskelma

Konsernin rahoituslaskelma	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 529 436,35	3 475 240,25
Satunnaiset erät	4 305,35	-55 070,15
Tilikauden verot	-119 227,80	-56 303,49
Tulorahoituksen korjauserät	-76 279,31	756 594,46
	4 338 234,58	4 120 461,06
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 131 245,68	-2 096 081,70
Rahoitusosuudet investointeihin	0,00	32 949,84
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	137 317,56	116 137,96
	3 344 306,47	2 173 467,16
Toiminnan ja investointien rahavirta		
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainsaamisten lisäykset	-256,55	-3 249,47
Antolainsaamisten vähennys		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	1 463 531,34
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 856 118,45	-1 844 945,70
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 385,37	-333 617,15
Oman pääoman muutokset	3 759,14	-17 983,23
Muut maksuvalmiuden muutokset	-940 210,53	567 613,42
	-2 790 441,02	-168 650,79
Rahavarojen muutos	553 865,45	2 004 816,38
Rahavarat 31.12.	12 444 506,46	13 872 281,23
Rahavarat 1.1.	11 890 641,01	11 867 464,85
	553 865,45	2 004 816,38

7.4.3 Konsernitase

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	32 104 014,39	35 323 900,78	OMA PÄÄOMA	26 802 812,01	24 461 492,35
Aineettomat hyödykkeet	687 405,10	951 600,11	Peruspääoma	18 775 002,75	19 617 331,60
Aineettomat oikeudet	82 093,16	181 549,31	Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	2 550 456,38	1 695,00
Muut pitkävaikutteiset menot	605 311,94	770 050,80	Arvonkorotusrahasto	117 310,25	117 310,25
Ennakkomaksut			Muut omat rahastot	1 591 800,24	1 442 019,68
			Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 543 048,56	2 687 397,75
Aineelliset hyödykkeet	28 247 791,76	31 265 011,95	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 225 193,83	595 738,08
Maa- ja vesialueet	4 192 844,68	4 205 244,08			
Rakennukset	22 773 250,41	24 817 025,44	VÄHEMMISTÖOSUUDET	317 112,58	391 767,89
Kiinteät rakenteet ja laitteet	824 137,65	67 558,43			
Koneet ja kalusto	27 072,21	1 009 422,13	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Muut aineelliset hyödykkeet	217 596,65	181 359,92	Vapaaehtoiset varaukset		
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	212 890,16	984 401,95			
			PAKOLLISET VARAUKSET		985 046,93
Sijoitukset	3 168 817,53	3 107 288,72	Eläkevaraukset		3 551,93
Osakkuusyhteistöosuudet	304 326,60	296 669,95	Muut pakolliset varaukset		981 495,00
Osakkeet ja osuudet	2 646 954,93	2 592 296,96			
Joukkovelkakirjalainasaamiset			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	913 820,78	727 513,34
Muut lainasaamiset		189,47	Valtion toimeksiannot	289 109,37	116 716,62
Muut saamiset	217 536,00	218 132,33	Lahjoitusrahastojen pääomat	470 903,22	456 012,30
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	443 631,61	268 548,35	Muut toimeksiantojen pääomat	153 808,19	154 784,42
Valtion toimeksiannot	289 826,07	113 762,85			
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	9,01	9,01	VIERAS PÄÄOMA	18 041 160,87	28 742 431,04
Muut toimeksiantojen varat	153 796,53	154 776,49	Pitkäaikainen	13 261 210,41	17 623 830,00
			Joukkovelkakirjalainat		
VAIHTUVAT VASTAAVAT	13 527 260,24	19 715 802,44	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 269 640,69	16 620 788,44
Vaihto- omaisuus	14 345,73	197 392,00	Lainat julkisyhteisöiltä	290,26	8 991,56
Aineet ja tarvikkeet	14 345,73	197 428,31	Lainat muilta luotonantajilta		
Keskeneräiset tuotteet		-36,31	Saadut ennakot		
Valmiit tuotteet/Tavarat			Ostovelat	16 720,30	
Muu vaihto-omaisuus			Muut velat/Liitymismaksut ja muut velat	934 765,70	953 188,90
Ennakkomaksut			Siirtovelat	39 793,46	40 861,10
Saamiset	1 068 408,05	5 646 129,21	Laskennalliset verovelat		
Pitkäaikaiset saamiset	2 801,86	3 604,88			
Myyntisaamiset	2 801,86	3 604,88	Lyhytaikainen	4 779 950,46	11 118 601,03
Lainasaamiset			Joukkovelkakirjalainat	2 385,37	
Laskennalliset verosaamiset			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 903 420,87	2 009 154,11
Muut saamiset			Lainat julkisyhteisöiltä	7 975,84	7 975,84
Siirtosaamiset			Lainat muilta luotonantajilta		
Lyhytaikaiset saamiset	1 065 606,19	5 642 524,33	Saadut ennakot	93 466,26	84 525,91
Myyntisaamiset	582 834,22	2 458 099,84	Ostovelat	645 735,22	2 116 606,55
Lainasaamiset	21 774,40	52 174,40	Muut velat/Liitymismaksut ja muut velat	280 996,82	792 132,85
Laskennalliset verosaamiset			Siirtovelat	1 846 845,39	6 008 176,02
Muut saamiset	152 496,59	527 796,74	Laskennallinen verovelat	-875,31	100 029,75
Siirtosaamiset	308 500,98	2 604 453,35	Vastattavaa yhteensä	46 074 906,24	5 530 851,57
Rahoitusomaisuusarvopaperit	4 396 492,02	3 280 857,20			
Osakkeet ja osuudet	87 726,04	796 167,54			
Sijoitukset rahamarkkina-instrumentteilla	719 430,89	3 500,00			
Joukkovelkakirjalainasaamiset	3 500,00	7 000,00			
Muut arvopaperit	3 585 835,09	2 474 189,66			
Rahat ja pankkisaamiset	8 048 014,44	10 591 424,03			
Vastaavaa yhteensä	46 074 906,24	55 308 251,57			

8 Tilinpäätöksen liitetiedot

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskeva liitetieto

Kunnan tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetieto

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. kaudelle.

Pysyvien vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet ja osuudet sekä palautuskelpoiset liittymismaksut on merkitty taseeseen hankintamenoa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO – periaatteen mukaisesti hankintamenoa tai sitä alemman todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alemman todennäköiseen luovutushintaan.

Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Tilikausi ei ole vertailukelpoinen edelliseen tilikauteen verrattuna. Tietojen vertailussa vuoteen 2022 osalta tulee ottaa huomioon sosiaali- ja terveystalouden siirtyminen Pohjois-Karjalan hyvinvointi alueen vastuulle 1.1.2023 alkaen. Muutos vaikutti voimakkaasti toimintatuottojen ja –kulu- jen jakaantumiseen. Hyvinvointialueen muodostumisen jälkeen tukipalvelut jouduttiin organisoi- maan uudelleen, joten ruokapalvelu ja laitoshuolto hankitaan ostopalveluna Polkka Oy:ltä. Toimin- takatteella mitattuna tulos ei ole vertailukelpoinen edellisvuosien tilinpäätöksiin.

Palkkaharmonisaation käsittely

Ilomantsin kunnan vuoden 2022 tilinpäätöksen laatimista koskeviin liitetietoihin on kirjattu Siun so- ten / Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen palkkaharmonisaation tilanne sekä se kuinka Ilomantsin

kunta on vuoden 2022 tilinpäätöksessään käsitellyt nämä erät. Asia kirjattiin liitetiedoksi, koska palkkaharmonisaatio on voimaanpanolain 20 § tulkinnan mukaisesti siirtynyt Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen vastuulle. Ilomantsin kunta ei ole tehnyt uusia päätöksiä vuoden 2023 aikana palkkaharmonisaatioasiassa.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue lähetti Ilomantsin kunnan kirjaamoon 7.2.2024 sähköpostiviestin ”Palkkaharmonisaatio ja siihen liittyvä laskutus”, jonka jälkeen Pohjois-Karjalan hyvinvointialue lähetti palkkaharmonisaatiota koskevat laskut maksamista varten. Ilomantsin kunta reklamoi laskuista lähettäjälle sähköpostitse 22.2.2024.

Valtionosuuspäätöksestä on jätetty Valtiovarainministeriölle oikaisuvaatimus, jossa edellytetään palkkaharmonisaatio kustannusten poistamista laskentaperusteista.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä oikaisut

Olenaisia tuottoja ja kuluja, jotka kohdistuvat aikaisempiin tilikausiin ei v.2023 ole ollut.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet 2023

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt (9) ja kuntayhtymät (2) sekä Pohjois-Karjalan kuntoutussäätiö sr (1), joissa kunta on jäsenenä. Konsernitilinpäätös on koottu eri yhteisöjen tilinpäätöksistä, jotka ovat pääosin tilintarkastamattomia hallitusten esityksiä päättävälle elimille.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Ilomantsin Lämpö Oy:n ja Kiinteistö Oy Pogostan Vuokratatolot sekä kuntayhtymien tilinpäätöksessä tekemiä käyttöomaisuuden poistoja ei ole oikaistu, koska yhteisöt ovat kirjanneet poistot omassa tilinpäätöksessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty nimellis- eli pariarvomenetelmällä. Asunto- ja kiinteistöyhtiöissä keskinäisiä omistuksia on eliminoitu tytäryhteisöjen osakepääomia ja rakennusrahastoa vastaan. Kuntayhtymät on eliminoitu yhdistelyssä pääomaosuuden mukaan.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniin kuuluvien yhteisöjen keskinäiset erät on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta

Poikkeavat tilikaudet

Ei ole poikkeavia tilikausia.

Vähemmistöosuudet

Konsernin ulkopuolisten omistajien osuus tytäryhteisöjen (6) tilikauden tuloksesta ja omasta pääomasta on erotettu vähemmistöosuudeksi.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu tytäryhteisön oman pääoman erää Edellisten tilikausien yli-/alijäämä vastaan tilikautta edeltävältä ajalta sekä Tilikauden yli-/alijäämä vastaan tilikaudelta. Ne tytäryhteisöt, jotka ovat tehneet suunnitelman mukaiset poistot ei konsernissa ole tehty tilikauden poisto-oikaisuja.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset purettu edellisten tilikausien tulokseen.

Osakkuusyhtiöt yhdistelty omistuksen mukaisesti omasta pääomasta ja tilikauden tuloksesta.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilinpäätökset eivät ole vertailukelpoisia konsernissa, koska edellinen tilikausi 2022 sisältää Siun soten kuntayhtymän tiedot. Pohjois-Karjalan kuntoutussäätiö yhdistettiin konserniin vuonna 2023. Voimaanpanolaissa mainitut erät on kirjattu alkusaldojen muutoksina kunnan peruspääomaa vastaan ja Soten alaskirjaus tehty alkusaldojen muutokseksi. Tarkempi selvitys liitetiedoissa oma pääoman erittely.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat oikaisut

Asunto Oy Leppärinteen tilinpäätökseen 2022 on tehty muutos avaavaan taseeseen, 19 639,19 €. Ilomantsin Yrityskiinteistöt oli tehnyt tilikauden 2023 tilinpäätöksessään korjauksen edellisten tilikausien yli-/alijäämään.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtävälueittain				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Yleishallinto	316 861,89	1 381 588,20	316 861,89	1 381 588,20
Sosiaali- ja terveystoimet	0,00	0,00	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuritoimet	494 123,86	576 310,81	494 123,86	576 310,81
Yhdyskuntapalvelut	2 449 787,48	2 752 498,12	2 449 787,48	2 752 498,12
Konserniyhteisöt	4 993 236,78			
Toimintatuotot yhteensä	8 254 010,01	4 710 397,13	3 260 773,23	4 710 397,13

Verotulojen erittely		
	2023	2022
Kunnan verotulo	6 335 321,61	13 196 278,43
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 605 229,12	4 299 763,18
Kiinteistövero	1 577 956,07	1 555 095,62
Verotulot yhteensä	10 518 506,80	19 051 137,23

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely		
	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	4 219 674,00	20 049 252,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	487 528,00	2 923 576,00
Siitä: Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00
Opetus - ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-258 045,00	-46 789,00
Veromenetysten korvaus	1 027 671,00	3 417 394,00
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	4 989 300,00	23 419 857,00

Palvelujen ostojen erittely		
	Kunta	
	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	202 494,72	27 576 337,40
Muiden palvelujen ostot	4 246 529,15	3 500 926,69
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	4 449 023,87	31 077 263,69

Sosiaali- ja terveystoimien siirryttyä Siun soten kuntayhtymältä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen tuotettavaksi kunnan asiakaspalvelujen ostot pienenevät sen myötä.

Hyvinvointialueen muodostumisen myötä jouduttiin organisoimaan tukipalvelut uudelleen vuoden 2023 alusta. Ruokapalvelut ja laitoshuolto ostetaan ostopalveluna Polkka Oy:ltä.

Liitetieto	Kv 17.12.1996	Muutokset:	
Tulolaskelmaan	§ 68	Kv 8.11.2010	Kv 29.9.2014
	KV liite 29/96	§ 51 **)	§ 30 ***)

Ilomantsin kunnan käyttöomaisuuden ryhmittely ja poistosuunnitelma

Käyttöomaisuusryhmä	Poistomenetelmä	Poistoaika/%
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>		
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta
<u>Muut pitkävaikutteiset menot</u>		
Perustamis- ja järj.menot	Tasapoisto	3 vuotta
Tutkimus- ja keh.menot	Tasapoisto	3 vuotta
Atk-ohjelmat	Tasapoisto	3 vuotta
Liittymismaksut	Ei poisteta	
Muut	Tasapoisto	3 vuotta
Uimahalli **)	Tasapoisto	15 vuotta
Laajakaista ***)	Tasapoisto	20 vuotta
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Maa- ja vesialueet		
Tontit	Ei poisteta	
Yleiset alueet	Ei poisteta	
Maa- ja metsätalousalueet	Ei poisteta	
Vesialueet	Ei poisteta	
Muut alueet	Ei poisteta	
<u>Rakennukset ja rakennelmat</u>		
Hallinto- ja laitosrakenn.	Tasapoisto	2,5% / 40 v
Tehdas- ja tuotantorak.	Tasapoisto	5 % / 20 v
Asuinrakennukset	Tasapoisto	3,3% / 30 v
Muut rak.ja rakennelmat	Tasapoisto	5 % / 20 v
<u>Kiinteät rakenteet ja laitteet</u>		
Kadut, muut väylät, liikennelaitteet, sillat	Menojäännöspoisto	10 %
Puistot, urheilu- ja virk. alueet	Menojäännöspoisto	15 %
Vedenjakeluverkko	Menojäännöspoisto	8 %
Viemäriverkko	Menojäännöspoisto	8 %
Sähköjohdot ja ulkovalaistus	Menojäännöspoisto	15 %
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	Menojäännöspoisto	20 %
Vesihuoltolaitoksen kiinteät rakenteet ja laitteet	Menojäännöspoisto	10 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Menojäännöspoisto	20 %

Käyttöomaisuusryhmä	Poistomenetelmä	Poistoaika/%
<u>Koneet ja kalusto</u>		
Autot	Menojäännöspoisto	30 %
Kuorma-autot, traktorit ja muut raskaat autot ja työkoneet.	Menojäännöspoisto	25 %
Muut liikennevälineet ja liikuvat työkoneet	Menojäännöspoisto	30 %
Laitoskoneet ja -laitteet	Menojäännöspoisto	30 %
Atk-laitteet	Menojäännöspoisto	40 %
Muut koneet, laitteet ja kalusteet	Menojäännöspoisto	30 %
<u>Muut aineelliset hyödykkeet</u>		
Maa-ainesten ottopaikat	Käytön mukainen poisto	
Muut luonnonvarat	Käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	Ei poisteta	
<u>Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat</u>		
Aktivoitu keskeneräinen käyttöomaisuus	Ei poisteta	
<u>Käyttöomaisuusarvopaperit ja pitkäaikaiset sijoitukset</u>		
Osakkeet ja osuudet		
Osakkeet, tytäryhteisöt	Ei poisteta	
Osakkeet, osakkuusyhteisöt	Ei poisteta	
Osakkeet, muut yhteisöt	Ei poisteta	
Kuntayhtymäosuudet, osakkuusyhteisöt	Ei poisteta	
Kuntayhtymäosuudet, muut yhteisöt	Ei poisteta	
Osuudet, tytäryhteisöt	Ei poisteta	
Osuudet, osakkuusyhteisöt	Ei poisteta	
Osuudet, muut yhteisöt	Ei poisteta	
Joukkovelkakirjasaamiset	Ei poisteta	
Lainasaamiset	Ei poisteta	
Muut sijoitukset	Ei poisteta	

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Eläkevastuu 1.1.	0,00	3 951,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	0,00	399,07		
Eläkevastuu 31.12.	0,00	3 551,93	0,00	0,00
Muut pakolliset vastuut 1.1.	0,00	222 504,37	0,00	734 370,13
Lisäykset	0,00	766 507,03	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	-7 516,40	0,00	-734 370,13
Muut pakolliset vastuut 31.12.	0,00	981 495,00	0,00	0,00
Kunnalla ei pakollisia varauksia vuoden 2023 tilinpäätöksessä. Konsernissa 31.12.2022 olevat pakolliset varaukset olivat Siun sote kuntayhtymän pakollisia varauksia				

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot/luovutusvoitot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	57104,57		4 999,00	
Muut luovutusvoitot	20211,99			
Luovutusvoitot yhteensä	77316,56	4 667,97	4 999,00	0,00
Muut toimintakulut/luovutustappiot				
Rakennusten luovutustappiot	0	0,00	0,00	0,00
Muut luovutustappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Luovutustappiot yhteensä	0,00	1 596,70	0,00	0,00

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	2023	2022
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	113 000,00	113 000,00
Osinkotuotot muista yhteisöistä	351 925,64	337 834,42
Yhteensä	464 925,64	450 834,42

Tasetta koskevat liitetiedot

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet											
	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet						
	Aineet- tomat oikeudet	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Ennako- maksut	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennako- maksut ja keskener.h.	Yhteensä	Kaikki yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.2023	0,00	1 717 618,61	0,00	1 717 618,61	3 780 662,85	8 099 279,82	1 143 326,16	39 938,37	259 306,14	13 322 513,34	15 040 131,95
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	113 770,32	109 540,16	28 124,79	60 486,08	311 921,35	311 921,35
Siirto erien välillä	0,00	0,00	0,00			25 399,85	146 030,68		-171 430,53	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	1,00	257 570,03		0,00		257 571,03	257 571,03
Poistot											
suunnitelman mukaiset poistot	0,00	142 484,68	0,00	142 484,68	0,00	589 602,35	357 754,15	21 493,42	0,00	968 849,92	1 111 334,60
lisäpoistot	0,00		0,00	0,00		0,00				0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2023	0,00	1 575 133,93	0,00	1 575 133,93	3 780 661,85	7 391 277,61	1 041 142,85	46 569,74	148 361,69	12 408 013,74	13 983 147,67

Osakkeet ja osuudet	Osakkeet		Kuntayhtymäosuudet	Muut osakkeet ja osuudet	
	Osakkeet tytäryhteisöt	omist.yht.yhteisöt		Yhteensä	
Hankintameno 1.1.	9 989 638,57	360 864,14	433 056,79	268 007,13	11 051 566,63
Lisäykset				0,00	0,00
Vähennykset				30 000,00	30 000,00
Kirjanpitoarvo					
31.12.	9 989 638,57	360 864,14	433 056,79	238 007,13	11 021 566,63

Sote kuntayhtymän alaskirjaus kuntayhtymäosuuksista hyvinvointialueiden toiminnan alkaessa 1.1.2023.

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt v. 2023						
Nimi	Koti- paikka	Kunnan omis- tus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		
				omasta pää- omasta	vieraasta pää- omasta	tilikauden voitosta / tappiosta
Tytäryhteisöt						
As Oy Ilomantsin Leppärinne	Ilomantsi	70,50	70,50	155,0	1,0	-5,0
As Oy Naarvantalo	Ilomantsi	54,72	54,72	126	0	0
Ilomantsin Lämpö Oy	Ilomantsi	94,17	94,17	1 061	863,0	198,0
KOY Ilomantsin Virastotalo	Ilomantsi	71,32	71,32	412	4,0	-44,0
KOY Pogostan Vuokratalot	Ilomantsi	100,00	100,00	1 499	4 233,0	204,0
KOY Taistelijan Talo	Ilomantsi	78,57	78,57	106	40,0	-5,0
KOY Ilomantsin Liikekeskus	Ilomantsi	90,40	90,40	1 056	55,0	0,7
Ilonet Oy	Ilomantsi	100,00	100,00	2 662	1 448,0	50,0
Ilomantsin Yrityskiinteistöt Oy	Ilomantsi	100,00	100,00	311	362,0	-30,0
			Yhteensä	7 388,0	7 006,0	368,7
Kuntayhtymät						
P-K:n koulutuskuntayhtymä	Joensuu	3,50	3,50	3 025	328,0	102,0
P-K:n Maakuntaliitto	Joensuu	4,20	4,20	104	33,2	13,7
			Yhteensä	3 129,0	361,2	115,7
Osakkuusyhteisöt						
KOY Kalevanpirtti	Ilomantsi	46,59	46,59	290,0	9,0	-1,0
			Yhteensä	290,0	9,0	-1,0

Pysyvien vastaavien sijoitukset				
Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Saamiset tytäryhteisöt	Saamiset jäsenkuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1	1 017 000,00	0,00	213 407,08	1 230 407,08
Lisäykset				
Vähennykset				
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 017 000,00	0,00	213 407,08	1 230 407,08

Saamisten erittely				
	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	37 436,19	0,00	28 653,18
Lainasaamiset	325 595,85	0,00	325 595,85	0,00
Muut saamiset	624,65	0,00	601,20	0,00
Yhteensä	326 220,50	37 436,19	325 197,05	28 653,18
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	184 538,39
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	184 538,39
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	181,26
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	181,26
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	372 535,65	0,00	364 384,06
Lainasaamiset	0,00	21 774,40	0,00	52 174,40
Siirtosaamiset	0,00	191 111,81	0,00	174 179,86
Muut saamiset	0,00	132 569,25	0,00	60 913,49
Yhteensä	0,00	717 991,11	0,00	651 651,81
Saamiset yhteensä	326 220,50	755 427,30	325 197,05	865 024,64

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
-	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot	56 749,24	44949,47	56 749,24	44949,47
Tulojäämät:				
EU-tuet ja avustukset	46 251,79	43 745,10	0,00	0,00
Kela:n korvaus työterveyshuollosta	46 476,00	165 805,62	39 200,00	38 430,00
Ely-keskus	38 515,61	41 736,41	38 515,61	41 736,41
Muut tulojäämät	120 508,34	1 355 554,75	56 646,96	49 063,98
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	308 500,98	1 651 791,35	191 111,81	174 179,86

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	18 775 002,75	19 617 331,60	18 775 002,75	19 617 331,60
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	18 775 002,75	19 617 331,60	18 775 002,75	19 617 331,60
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat 1.1.	2 550 456,38	1 695,00		
Lisäykset				
Vähennykset				
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat 31.12.	2 550 456,38	1 695,00		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	117 310,25	117 310,25		
Lisäykset	0,00	0,00		
Vähennykset	0,00	0,00		
Arvonkorotusrahasto 31.12.	117 310,25	117 310,25		
Muut omat rahastot 1.1.	1 571 156,03	1 434 749,65		
Lisäykset	20 644,22	8 966,00		
Vähennykset	0,00	-1 695,97		
Muut omat rahastot 31.12.	1 591 800,24	1 442 019,68		
Ed. tilikausien ylijäämä 1.1.)	2 027 545,42	2 670 253,00	7 731 082,59	6 555 391,46
Lisäykset	0,00	51 430,89		
Vähennykset	-484 496,86	-34 286,14	0,00	
Ed. tilikausien ylijäämä 31.12.	1 543 048,56	2 687 397,75	7 731 082,59	6 555 391,46
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	2 225 193,83	595 738,08	1 780 683,24	1 175 691,13
Oma pääoma yhteensä	26 802 812,01	24 461 492,35	28 286 768,58	27 348 414,19

**

Konserni 2023**Konsernin oman pääoman vertailu 1.1.2023**

Avaava tase oma pääoma yht.	25 041 470,83	
Muutos päättävään	-579 978,48	
* Kunnan peruspääomamuutokset	-842 328,84	**
* PK Kuntoutusäätiön yhdistely, opon erät yht.	1 532 711,20	
* Sote ky alaskirjaus, kaikki opo erät	-130 344,81	
* tytäryhtiön ed.vuoden tp muutos	19 639,19	
* Sote ky-osuus ero de- sim.lask.	301,74	

Konsernin edell. tilikausien yli-/alijäämän vertailu 1.1.2023

Edell.tilikausien ylijäämä 31.12.2022	2 687 397,75	
Tilikauden ylijäämä 2022	595 738,08	3 283 135,83
Edell.tk ylijäämä 1.1.2023	2 027 545,42	
Muutos päättävään 31.12.2022	1 255 590,41	
* Soten yj osuus alaskirjattu	-88 946,58	
* tytäryhtiön ed.vuoden tp muutos	19 639,19	
* PK kuntoutussäätiö yhdistely	-1 186 584,76	
* Sote ky-osuus ero	301,74	
	2 027 545,42	

**Konsernin oman pääoman vertailu
31.12.2023**

Oma pääoma 31.12.2023	26 802 812,01
Oma pääoma avaava tase	25 041 470,83
Muutos, josta	1 761 341,18
* Omat rahastot lisäys	20 644,22
* tytäryhtiön edell.tk erien oikaisu	-477 496,80
* Tilikauden ylijäämä yhteensä	2 225 193,83
* ulosmaks. osinko edell.tk	-7 000,00

Kunnan peruspääoman muutokseksi on kirjattu Siun soten kuntayhtymäosuus ja hyvinvointialueelle siirtyneiden lomapalkkavelka. Kirjaukset on käsitelty alkusaldojen muutoksina. Siun soten alaskirjaus konsernissa on toteutettu alkusaldojen muutoksina.

Pitkääikaiset velat		
	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 820 632,00	2 914 724,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Pitkääikaiset velat yhteensä	2 820 632,00	2 914 724,00
Pitkääikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat ja niiden osat, jotka erääntyvät viiden vuoden kuluttua 1.1.2029 tai sen jälkeen		

Vieras pääoma				
	2023		2022	
	Pitkääikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkääikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat		9 014,93	0,00	3 697,18
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	9 014,93	0,00	3 697,18
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	57,00
Siirtovelat	0,00	0,00		1 533 971,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	1 534 028,00
Velat muille				
Lainat	4 617 908,26	1 131 213,84	5 749 122,10	1 131 213,84
Saadut ennakot	0,00	47 001,80	0,00	48 394,12
Ostovelat	0,00	406 866,94	0,00	536 949,16
Muut velat	333 981,01	156 725,77	329 706,82	143 830,01
Siirtovelat	10 345,37	1 466 820,33	9 231,77	1 497 929,96
Yhteensä	4 962 234,64	3 208 628,68	6 088 060,69	3 358 317,09
Vieras pääoma yhteensä	4 962 234,64	3 217 643,61	6 088 060,69	4 896 042,27

Sekkilimiitti		
	2023	2022
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	604 563,78	604 563,78
- siitä käyttämättä oleva määrä	604 563,78	604 563,78

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	939 889,09	3 443 795,65	774 299,49	1 143 708,94
Siun soten alij.kattaminen	0,00	1 481 969,38	0,00	1 533 971,00
Korkojaksotukset	20 809,69	34 349,96	20 809,69	13 339,31
Muut menojäämät/siirtovelat	886 146,61	1 048 061,03	671 711,15	340 881,71
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	1 846 845,39	6 008 176,02	1 466 820,33	3 031 900,96

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

Taseeseen sisällyttömät vastuusitoumukset ja vastuut	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut:				
Leasingvastuut:				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	210 795,82	229 572,24	175 854,02	133 122,67
Myöhemmin maksettavat	1 968 966,37	1 669 898,61	1 928 925,02	1 542 114,64
Leasingvastuut yhteensä	2 179 762,19	1 899 470,85	2 104 779,04	1 675 237,31
Toimitilavuokrat				
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	260 914,73	1 130 062,91	511 460,28	301 096,86
Myöhemmin maksettavat	957 273,96	621 077,37	791 931,00	
	1 218 188,69	1 751 140,28	1 303 391,28	
Laite- ja konevuokrat				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	2 177,20		2 177,20	
Myöhemmin maksettavat	1 375,50		1 375,50	
Vuokravastuut yhteensä	3 401 503,58	3 650 611,13	3 411 723,02	1 976 334,17
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Arvonlisäveron palautusvastuu	169 750,00	357 261,20		
Yhteensä	3 571 253,58	4 007 872,33	3 411 723,02	1 976 334,17

Konserniyhdistelyssä on eliminoitu kunnan ja konserniin kuuluvien keskinäiset vuokravastuut

Taseeseen sisältyvät vakuudet ja vastuut

Järjestelyjen tarkoitus	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			4 811 020,00	5 260 687,00
Jäljellä oleva pääoma			8 104 466,81	4 811 020,00
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0,00	4 240 088,52	4 461 220,80	4 240 088,52
Jäljellä oleva pääoma	0,00	4 370 264,52	0,00	4 461 220,80
Kunnan takausvastuut 31.12.2023 yhteensä			8 104 466,81	
Takaukset muiden puolesta: velat siirtyneet vuoden 2023 aikana konserniin yhteisöjensä mukana				

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	37 264 865	35 150 380
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	29 664	20 327

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön määrä 31.12.		
	2023	2022
Yleishallinto	24	52
Opetus- ja kulttuuritoimi	108	109
Yhdyskuntapalvelut	19	40
Yhteensä	151	201
1.1.2017 alkaen toimistohenkilöstö ja työllistetyt yleishallinnossa. Ruokapalvelu- ja laitoshuollon työntekijät Polkka Oy:lle 1.1.2023 alkaen.		

Henkilöstökulut		
	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	7 983 938,95	9 325 897,96
siitä henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	54 690,86	27 860,85
Henkilöstökulut yhteensä	7 983 938,95	9 325 897,96

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2023	2022
Kokoomus	0,00	0,00
Keskusta	5240,25	4 854,75
Sosiaalidemokraatit	2226,64	1 976,50
Vasemmistoliitto	926,25	805,50
Perussuomalaiset	1108,40	904,00
Kristillisdemokraatit	287,00	300,50
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	9788,54	8 841,25

Tilintarkastajan palkkiot		
	2023	2022
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	4 872,50	8 128,50
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	4 961,00	5 309,50
Palkkiot yhteensä	9 833,50	13 438,00

Intressitahot
Kunnanjohtajasopimus
Kunnanjohtajan kanssa on 1.1.2017 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu (6) kuuden kuukauden palkkaa vastaavasta erokorvauksesta.
Lähipiiri/intressipiiri
Konsernin lähipiirin/intressipiirin kanssa ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia.

9 Eriytetyt tilinpäätökset

9.1 Vesihuoltolaitoksen toimintakertomus

Ilomantsin kunnan vesihuoltolaitos on laskennallisesti eriytetty taseyksikkö, joka toimii kuntaympäristölautakunnan alaisuudessa. Vesihuoltolaitos tuottaa asiakkailleen niiden tarvitsevat vesihuoltopalvelut toiminta-alueellaan. Vesihuoltolaitos muodostuu vesilaitoksesta, joka toimittaa puhtaan veden asiakkailleen ja jätevesilaitoksesta, joka huolehtii asiakkaiden jätevedenpuhdistuksesta.

Vesilaitos

Ilomantsin kunnan vesilaitoksella on käytössään kaksi pohjavedenottamo, Putkelassa ja Ravajärvellä. Veden laatu on hyvää ja siihen lisätään ainoastaan kalkkia pH:n nostamiseksi. Vedenottamoiden vesi johdetaan vesilaitokselle tai suoraan asiakkaille. Vesijohto-runkoverkoston on noin 100 km ja materiaali pääasiassa muovia, jonka lisäksi edelleen on valurautaisia ja muita materiaaleja. Verkoston putkikoot vaihtelevat 40–250 mm. Puhdas-vesipuolen tärkeimpiä rakennuksia ovat Tervaniemen vesilaitos, vesitorni kirkonkylällä ja Tervaruukin alkalointilaitos. Vesitornin säiliötilavuus on noin 600 kuutiota, joka vastaa suunnilleen vuorokausikohtaista kulutusta.

Vesihuoltolaitoksella on myös erillinen vedenottamo Sonkajassa, jossa vettä jaetaan 11 taloudelle.

Vesihuoltolaitoksen toimintaa seurataan automaatiojärjestelmän avulla.

Vesilaitoksen toimittama vesi on täyttänyt sille asetetut laatuvaatimukset. Veden laatua tarkkaillaan kuudesti vuoteen otettavilla kokeilla. Vedenlaadusta julkaistaan asiakkaille tiedote kaksi kertaa vuodessa kunnan internet sivuilla. Vesihuoltolaitoksella on ympärivuorokautinen päivystys. Tällä pyritään reagoimaan kaikkiin vika- ja häiriötilanteisiin mahdollisimman nopeasti. Vesijohtoverkoston saneerataan vuodessa 0,5–1,0 km verran. Saneerauksessa poistetaan käytöstä vanhaa valurautaista verkoston korvaamalla ne muovisilla. Toimitetun veden määrä on stabiloitunut parin viime vuoden aikana, eikä laskua vedentoimituksessa ole enää merkittävästi havaittavissa. Uusia liittymiä vesihuoltolaitoksen verkostoon ei toteutettu tilikauden aikana eikä myöskään liittymiä ei poistunut käytöstä. Liitettyjä kiinteistöjä vesihuoltolaitoksen verkostoon on 944 kpl.

Investointeja vesihuoltolaitos toteutti vuoden 2023 aikana pääasiassa verkoston saneerauksen muodossa. Vesijohtoverkoston saneerattiin Vepsänmäen alueella asuinalueella. Vesihuoltolaitoksen toimintaselvitys vedenjakelun turvaamisesta toteutettiin ulkopuolisen urakoitsijan toimesta ja se valmistui elokuussa. Selvityksen perusteella tehtyjen päätöksiensä myötä, vesihuoltolaitos ryhtyy suunnittelemaan ja kilpailuttamaan vuosien 2024 ja 2025 aikana uuden vedenkäsittelylaitoksen rakentamista, joka korvaa nykyisen vesitornin ja vedenkäsittelylaitoksen.

Jätevedenpuhdistus

Jätevedenpuhdistamo käsittelee sinne ohjatut viemäriverkoston jätevedet, sekä tuodut sako- ja umpikaivolietteet haja-asutusalueilta ja Tuupovaaran alueelta. Käsittelyn ja puhdistuksen jälkeen vesi ohjataan Ilomantsin järveen. Jäljelle jäävä liete käsittelyn jälkeen toimitetaan kunnan maankaatopaikan maisemointia varten.

Jätevesiverkoston on noin 80 km, josta valtaosa on muovia. Jätevedenpumppaamoja on 17 kappaletta, joista 12 on automaatiojärjestelmän etävalvonnassa. Jätevedenpumppaamot ohjaavat jäteveden jätevedenpuhdistamolle. Tilinpäätöskauden aikana toteutuneista runsaista sateista johtuen jätevedenpuhdistamon puhdistusprosessia kuormittivat vuotovedet. Tämän vaikutus puhdistustuloksiin oli selvästi havaittavissa tarkkailuraporteissa normaalista poikkeavasti, kuitenkin raja-arvoja ylittämättä.

Jätevedenpuhdistamon investointeja kohdistettiin tulopumppaamon laitteistoon ja sekä toteutettiin yleissuunnitelma lietteenkäsittelyn saneeraukselle ulkopuolisen toimijan toimesta. Yleissuunnitelman

pohjalta toteutetaan toteutussuunnitelma vuoden 2024 aikana. Saneerauksen toteutus ja uuden lietteenkäsittelylaitteiston käyttöönotto kohdistuu vuodelle 2025.

Verkoston saneerausta ja vuotovesien paikantamista jatketaan suunnitelmallisesti määrärahojen puitteissa.

Vesihuoltolaitoksen tulevaisuuden näkymät

Pitkällä aikajänteellä odotettavissa, että vesihuoltolaitoksen toimittama vesimäärä laskee. Haja-asutusalueilla sijaitsevien kiinteistöjen liittymiset vesihuoltolaitoksen verkostoon tulevat jatkumaan vähäisinä.

Talousvesipuolen investoinnit kohdistetaan toimitusvarmuuden ja laadun turvaamiseen ennalta suunnittelun uudisrakentamisen ja saneerauksen muodossa.

Investoimalla jätevedenpuhdistamon ja lietelaitoksen toimintojen tehostamiseen voidaan saavuttaa taloudellisia säästöjä materiaaleissa ja energiatehokkuudessa sekä tehostaa lietteenkäsittelyä miehittämättömillä ratkaisuilla.

Vesihuoltolaitoksen taksat:

	2023	2022
Vesimaksu	2,48	2,22
Jätevesi	3,91	4,08
Mittarinvuokra	14,88	14,88
Lietteenkäsittelymaksu	15,00	13,64
(hinnat sis. 24 % alv)		

9.2 Vesihuoltolaitoksen tuloslaskelma

Tuloslaskelma	2023	2022
Sisäinen		
Liikevaihto	728 736,73	768 994,72
Omaan käyttöön valmistus	0,00	85,15
Liiketoiminnan muut tuotot	5 137,44	3 803,78
Muut tuet ja avustukset	650,00	530,00
Toimintatuotot yhteensä	734 524,17	773 413,65
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-170 447,41	-171 158,67
Ostot tilikauden aikana	-170 447,41	-171 158,67
Palvelujen ostot	-145 607,59	-133 855,92
Materiaalit ja palvelujen ostot yhteensä	-316 055,00	-305 014,59
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-164 650,64	-174 180,54
Henkilösivukulut	-68 552,54	-48 782,65
Eläkekulut	-62 775,04	-42 624,95
Muut henkilösivukulut	-5 777,50	-6 157,70
Henkilöstökulut yhteensä	-233 203,18	-222 963,19
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-199 159,59	-200 145,12
Liiketoiminnan muut kulut	-2 252,28	-20 278,08
Liikeyli/alijäämä	-16 145,88	25 012,67
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot		
Kunnalle maksetut korkokulut	-1 671,24	-3 342,47
Korvaus peruspääomasta	-32 441,66	-32 441,66
Muut rahoituskulut	-346,12	-425,58
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-34 459,02	-36 209,71
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-50 604,90	-11 197,04
Vapaaehtoiset varaukset lisäys(-)	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-50 604,90	-11 197,04

9.3 Vesihuoltolaitoksen rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Liikeliijäämä	-16 145,88	25 012,67
Poistot ja arvonalentumiset	199 159,59	200 145,12
Rahoitustuotot ja -kulut	-34 459,02	-36 209,71
	148 554,69	188 948,08
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-43 392,26	-90 966,10
Toiminnan ja investointien rahavirta	105 162,43	97 981,98
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle	-55 707,89	-55 707,90
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	8 383,60	63,21
Saamisten muutos kunnalta/ky:ltä	-628 309,95	
Saamisten muutos muilta	-15 891,15	-28 368,27
Korottomien velkojen muutos muilta	42 191,02	-37 640,64
		-65 945,70
Rahoituksen rahavirta	-649 334,37	-121 653,60
Rahavarojen muutos	-544 171,94	-23 671,62
Rahavarojen muutos	-544 171,94	-23 671,62
Rahavarat 31.12.	0,00	402 344,44
Rahavarat 1.1.	544 171,94	402 344,44

9.4 Vesihuoltolaitoksen tase

VASTAAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	843 134,33	998 901,66
Aineelliset hyödykkeet	821 483,41	977 250,74
Rakennukset	267 047,58	258 134,91
Kiinteät rakenteet ja laitteet	466 560,22	605 840,37
Enn.maks ja keskener. hankinnat	87 875,61	113 275,46
Sijoitukset	21 650,92	21 650,92
Muut saamiset/liittymismaksut	21 650,92	21 650,92
VAIHTUVAT VASTAAVAT	746 419,52	654 773,96
Vaihto- omaisuus	0,00	8 383,60
Aineet ja tarvikkeet	0,00	8 383,60
Saamiset	746 419,52	102 218,42
Lyhytaikaiset saamiset	746 419,52	102 218,42
Myyntisaamiset	112 952,43	89 993,59
Saamiset kunnalta	628 309,95	0,00
Muut saamiset	5 157,14	12 224,83
Rahat ja pankkisaamiset	0,00	544 171,94
VASTAAVAA	1 589 553,85	1 653 675,62
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	623 528,43	674 133,33
Peruspääoma	1 081 388,62	1 081 388,62
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-407 255,29	-396 058,25
Tilikauden yli-/alijäämä	-50 604,90	-11 197,04
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	500 000,00	500 000,00
Vapaaehtoiset varausket	500 000,00	500 000,00
VIERAS PÄÄOMA	466 025,42	479 542,28
Pitkäaikainen	327 403,17	380 478,71
Lainat kunnalta	0,00	55 707,89
Muut velat/liittymismaksut	327 403,17	324 770,82
Lyhytaikainen	138 622,25	99 063,57
Lainat kunnalta	55 707,90	55 707,90
Ostovelat	27 295,89	16 938,27
Muut velat	32 151,88	3 297,27
Siirtovelat	23 466,58	23 120,13
VASTATTAVAA	1 589 553,85	1 653 675,62

HENKILÖSTÖ 31.12.2023		
Puhdasvesilaitoksella kokoaikainen laitosmies Jätevesilaitoksella yksi kokoaikainen laitostyöntekijä ja yksi oppisopimuksella toimivaa laitostyöntekijää. 25 % kuntatekniikan esimiehen ja 50 % toimistosihteerin työpanoksesta Yhden kokopäiväisen kunnallistekniikan työntekijän työpanos		
Henkilöstökulut	2023	2022
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	222 203,18	222 963,19
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	0,00	0,00
Henkilöstökulut yhteensä	222 203,18	222 963,19

10 Allekirjoitukset ja merkinnät

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Ilomantsissa 25.3.2024

Ilomantsin kunnanhallitus

Anna Puruskainen-Saarelainen
puheenjohtaja

Marjut Ahokas
kunnanjohtaja

Liisa Mononen
I varapuheenjohtaja

Mika Purmonen
II varapuheenjohtaja

Antti Hiltunen

Marika Hurskainen

Ville Puhakka

Tapio Tykkyläinen

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Ilomantsissa ____ / ____ 2024

Lilja Koskelo
BDO Audiator Oy
Tilintarkastaja, JHT, HT

11 Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista	
Päiväkirja	sähköinen arkistoini
Pääkirja	sähköinen arkistoini
Osakirjanpidot	atk-tulosteena
Tase-erittelyt	atk-tulosteena
Tasekirja	nidottuna
Luettelo käytetyistä tositelajeista	
Alkusaldot	ALKUSA
Talousarvio	BUD
Lisätalousarvio	BUDL
Kassa2	KASSA2
Konsernin alkusaldot	KLALKU
Konsernikirjaukset	KLKIRJ
Tytäryht./Kuntayht.	KLYHT
Käyttöom muistiot	KOMMUI
Käyttöomaisuustositt	KOMTOS
MRP Laskulaji 10-77	MRP10 - MRP77
Hyvityslask.kuittaus	MRPHYV
Manuaalisuoritukset	MRPMAN
Viitesuoritukset	MRPVII
Muistiotos2 Rondo	MUIRO2
Muistiotos Sis2Rondo	MUIRS2
Muistiotos RAINDANCE SIS	MUISIS
Muistiotositteet 1	MUIST1
Ostoreskontra maksut	OMAKSU
Ostoreskontra maksut ORP	ORPMAK
Ostolaskut	OSTOT
Ostolaskut DataCycle	ORPRO
Palkkatositteet	PALKAT
Pankkien tiliotteet	PANKKI
UDP raportointi	ZAPU
Budjetointitositteet	ZBF
Sis.laskut2 Rondo	SISROP